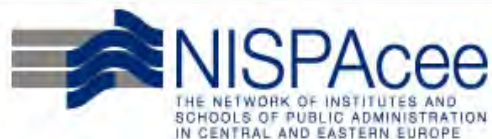

კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის გაუმჯობესების მუნიციპალური პროექტი საქართველოში

*მშენებლობის წინა სამუშაოების შესასყიდი ტენდერის
ორგანიზების დირექტივა და მეთოდოლოგია*

დოკუმენტის კონტროლის ფურცელი

	თარიღი : 1 ნოემბერი, 2016წ		
სანიშნი	ავტორები	შემოწმებულა	შენიშვნები
სახელი/თარიღი	ოლკერინი, მელუა	ოლკერინი	

ეს მასალა გამოიცა პროექტის No. SAMRS/2015/VP/1/3 “საქართველოს წყლის სექტორში პროექტების ეფექტიანი განხორციელება: ევროპის კავშირის და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის პროცედურების გამოყენება”. ეს პროექტი განხორციელდა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის სახემწიფო მართვის ინსტიტუტების ქსელისა (NISPAcee) და საქართველოს ადგილობრივი თვითმმართველობათა ეროვნული ასოციაციის მჭიდრო თანამშრომლობით სლოვაკეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს Slovak Aid ფინანსური დახმარებით

This publication was developed within the framework of the project No. SAMRS/2015/VP/1/3 „Effective Project Management in the Water Sector in Georgia: Implementation of the EU and EBRD Methodologies” jointly implemented by (The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe) and NALAG (National Association of Local Authorities) with the support of Slovak Aid – the Slovak Agency for International Development Cooperation.

სარჩევი

1. აბრევიატურა და აკრონიმები	83
2 წინასიტყვაობა.....	4
3 შესავალი	6
სექცია I - წყლის სექტორში არსებული მდგომარეობა	10
1 შესყიდვების ეროვნული კანონმდებლობა	10
2 შესყიდვების კანონის განხილვა და საკონმდებლო ბაზის მიმოხილვა	12
3 განხორციელების პროცედურების სირთულეები და მათი გადალახვის გზები	14
4 აღწერითი ანგარიში	17
ა) არსებული სიტუაცია	17
ბ) ინსტიტუციური მოწყობა	21
გ) იურიდიული ბაზა	32
დ) წყლის ადმინისტრირების გამოწვევები საქართველოში	37
ე) ძირითადი მიგნებები	43
სექცია II - სატენდერო პროცედურების თეორიული საფუძვლები	47
1 მშენებლობის პროექტების საამშენებლო პროცედურები	47
2 საჯარო შესყიდვების პროცედურები	50
3 ტენდერის მეთოდები და პროცესი	52
4 ტენდერის დოკუმენტაცია	56
5 საჯარო შესყიდვების ეთიკა	59
6 პროექტის ღირებულება განფასებით და გაანგარიშებით	60
7 მოთხოვნები დამკვეთის თანამშრომლების მიმართ	61
8 სამუშაოს აღწერა და პროექტის მართვის ციკლი	63
9 საპროექტო სამუშაოები	68
10 კონტრაქტის და მშენებლობის ზედამხედველობა	68
სექცია III - ევროპის განვითარების და რეკონსტრუქციის ბანკის სატენდერო პროცედურები	69
1 ბანკის შესყიდვების პროცედურები	69
2 FIDIC-ის საკონტრაქტო პირობები და ბანკის დაფინანსებული პროექტები	70
3 NISPAcee-ის მიერშექნილი ტენდერის დოკუმენტების მომზადების მეთოდოლოგია	70
ა.1. მშენებლობის სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტები ბანკის მეთოდოლოგიით	71
4 მიწვევა ტენდერზე	72
5 პროექტის ღირებულების დათვლა	72
6 ტომი I - ტენდერი	75
7 ტომი II - კონტრაქტი	79
8 ტომი III - მოთხოვნები	82
ა.2. პროექტირების სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტები	83
ნაწილი I	84

მონვევის წერილი	84
კონულტატების ინსრუქცია და მონაცემთა ცხრილი	84
ტექნიკური განაცხადი - სტანდარტული ფორმა	85
ფინანსური განაცხადი - სტანდარტული ფორმა	85
დაშვებული ქვეყნები	85
ბანკის პოლიტიკა კორუფციისა და ააეთიკური საქციელის მიმართ	85
სამუშაოს აღწერის ფორმა	86
ნაწილი II - კონტრაქტის პირობები და ფორმები	86
კონტრაქტის სტანდარტული ფორმები	86
სტანდარტული კონტრაქტის პირობები	86
ბანკის პოლიტიკა კორიფციასთან და არაეთიკორ ქცევასთან დაკავშირებით	87
კონტრაქტის სპეციალური პირობები	87
კონტრაქტის დანართები	87
ა.3. მშენებლობის ზედამხედველობის პროცედურები (EBRD)	88
სამუშაოს აღწერა ii) სპეციალური პირობები iii) ექსპერტის მოთხოვნები	88
სამუშაოს აღწერის ფორმა ხედამხედველობისთვის	88
ა. პროექტის მართვის ზოგადი ფუქციები	88
ბ. მშენებლობის წინა საპროექტო სამუშაოები, აუდიტი და პროექტის განხილვა	88
გ. განხორციელების სამუშაოები, ...	89
სამუშაოთა ინსპექტირება.....	89
ა. ანგარიშგება	89
კონკრეტული ანგარიშები	90
ოპერირების და შენახვის სახელმძღვანელო	90
მოთხოვნები ექსპერტების მიმართ	90
დანართი II სამუშაოთა აღწერის დოკუმენტი	90
მთავარი და დამხმარე ექსპერტები	90
სექცია IV. ევროპის კავშირის სატენდერო დოკუმენტები	91
ბ.1. საამშენებლო სამუშაოთა სატენდერო დოკუმენტები ევროპის კავშირის პროცედურები	91
1 ტომი I - ტენდერი	94
2 ტომი II - კონტრაქტი	97
3 ტომი III - ტექნიკური დეტალები	98
4 ტომი IV – ფინანსური შეთავაზების ფორმა	99
5 ტომი V - პროექტები და ნახაზები	100
ბ.2. ტენდერის დოკუმენტები პროექტირების ეტაპისთვის	100
ზოგადი	100
პროექტირება	101
საინცომაცია განაცხადი, მომსახურების ხელშეკრულება	101
საჯარო განაცხადი სტანდარტული ფორმა	101
ევროპის კავშირის და ევროპის განვითარების ფონდის განაცხადის ფორმა.....	102
დეკლარაციის ფორმა განაცხადისთვის	102
გრეძელი სია.....	102
მოკლე სიის ანგარიში.....	102
მომსახურების კონტრაქტის განვრცელება მოკლე სიით	102
ტენდერზე მონვევა.....	102
მომსახურების კონტრაქტის პროექტი, სპეციალური პირობები და დანართები	102
სხვა ინფორმაცია.....	103
ტენდერის წარდგენის ფორმა.....	103
მონვეული საწარმეობის სია.....	103
ინსტრუქციები ტენდერის მონაწილეთათვის.....	103
მომსახურების კონტრაქტის პროექტი.....	103
სპეციალური პირობები.....	104
ზოგადი პირობები.....	104
დანართი I - სამუშაოს აღწერა.....	104
დანართი II - სამუშაოს აღწერა ანაზრატებზე დამყარებული.....	104
მთავარი და დამხმარე ექსპერტები.....	104
დანართი II - სამუშაოს აღწერის საერთაშორისო ფორმა.....	104
დანახარჯების დადასტურების საექსპერტო ფორმა, ანგარიში და დასკვნები.....	104

ბ.3.საზედამხედველო სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტები.....	105
ზოგადი.....	105
მშენებლობის ზედამხედველობა.....	105
განსხვავება პროექტირებისა და ზედამხედველობის დოკუმენტებში.....	106
ექსპერტთა კვალიფიკაცია.....	106
ა. მშენებლობის ზედამხედველობის სამუშაოს ანერა.....	106
ბ. პროექტის მართვასთან დაკავშირებული ზოგადი ფუქციები.....	107
გ. მშენებლობის წინა საქმიანება და საპროექტო მონაცემები, შენიშვნები და რეკომენდაციები... ..	107
დ. განხორციელების საქმიანობა.....	108
ინსტექტირება და ტესტირება.....	109
ე. ანგარიშის წარდგენა.....	110
კონკრეტული ანგარიშები.....	113
ოპერირების და შენახვის სახემძღვანელო.....	114
სექცია V - გარემოს შეფასების ანგარიში.....	115
სექცია VI – განხორციელების აუდიტი.....	117
1 ზოგადი.....	117
2 აუდიტის მეთოდოლოგია.....	117
3 აუდიტის ღონისძიება.....	118
დანართები.....	119
1 როგორგამოვიყენოთ ანექსები სატენდერო დოკუმენტებში ?.....	119
2 რეკომენდირებული ანექსების სია.....	120
რესურსები.....	125

1. აბრევიატურა და აკრონიმები

- A.R. - ავტონომიური რესპუბლიკა
- AA - ასცირების ხელშეკრულება
- AIA - არქიტექტურის ამერიკული ინსტიტუტი
- ADB - აზიის განვითარების ბანკი
- BoQ - რაოდენობის ოქმი
- CA – დამკვეთი
- CV - ავტობიობრაფია
- CR - დამკვეთის წარმომადგენელი
- DAB - დავების გადაწყვეტის საბჭო
- DBIA - ამერიკის მშენებლობის პროექტირების ინსტიტუტი
- DS - მონაცემთა ცხრილი
- EBRD - ევროპის განვითარების და რეკონსტრუქციის ბანკი
- EIB - ევროპის საინვესტიციო ბანკი
- EU - ევროპის კავშირი
- EDF - ევროპის განვითარების ფონდი
- EPC - საინჟინრო სამუშაოთა შესყიდვის კონტრაქტი
- ER - დამქირავებლის მოთხოვნები
- FA - საბოლოო ჩაბარება
- FTP - სრული ტექნიკური განაცხადი
- FIDIC - სამოქალაქო ინჟინერთა ფედერაცია
- FPC - საბოლოო გადახდის ფორმა
- GB - მწვანე წიგნი
- GCC - კონტრაქტის ზოგადი პირობები
- GEL - ქართული ლარი
- GWP - საქართველოს წყლისა და ენერჯის ლომპანია
- HES - ჯანმრთელობა გარემო უსაფრთხოება
- IFI - საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი
- IPC - შუალედული გადახდის ფორმა
- ITC - კონსუტანტების ინსტრუქცია

JCT - საკონტრაქტო ტრიბუნალი
JV - ერთობლივი საწარმო
KfW - Kreditanstalt für Wiederaufbau
LOI - მონვევის წერილი
MDF - მუნიციპალური განვითარების ფონდი
MoM - შეცვდრის ოქმი
NALAG - საქართველოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ეროვნული ასოციაცია
NPV - სუფთა დურებულება
PA - პორობით მირება
PCC - კონტრაქტის სპეციფიური პირობები
PP - საჯარო შესყიდვა
PPL - საჯარო შესყიდვის კანონი
PRAG - პრაქტიკური სახელმძღვანელო
RB - FIDIC წიტელი წიგნი
RFP - განაცხადის მოთხოვნა
RFQ - მითითების მოთხოვნა
ROI - ინვესტიციის დაბრუნება
SPA - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო
STD - ტენდერის სტანდარტული დოკუმენტაცია
STP - გამარტივებული ტენდერით შესყიდვა
TD - სატენდერო დოკუმენტი (დოსიე)
TS - ტექნიკური დეტალები
UNDP - გაეროს განვითარების პროგრამა
USAID - აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
UWSCG - საქართველოს წყლის მიწოდების გაერთიანებული კომპანია
VFM - საუკეთესო ფასი
YB - FIDIC ყვითელი წიგნი (also P&DB)
WBS - სამუშაოთა დაყოფის სტრუქტურა
WB - FIDIC თეთრი წიგნი
WED - წყლის ჩარჩო დირექტივა

წინასიტყვაობა

ეს გზამკვლევი შექმნილია, რათა დაეხმაროს დამკვეთ მხარეს შექმნას ისეთი სატენდერო დოკუმენტი, რომელიც ესადაგება ევროკავშირის თანადაფინანსებული პროექტისა და EBRD-ის პროექტების სტანდარტულ დოკუმენტს. ევროსაბჭოსა და EBRD-ის სტანდარტული სატენდერო პროცედურების საფუძველზე არსებული ექვსი განსხვავებული სატენდერო დოკუმენტი A1-B3 (დოსიე) არსებობს.

შესავალი

ეს მეთოდოლოგია (გზამკვლევი) აღწერს საქართველოში არსებულ საზოგადოებრივი ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროექტების მინიმალურ სტანდარტს. რაც აუცილებელია უწყვეტი გაუმჯობესებისა და საუკეთესო პრაქტიკული შესრულების ვალდებულების შესარულებლად რაც სატენდერო პროცედურებში წარმოდგენილი ყველა მხარის ამოცანაა.

სახელმწიფო შესყიდვები და სატენდერო პროცედურები შედარებით ახალი სფეროა საქართველოში და ძირითადად ინფორმაცია ამ დარგში მოპოვებულია არაპროფესიონალური წყაროებიდან. ეს გზამკვლევი ასევე ემსახურება ისეთ ჯგუფებს, რომლებიც არ არიან ყოველდღიურად ჩართულნი სახელმწიფო შესყიდვებში, მაგრამ მაინც ესაჭიროებათ პროფესიონალური ინფორმაცია ამ დარგის შესახებ.

გზამკვლევი გთავაზობთ სატენდერო პროცედურებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, მათ პრაქტიკაში იმპლემენტაციას, ყოველდღიური სამუშაოსთან დაკავშირებულ კაზუსებსა და პრობლემებს, ასევე პრობლემის გადაჭრის საშუალებებს ან მსგავსი საშუალებების პოვნის შესაძლებლობებს. გზამკვლევი აღწერს სატენდერო და სახელმწიფო გარემოს და მოიცავს სატენდერო და სახელმწიფო პროცედურების ძირითად ფორმებს, რომლებიც გამოყენებულ იქნება ქვეყანაში არსებულ ინფრასტრუქტურულ პროექტებზე. ეს დოკუმენტი არ მოიცავს ონფორმაციას დამატებით გადასახადებზე, ადგილობრივ კანონმდებლობასა და მასთან დაკავშირებულ სპეციალურ მდგომარეობას და კანონმდებლობის რაიმე ზეგავლენას წყის რესურსების მართვაზე.

გზამკვლევის დებულებები დაცულ უნდა იქნას საზოგადოებრივ ინფრასტრუქტურულ მშენებლობებში ჩართული ყველა მხარის მიერ. სატენდერო პროცედურები და კონტრაქტა მენეჯმენტის პროცესები უნდა ემსახურებოდეს ყველა მხარის მიერ ხარჯების შემცირებას, ოპერატორების ჩათვლით.

გზამკვლევის მიზნები

ეს დოკუმენტი შეიქმნა როგორც **სახელმძღვანელო მასალა საქართველოს შესყიდვების კანონიზე** და იგი შეიცავს სტანდარტებს პროცედურებს და მითითებებს

სახელმწიფო შესყიდვების სფეროში. იმავროულად ამ დოკუმენტი წარმოადგენს მხოლოდ დამხმარე სახელმძღვანელოს და სავალდებულო არ გახლავთ. თუმცა მისი გამოყენება ფრიად რეკომენდირებულია სახელმწიფო შესყიდვებისასა ეროვნულ, რეგიონულ თუ ადგილობრივ დონეზე. ასე რომ ეს დოკუმენტი შეიძლება დამატებით იქნას გამოყენებული შესყიდვების კანონის და სხვა მოქმედებაში მყოფი მარეგულირებელი ნორმების გვერდით.

ეს დოკუმენტი რეკომენდირებულია იმ **პირებისთვის ვისაც პრაქტიკულად უწევს სახელმწიფო შესყიდვების განხორციელება**, მათთვის ეს გზამკვლევი არის ეფექტური და შესაბამისი პრაქტიკის გამოყენების გარანტია. ეს გზამკვლევი ასე გამოიყენება როგორც ტრენინგის მასალა მოხელეთა კვალიფიკაციის ასამაღლებლად სახელმწიფო შესყიდვებში.

ეს გზამკვლევი აწესებს მაღალ სტანდარტს და ასევე პოპულარიზაციას უწევს მაღალ ეთიკურ სტანდარტს საქართველოს გაერთიანებული წყლის კომპანიისთვის რათა მოხდეს საამშენებლო პროექტების განხორციელებისას შესყიდვების უკეთესი სტანდარტების გამოყენება, მიღწეული ქინას უკეთესი პროდუქტიულობა, მშენებლობის მაღალი ხარისხი, უკეთესი სამუშაო პირობები და თავიდან იქნეს აცილებული დაბაეფეციანობა და მისცეს მეტი სარეგებელი დამკვეთ ორგანიზაციას. შესაბამისად მონუცედებთ ყვენა საქარმოს და მუნიციპალიტეტებს რათა გამოიყენონ ამ გზამკვლევში მოცემული პრონციპები და გამოიყენონ ამ გზამკვლევის სპეციალური პორებები მათ მიერ განხორცილებუ პროექტებში.

ეს გზამკვლევი ასევე ყურადთებას აქცევს შესყიდვისა მიწოდების სტანდარტულ მეთოდებს, ის ასევე ცდილობს წაახალისოს ინოვაცია განსაკულებით ცონტრაქტების მარტვაში რაც შეიძლება გამოპწვეული ქინეს ადგილობრივი კანონმდებლობის ცვალებალობოთ (ეს ეხება როგორც სახელმწიფო შესყიდვის კანონს ასევე მთავრობის დადგენილებებს). მიუხედავად ამისა ჩვენი მოლოდიანია რომ ამ გზამკვლევის გაცნობის შემდეგ საჯარო დაწესებულებები შესძლებენ იოლად გაიოიგონ და გამოიყენონ შესებაამისი სატენდერო დოკუმანტაცია და ასევე სპეციფიური მოთხოვნებს მათ მიერ განხორცილებელი ინფრასტრუქტურული პროექტებისთვის.

შესყიდვების მარეგულრებელი კანონმდებლობაანესებს შესყიდვების პროცედურას რომელის გამოყენებული უნდა იქნას იმ საჯარო მოხელეების მიერ ვინც შესყიდვებს ანხორცილებს.

დამკვეთი ღია უნდა იყოს ინოვიცისა და ალტერნატიული გადაწყვის და სადაც მიზანშეწონილია გამოიყენოს აღსრულებიაზე დამყარებული სპეციაური მოთხოვნები, რაც უზრუნველყოფს:

1. დიზაინის, ტენდერის, პროექტის და ფინანსების მართვის გაზრდილ ეფექტიანობას;
2. კოლპექსური დისანისა და წარმოების პრობლემების სწრაფ გადაწყეტას

3. ნაკლები დანახარჯები ხარვეზების გასწორებაზე და პროექტის აბოლლო სახის მიცემაზე
4. პროექტის გამჭვბესებული შესრულება შედეგების მიღწევის თვასაზრისით

მიხედვად ამისა, ზოგ შემტხევაში ეს გამკველევი შეიძლება დამაბნეველი გახდეს იმ პარტეიკოსებისთვის ვინც ხელმძრნალობს საქართველოს კანონი სახელმწიფო სესყოდვების შესახებ, განსაკუთრების თერნინოლოგიასთან (დამსაქმებელი/დამკვეთი ა.შ.) მიმადტებაში ამიტომაც აუცილებელია ევროგარეთიანების და ევროპის რეკონსტუქციისა და განვითრების ბანკის EBRD გლოსარიუმის გამოყენება.

შენიშვნა

იმის გამო რომ ადგილობრივი კანონმდებლობა მუდმივან უმჭობესდება ისევე როგორც იქველება საერთაშორისო ორგანიზაციათ დოკუმენტები ამიტომად დამკვეთმა მხედველობაში უნდა მიიღოს ამ დოკუმენტის ყახლესი ვერსიები . NISPAcee-ს მიერ მომზადებული ეს ტექსტი დამყარებულია ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითრების ბანკის სატენდერო დოკუმენტების 2015 ნოემბრის და ევროპის კავშირის 2015 წლის დეკემბრის დოკუმენტებზე.

გზამკველის შინაარსი

ეს გამკველევი ქვემოთმოყვანილ 5 სექციისგან შედეგება. ზოგადად ეს გამკველევი არ არის ფოკუსირებული შეფასების პროცედურებზე რაც დაკავშირებულია კონკურენციაზე გათვლილ სატენდერო დოკუმენტებთან

თავი 1 - მოცემულია საქართველოს წყლის სექტორში არსებული სიტუაციის მოკლე დახასიეთება, ასევე მოყვანილია კანონის სახელმწიფო შესყოდვების შესახებ და სხვა კანონმდებლობის ანალიზი, მოცემულია იმ ტერმინთა განმარტებები რაც მოცემულია კანონმდებლობასში და გამოყენებულია ამ ტექსტში. ეს თავი ასე შეიცავს ინფომაცია სახელმწიფო შესყოდვის პოლიტიკის შესახებ რაც შეხყიდვების ზოგად პრონციპებს ეყარება რომელიც გამოყენება შესყოდვების პროცეში ცართუკლ სხვადასხვა ორგანიზების მიერ.

თავი 2 - სატენდერო პროცედურების თეორიული ჩარჩოები აღწერს მშენებლობამდელი აქტიობებიდან გამომდინარე ზოგად პრინციპებს

თავი 3 - აღწერს განსხვავებულ სამუშაო მეთოდოლოგიებს, მაკონტროლებელი და პროექტის დიზაინის სამუშაოების გამოყენებას EBRD-ის მიერ დაფინანსებულ

სამშენებლო პროექტებში. ეს თავი დაყოფილია ქვეთავებად სამუშაო და საპროექტო სამუშაოს (ასევე ზედამხედველობის) შორის არსებულ განსხვავებულ მეთოდოლოგიებისა და საშუალებების გამო.

თავი 4 - ეს თავი ყურადღებას ამახვილებს სამუშაოს, მაკოტროლებელი და პროექტის დიზაინის სამუშაოს მეთოდოლოგიის გამოყენებაზე ევრო კავშირის თანადაფინანსებით განხორციელებად სამშენებლო პროექტებში. ქვეთავების საშუალებით გვაცნობს EBRD-ის არსებულ მეთოდოლოგიებს.

თავი 5 - აღწერს EIA-ის პროცედურებს და ადარებს ევროპულ გამოცდილებას ევროპულ სამართალსა და ევროკავშირში არსებულ გამოცდილებას შორის.

თავი 6 - აყალიბებს თუ როგორ უნდა მოახდინოს დამკვეთმა პროექტის იმპლემენტირება წყლის სექტორში რაც, თავის მხრივ დაეხმარება დამკვეთს და სხვა მხარეებს შექმნან და მონიტორინგი გაუწიონ მსგავს პროექტებს იმპლემენტირების ფაზაზე. ცალკე დანართი უზრუნველყოფს პირს სასარგებლო დოკუმენტის შაბლონით, რომელიც გამოყენებულ იქნება ორივე სატენდერო პროცედურისას

დეკლარაცია

მიუხედავად იმისა, რომ ყველაფერი გაკეთდა რათა ამ გზამკვლევის შინაარსი ყოფილიყო სასარგებლო და ზუსტი, ავტორი და ნებისმიერი მესამე პირი ვერ იქნება სამართლებრივად პასუხისმგებელი ნებისმიერი დანაკარგისა თუ ზიანისთვის, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ კავშირშია ამ გზამკვლევის გამოყენებასთან პირის მიერ, რომელსაც არ აქვს შესაბამისი კვალიფიკაცია და ლიცენზია. გზამკვლევი აღწერს სატენდერო და საკონტრაქტო გარემოს და მოიცავს ინფრასტრუქტურული პროექტებში ხშირად გამოყენებულ სატენდერო და საკონტრაქტო პროცედურებს.

გათვალისწინებული ყველაზე გავრცელებული პრობლემები, თუმცა შეუძლებელია ყველაფერზე დეტალურად მსჯელობა მსგავს ფორმატში.

სახელმძღვანელო არ უნდა იქნეს გამოყენებული როგორც იურიდიული დირექტივა, საქართველოში არსებულის სამშენებლო პროექტების იურიდიული მხარდაჭერის შეცვლის მიზნით.

1. შესყიდვების ეროვნული საკანონმდებლო ბაზა

სახელმწიფო შესყიდვების კანონის და სხვა სამართლის წყაროების მიმოხილვა რომლებიც კავშირშია ამ დოკუმენტთან

წყლის მაღალი მოხმარების მაჩვენებელი და წყლის მიწოდებელი სისტემის ცუდი მდგომარეობა, ასევე მისი დაგეგმვა და შესრულება გამოწვეულია :

1. სხვა და სხვა სამართლებრივი აქტების ნაკლებობით
2. ქონებრივი ურთიერთობების რეგულირების მექანიზმის უქონლობით
3. არსებული მენეჯმენტის სტრუქტურის სისუსტეებით
4. დაგეგმვისა და შესრულების მისაღები მარეგულირებელი დოკუმენტის არ არსებობით
5. მსხვილ წყლის პროექტებთან მიმართებით მუნიციპალიტეტთა გამოუცდლობით

დღეს აშკარაა წყლის კოდექსის აუცილებლობა, რომელიც თავის თავში მოიცავს დირექტივებსა და მეთოდოლოგიას საქართველოს წყლის სექტორში არსებული პროექტების მენეჯმენტზე.

ზოგადი ინფორმაცია

კლიენტის მოთხოვნებისა და NISPAcee სპეციფიკაციების გათვალისწინებით მომზადებულ იქნა საქართველოს წყლის სექტორში არსებულ დოკუმენტთა შეფასება. შეფასების დოკუმენტი შედგება ისეთი აქტივობების მონახემებისგან, როგორც არის :

1. პროექტის დოკუმენტაცია, მიმდინარე ანგარიშებს, ბროშურებს, WWTP-ის ხარჯთაღრიცხვის ანალიზს
2. არსებულ ბრძანებულებებს, კანონებს და სხვა დაკავშირებულ დოკუმენტებს
3. წყლის სექტორის განვითარების სახელმწიფო გეგმას
4. არსებულ სახელმწიფო შესყიდვების კანონებსა და მის პროცედურებთან დაკავშირებულ ბრძანებულებებს

არსებული დოკუმენტების (ასევე მასთან დაკავშირებული პროექტის დოკუმენტების) განხილვის ეტაპის შემდეგ, გზამკვლევის დოკუმენტები მომზადებულ იქნა წყლის სექტორში არსებული სიტუაციის აღსაწერად და ასახსნელად. არსებული წარმოდგენები ჩამოწერილია ამ მეთოდოლოგიაში და უკვე გამოიყენება წყლის მენეჯერების მიერ სლოვაკეთის რესურსების მართვასა და მენეჯმენტში და ზოგადად ევროპაში.

ნორმატიული აქტები და დებულებები

წყლის სფეროსთან დაკავშირებული კანონმდებლობა გამომდინარეობს საქართველოს კანონმდებლობისგან და საერთაშორისო სამართლის ნორმებისგან, რომლებიც ითვალისწინებენ წყლის რესურსის ეფექტურ მოხმარებასა და მის დაცულობას. სწყლის ნაგებობების გამოყენებისთვის წყალმომარაგების სისტემაში საჭიროა ჩავრთოთ ტექნიკური საშუალებები, რომლებიც გამომდინარეობს წყლის სპეციალური მოხმარების ნერბარტვისგან. ჭაბურღილების განთავსება, მთავრობის სარეზერვო მიწის გამოყენება და სატყეო რესურსი ესადაგება შეთანხმებას, საქართველოს მთავრობის გარემოს დაცვის კომიტეტის მიერ გამოცემული რეგულაციებით გათვალისწინებულ, სპეციალურ უფლებამოსილ ორგანოებთან. ნებარტვის მისაღებ დოკუმენტაციას ამზადებს წყლის მომხმარებელი, ორგანიზაცია ან პროექტის შემქმნელი მხარე.

წყლის რესურსის მოხმარებისა და განმენდის შეთანხმება

წყალმომარაგების მომსახურება ორგანიზაციებისთვის, კომპანიებისთვის, საკუთრებისა და სამართლებრივი ფორმა რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

სახელმწიფო შესყიდვების კანონი

სახელმწიფო შესყიდვები საქართველოში მოგვარებულია სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ საქართველოს კანონით (20 აპრილი, 2005 წ.).

მარეგულირებელი ინსტიტუტები

სახელმწიფო შესყიდვების მარეგულირებელ ორგანოს წარმოადგენს სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო, ის პასუხისმგებელია სახელმწიფო შესყიდვების პოლიტიკის განვითარებასა და მის მონიტორინგზე. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარე დანიშნულია საქართველოს პრემიერ მინისტრის მიერ და ანგარიშ ვალდებულია მის მიმართ.

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს ძირითად ფუნქციებს წარმოადგენს:

- სახელმწიფო შესყიდვების რეგულაციებისა და სატენდერო სტანდარტული დოკუმენტის შექმნა
- საერთაშორისო სტანდარტებთან ჰარმონიზაცია
- შესყიდვების პროცედურათა მონიტორინგი
- საჭიროების შემთხვევაში ტენდერის ჩატარება

რეგულაციის ფარგლები

კანონი აწესრიგებს ცენტრალური და ადგილობრივი მმართველობის სახელმწიფო შესყიდვებს და საჯარო სამართლის ინსტიტუციების მიერ შესყიდვებს როდესაც გამოიყენება სახელმწიფო სახსრები. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ შეიცავს სპეციალური შესყიდვის წესს კომუნალური სექტორისთვის. კანონი არ ადგენს შესყიდვების ცენტრალურ ორგანოს. თუმცა, სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი თანახმად, საქართველოს მთავრობის შეხედულებისამებრ, კონსოლიდირებული ტენდერი შესაძლოა გამოყენებულ იქნას მსგავსი ობიექტების შესაძენად.

მოქმედი წესები

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ აწესებს პირველადი სახელმწიფო შესყიდვების წესს. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტომ, კანონზე დაყრდნობით, შექმნა შავი სია რომელიც მოიცავს მონაწილეებს, მომწოდებლებს და სხვა პირებს, რომელთაც შეზღუდული აქვთ ტენდერში მონაწილეობის უფლება. სიაში მოხვედრილებს ტენდერში მონაწილეობის უფლება ეზღუდებათ 1 წლით. კონტრაქტორი მხარე ადგენს ტენდერში მონაწილეობისთვის აუცილებელ კრიტერიუმებს. კრიტერიუმები უნდა იყოს სამართლიანი, არადისკრიმინაციული და ხელს უწყობდეს სადი კონკურენციის პრონციპს. წინასაკვალიფიკაციო მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, აქცეპტორს შეიძლება დაევალოს შესაბამისი მტკიცებულების წარდგენა, როგორც არის მაგალითად სერთიფიკატი.

შესყიდვების პროცედურები

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი შესაძლებელს ხდის ელექტრონული შესყიდვის შემდეგნაირ პროცესებს:

- ელექტრონული ტენდერი
- გამარტივებული ელექტრონული ტენდერი (200,000 ლარამდე ღირებულების)
- გამართივებული შესყიდვა (DC- 5,000 ლარამდე)

ღია ტენდერი არის ძირითადი პროცედურა. ოფერენტს შეუძლია გამოიყენოს სხვა პროცედურა, მხოლოდ კანონით განსაზღვრულ სიტუაციაში. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ ითვალისწინებს მოლაპარაკების პროცედურას და კრძალავს ნებისმიერი სახის მოლაპარაკებას ტენდერის დროს. გამარტივებული შესყიდვა ხოლმე იყენდება გამარტივებული ელექტრონული ტენდერის საშუალებით.

შესყიდვების დრო და ეფექტურობა

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ ადგენს შესყიდვის პროცედურათა ზუსტ ხანგრძლივობას. კანონი ანებს შესყიდვის ეტაპთა რამდენიმე სპეციალურ ვადას:

- გამარტივებული ელექტრონული ტენდერის სატენდერო განცხადება უნდა გამოქვეყნდეს ტენდერის გახსნიდან არაუმეტეს 3 სამუშაო დღეში
- მონაწილე ტენდერის შედეგის შესახებ ინფორმირებულ უნდა იქნეს გადანაცვებილების მიღებიდან 5 დღეში
- ხელშეკრულება უნდა დაიდოს 4-5 დღეში, თუ მოთხოვნილია შესრულების გარანტი (სავალდებულოა როდესაც საერთო ირებულება აღემატება 200,000 ლარს) 4-10 დღის ვადაში პრეტენდენტს ეტყობინება რომ კონტრაქტი მას მიენიჭა

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი ითვალისწინებს ტენდერთა სავალდებულო გაერთიანებას. მსგავსი საქონლის, მომსახურებისა და სამუშაოს შეძენის ხარჯები უნდა გავაერთიანოთ თუ ისინი ფინანსდება ერთი და იმაზე ბიუჯეტიდან. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ გვადლევს უფლებას გავყოთ ტენდერი მონეტარული ზღვრის მიღწევის მიზეზით. კანონი მოითხოვს ფორმალობათა სიმარტივეს და პროცედურათა ფორმალურობის მსგავს ღირებულებასა და საზღვრებს.

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი შეიცავს კომუნიკაციის მეთოდების შესახებ კონკრეტულ მოთხოვნილებებს, მათ შორის კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში კომუნიკაციის ელექტრონული ფორმის გამოყენების სავალდებულობას.

იმ შემთხვევაში, თუ შესაძენი საქონლისა ან/და მომსახურების მიახლოებითი ღირებულება არის 600,000 ლარი, ხოლო შესასრულებელი სამუშაოს სავარაუდო ღირებულება არის 8,000,000 ლარი, მაშინ დამკვეთმა ტენდერის პირობები უნდა გამოაქვეყნოს საერთაშორისო ვაჭრობაში გამოყენებად ერთ-ერთ ენაზე. ელექტრონული ტენდერის გამოცხადების შემთხვევაში, თუ შესაძენი საქონლის ან/და მომსახურების მიახლოებითი ღირებულება არის 2,000,000 ლარი, ხოლო შესასრულებელი სამუშაოს ღირებულება 4,000,000 მილიონი ლარი ტენდერი უნდა გამოცხადდეს ინგლისურ ენაზე. სატენდერო დოკუმენტი შეიძლება გამოიცეს ნებისმიერ უცხოურ ენაზე დამკვეთის სურვილის შემთხვევაში.

განხილვა და მორიგება

სახელმწიფო შესყიდვის ხელშეკრულების დადებამდე, ტენდერში მონაწილეს შეუძლია განახორციელოს სამართლებრივი ქმედება იმ დამკვეთის და/ან სატენდერო კომისიის წინააღმდეგ, რომელიც არღვევს მონაწილის უფლებებს ან წესებს დადგენილს „ საქართველოს კანონით სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“.

არსებობს რამდენიმე პირობა, რომელთა გასაჩივრებაც არ შეიძლება.

ტენდერში მონაწილეს არ შეუძლია გაასაჩივროს :

- არჩეული შესყიდვის მეთოდი, სანამ ის შესაბამისობაშია სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონთან
- შესყიდვის პროცედურის შეჩერების ან შეწყვეტის გადაწყვეტილება, რომელიც მიღებულ იქნა სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონით დადგენილი ნორმების დაცვით

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოში არსებობს ერთეული, რომელიც განიხილავს საჩივრებს და რომელიც შედგება სააგენტოსა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებისგან. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს გამოაქვს გადაწყვეტილება და აცნობებს მას მომჩივანს, საჩივრის მიღებიდან 10 დღეში.

საჯარო კონტრაქტის მენეჯმენტი

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო მოითხოვს სახელმწიფო შესყიდვების დაგეგმვას. კონტრაქტორი ვალდებულია განახორციელოს შესყიდვის ფუნქცია დამტკიცებული წლიური გეგმის თანახმად. თუ სახეზეა გრძელვადიანი შესყიდვის გეგმა, მაშინ ეს უნდა ეცნობოს სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს, მას შემდეგ რაც მას დაამტკიცებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის შესაბამისი ორგანო. სახელმწიფო შესყიდვები შესახებ კანონი არ მოითხოვს კონტრაქტორი მხარის მიერ საჯარო კონტრაქტის მენეჯმენტს.

არ შეიძლება ისეთი ახალი პირობის დამატება, რომელიც ცვლის განცხადებაში ჩამოყალიბებული ხელშეკრულების არსს და ისეთ პირობებს, რომლებმაც განაპირობეს პირის მიერ ხელშეკრულების დადების ნების გამოვლენა.

ჩასწორება, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონს არის ბათილი. ხელშეკრულების შესრულების გარანტი, თუ ასეთი მოთხოვნილ იქნა, უნდა იყოს წარდგენილი იმ სახით, რა სახითაც დამკვეთი ითხოვს.

ძლიერი მხარეები

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი შეიცავს ძირითად პრონციპებს და სრულყოფილად არეგულირებს შესყიდვის პროცესებს და გვეხმარება სატენდერო დოკუმენტის შექმნაში. კანონი გვაძლევს საშუალებას გამოვიყენოთ ნებისმიერი სტანდარტული საერთაშორისო ხელშეკრულება შესყიდვებზე. გარდა ამისა, კანონი გვაძლევს საშუალებას განცხადებები და კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტები გაგზავნილ იქნას ელექტრონული ფორმით. სახელმწიფო შესყიდვების

შესახებ კანონმა აჩვენა გამჭირვალობის, კონკურენციისა და მოქნილობის ასპექტში მაღალი მაჩვენებლები, ძირითადად იმის გამო, რომ ეფექტურად გამოიყენება სახელმწიფო შესყიდვები და ელექტრონული ტენდერები. კანონი მაქსიმალურად იძლევა ტენდერში მონაწილეობის საშუალებას და მოითხოვს განცხადებებისა და სატენდერო დოკუმენტაციის გამოქვეყნებას. ტენდერთან დაკავშირებული დოკუმენტაცია საჯაროა. კანონი მოითხოვს ტენდერის მყისიერად გახსნას, მას შემდეგ რაც დასრულდება მონაწილეთა რეგისტრაცია და შესყიდვის პროცესი იქნება სათანადოდ ჩანერილი.

სისუსტი მხარეები

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი საკმაოდ არასტაბილური გამოდგა რადგან ბოლო სამი წლის მანძილზე მასში რამდენჯერმე იქნა ცვლილებები შეტანილი. თუმცადა ეს სისუსტეები ადვილად საპატიებელია, რადგან ცვლილებებმა კანონი გააუმჯობესეს.

პროცედურების იმპლემენტაციის სირთულეები და მათი გადალახვა

საჯარო ინსტიტუტებმა ინვესტიციების შემოდინების გაზრდისათვის აუცილებელია მოხსნან ის სურთულეები რასაც წყლის სექტორის ინვესტორები ეჯახებიან საქართველოში. გადა ამისა აიცილებელია ინვესტორთა მოტივირების პროაქტიური ინსტრუმენტების გამოყენება და მათი საქმიანობის ხელშემწყობი ტექნოლოგიებისა და პრაქტიკის დანერგვა საჯარო ინსტიტუტებში.

შესაბამისად, ენერგო-ეფექტური დიზაინის და მასალების გამოყენება საკუთარ შენობებში მთავრობებს საშუალებას აძევს იქონიონ პოზიტიური გავლენა საამშენებლო სექტორზე და კარგი მაგალითი აჩვენონ საამშენებლო კომპანიებს. როგორც წესი, მშენებლობის დროს ენერგოეფიციანობა გამოყენებულია თუმცა წყლის სექტორში მიმდინარე პროექტების ხშირად ენერგოეფიციანობის მნიშვნელობა ჯეროვნად არ არის შეფასებული.

ამ და სხვა კანონების შეთხვევაში, მსოფლიოს მასშტაბით სხვადასხვა პოლიტიკა იქნა გატარებული საამშენებლო პროექტების ეფექტიანობის ამაღლებისთვის, განსაკუთრებით WWTP-ის ხაზით, რადგანაც ამ ორგანიზაციას აქვს კონკრეტული კრიტერიუმები საამშენებლო მასალების, ელემენტების და ტექნოლოგიების მიმართ (ტუმბოები, ელექტროხელსაწყოები) და ეს მოთხოვნები აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული. წყლის სექტორში პროექტების შემუშავების დროს მოსალოდენელი ბარიერები ჩამოთვლილია ქვემოთმოცეულ ცხრილში

წყლის სექტორის განვითარების ყველაზე გავრცელებული ბარიერები

ბარიერის ტიპი	აღწერა

ინსტიტუციური, სამართლებრივი და ნორმატიული ბარიერები	სასმელი წყლის და კანალიზაციის სფეროში არსებული რეგულაციები და მეთოდოლოგია ან არ არსებობს ან მოძველებულია
ინფორმაციული ტექნოლოგიური ბარიერები	დაბალია და არ არსებობს ინფორმაცია და გაგება წყლის სექტორში არსებული პროექტების სარგებლიანობის შესახებ პოლიტიკოსებდა და მშენებლობაზე ზედამხედველ საჯარო პირებს შორის, კერძოდ: - ადგილობრვად არ არის ადამიანური რესურსები სასმელი წყლისა და კანალიზაციის სფეროში პროექტების და ემერგო ეფექტიანი ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის - არ არსებობს შესაბამისი მონაცემები ენერჯის მოხმარებისა და პროგრესების ეფექტიანობის შესახებ - ადგილზე არ არიან ექსპერტები რომლებს ჩაატარებენ წყლისა და კანალიზაციის სფეროში მიმდინარე პროექტებს აუდიტს (ტუნდაც გამართივებული ვერსიით_ - დაბალია ცოდნა პრევენციული გამოყენების სადგურების (PMP) და მათი შესაძლო გამოყენების შესახებ - ისეთი გამოცდილების ნაკლებობა რაც ადგილობრივ ხელისუფლებას დაეხმარება წყლისა და კანალიზაციის სფეროში პროექტების მომზადებაში, ინფრასტრუქტურის მშენებლობასა და გამოყენებაში (განსაკუთრებით წვრილ კომპანებში) - შესაბამის მარკირების , მასალების და აღწერვების არქონა, პროექტების დიზაინის და მასალების წარმოაბეი ექსპერტიზის არ ქონა ეროვნულ დონეზე. - ენერჯის მომზადებლები არ იარაღ მოტივირებული გამოიყენონ ენერგო ეფექტიანი პროდუქტები და მასალები - ისეთი ისტიტუტების ნაკლებობა ვისაც შეუძლიათ მოამზადონ სადენდერო დოკუმენტები წყლის სექტორისთვის, სამშენებლო ბაზარზე არსებული თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად
ეკონომიკური და ფინანსური ბარიერები	- პროექტები არ შეიძლება იყოს მომგებიანი ფინანსური და ეკონომიკური მოტივაციის გარეშე (როგორცაა საგადასახადო შეღავათები, კრედიტები. თავისუფალი საბაჟო რეჟიმი და სუბსიდიები) - ინვისტიციების ამოგდება ხშირად ნეგატიურია , მაღალი ტანამდევნი ხარჯების გამო (NPV გაანგარიშება) - ხშირად ძინასწარ დანახარჯებს მეტი მნიშვნელობა ეძლევა ვიდრე შემდგომ დანაზოგს; - ორგანიზაციები და მუნიციპალიტეტები (თავად) ვერ ირებენ მოგებას ენერგო ეფექტურ მიდოგომების გამოყენებით..

წყლის სექტორში პროექტების განხორცილების ბარიერების აღწერა

მიუხედავად იმისა, რომ პოლიტიკური ბარიერები და არსებული ხელშემშლელი პრაქტიკა ინდისტრიულ პროექტებსა და საზოგადოებრივ მშენებლობაში მნიშვნელოვად მოხსნილია მაიც რჩება რამდენიმე მნიშვნელოვანი ხელშემშლელი ფაქტორი არსებული ამ მომავალი საინვესტიციო პროექტებისთვის. შესაბამისად წყლის სექტორში პროექტებისთვის ბაზრის გაზრდის შესაძლებლობა ამ დარჩენილი ბარიერების გამომნიშვნელოვნად იზღუდება.

ეს ბარიერები სამ ძირტად ცგუფად შეიძლება დაიყოს:

1. ინსტიტუციური, სამართლებრივი და ნორმატიული - არის რამდენიმე სფერო სადაც მეთოდოლოგიის გამეყენება გართულებულია იმ იურიდიული და საკონტრაქტო ჩარჩოებით რომელშიც წყლის პროექტების უწევთ ოპერირება

2. ინფორაციული და ტექნოლოგიური ბარიერები - სამართლებრივ დარიერებთან ერთად ასევე არის ფინანსური და ტექნიკური შესაძლებლობასთან დაკავშირებული ბარიერები. პოტენციური პროვადირებს და საამშენებლო კომპანოებს ლიმიტირებული შესაძლებლობები (დიზაინერებ, ინჟინრები) აქვთ. ეს კი ხელშ უშლის ინვისტიცებს რადგანაც ნაკლებია შესაბამისი პროექტების მომზადების, მომსახურების მინოდების და სამუშაოთა ეფექტიანად შესრულების შემთხვევები. ~

3. ეკონომიკური და ფინანსური ბარიერები - ზემოთ მოყვანილი ბარიერებთან ერთად ბევრ მუნიციპალიტეტში არის ფინანსური შესაძლებლობების ნაკლებობა რაც მთლიანად გავლენას ახდეს წყლის სექტორზე ეროვნულ დონეზე.

ბაზრის ბარიერების მოხსნა

შედეგები რომლებიც გვაჩვენებენ რომ ბაზარზე ბარიერები მოხსნილია

ბაზრზე არსებული ბარორების ანალიზისა და პროექტების მომზადებისა და განხორცილების შესაბამისი მეთოდოლოგიის განმოყენების შედეგად შესაძლებელია ბაზრის არსებული ბარიერების გადალახვა. და შესაძლებელია კონკრეტული შედეგის მიღწევით მივიღოთ უფრო დიდი შედეგი.

ქვემოთმოყვანილი ცხრილი აჩვენს ბარიერებს რომლითა გადალახვაც შეიძლება პროექტების სწორი განხორცილებით და ასევე აჩვენებს რა პროგრესი შეიძლება მიიღწეს საქადტველოში წლის სექტორში პროექტების განხორციელების ბაზარის შესაქმნელად.

ბარიერები რომელთა გადასალახდ შექმნილია NISPAcee-ის ეს გზამკველვევი და შედეგები რომელთა მიღწევაც არის იმის დასტური რომ ბარიერები მოხსნილია

ბარიერები	შედეგები რომლებიც გვაჩვენებენ რომ ბარიერები მოხსნილია
წყლის და კანალიზაციის სფეროში პროექტების განვითარების საკანონმდებო, ბაზის არ არსებობა მუნიციპალიტეტებსა და სამინისტროებში ტენდერის მომზადების, კონტრაქტირებისა და მინიტორისნის ევოროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი ექსპერტიზის არ ქონა	სტრატეგიული დოკუმენტის არსებობა რომელიც საკონტრაქტო და ინსტიტუციურ ჩარჩოების ევროპულ პროცედურებთან შესაბამისობაში მოყვანის საიკეთესო პრაქტიკის მაგალითებს აჩვენებს
ფულის და დაფინანსების მექანიზმის არქონა ენერგო ეფექტრი პროექტების მოზიდვისთვის წყლის სექტორში	წყლის სექტორის სტატეგია განხრხილულია ექვტიანდ და გამშვირვალედ, წყლის სექტორში შექმნილი დამატებული ღირებულების მკაფიო დემონსტრირებით
ადგილობრივი ბიზნეს მოდელეების და წყლის სექტორში ზომების განხორხცელების	

გამოცდილების არ არსებობა	
წყლის სექტორის მუნიციპალურ დონეზე მარულის ებრპული მოდელის დანერგვისთვის ძალისხმევის ნაკლებობა ეროვნულ დონეზე	ენერგო ეფექტიანი პროექტების რაოდენობის ზრდა (წყლის სექტორში არსებული პროექტებით ჩათვლით) მათ შორის მდგრადი ფინანსირების მექანიზმების შექმნით
ნორმატიული მანა ძალზე უსისტემაო რაც ეროვნულ დონეზე ართულებს წყლის პროექტების განხორციელებას	

სასმელი წყლის და კანალიზაციის სექტორი საქართველოში

სიტუაციის აღწერა

საქართველოს ქალაქების მოსახლეობის 95% და სოფლის მორესხლეობის 35%-ს აქვს მისაწვდომობა სასმელი წყლის მომარაგების ცენტრალიზებულ ქსელებთან. ეს აჩვენებს რომ სასმელი წყლის სისტემებით დაფარვა მეტწილად შესაბამისობაშია საერთაშორისო სტანდარტებთან თუმცა ამ სისტემის ყოველდღიული ფუნქციონირება პრობლემატურია. განაწილების ქსელების ხანდაზმულობა და დაბალი ხარისხი იწვევს 10-51%-მდე დანაკარგებს ხოლო იგივე მაჩვენებელია თბილისში 40%-ს უტოლდება.

თითმის ყველა აბონენტი განცდის ზარალს წყლის უცარი შეწყვეტისგან და ძალზე ხშირად მათ არა აქვთ წყლის 24 საათიანი მონოდება ხოლო ზოდიერთ ქალაქში სამეღ წყალს აბონენტები მხოლოდ 8-10 საათასი განმავლობაში იღებენ დღეღამეში. სასოფლო დასახლებების უმრავლესობაში სასმელი წყლის ცენტრალური სისტემა საერთოდ არ არის. ძალზე ხშირად რაიონებში მაღალ სართულებზე წყალი არ არის დაბალი წნევით მიწოდების გამო. დაბალი წნევით ან თვითდინებით მიწოდების მთავარი მიზეზი ის არის რომ მოსახლებას არ შეუძლია მძღავრი ტუმბოებისთვის საჭირო ელექტროენერჯის საფასურის გადახდა.

ქალაქში მაცხოვრელებს რომელიც მიერთებული არიან სასმელი წყლის ხენტრალიზებულ სისტემებს პოტენციურას კარგი ხარისხის წყალი აქვთ ვინაიდან სისტემა წყალს ჭაბურღილებადან იღებს. ნიაღიგან ამოღებული წყალი მიენოდება აბონენტთა 90%-ს ქალაქ თბილისი გარეთ (ხოლო თბილისში აბონენტთა 44%-ს ზეღაპირიდან აღებული წყალი მიენოდება). წყლის ხარისხის პრობლემათა აბსოლიტური უმრავლეობა დაკავშირებული მიღების ამორტიზაციასთან და სამელი წყალში კანალიზაციის წყლების შერევასთან.

კანალიზაციის ცენტრალიზებული სისტემები არის საქართველოს 37 საქალაქო დასახლებაში. მოსახლეობის 78% არის მიერთებული კანალიზაციის ქსელზე რაც ასევე მეტწილად შესაბამემა საერთაშორისო სტანდარტებს. თუმცაღა სისტემა ძალზე ცუდ მღგომარეობაშია. კანალიზაციის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა აქბს მხოლოს 33 საქალაქო დასახლებას და მათი საერთო სიმძღავრე დღეში 1,39 მილიონ კუბურ მეტს უღრის. აქღან 19 გამწმენდი ნაგებობა იყენებს მექანიკურ/ბიოოლოგიური

განმენდის მეთოდს და მათი მთლიანი სიმძლავრე 1,39 მილიონი კუბური მეტრია დღეში. დარჩენილი 4 გამმენდი ნაგებობა მხოლოდ მექანიკურ განმენდა ახრებს და მათი საპროექტო სიმძლავრე 0,03 მილიონი კუბური მეტრია დღეში.

ამ სიმძლავრეების მიუხედავად ეს გამმენდი დაგებობები 25 და მეტი წისაა, ზოდი მათგანი კი დაუმთავრებელია. არცერთი არსებული ნაგებობა არ ახდეს ბიულოგურ განმენდა ვნადან შესაბამის აპარატურა მწყობრიდანაა გამოსული. ასევე არ არის შესაბამისი ენერგიით და სხვა კომპენენტით უზრუნველყოფა ვინადან მოსახლეობის მიერ მიწოდებული მომსახურების გადასახადი ვერ ფარავს ყველა საჭიროებას. მექანიკური განმენდა რარად დონემდე ქალაქებში ქალაქ თბილისი, რუსთავი (თბილისს, რუსთავს და გარდაბანს ემსახურება კერძო საწარმო ეორგიან წოთერ ანდფ პოუარი), ტყიბული, გორი, ქუთასი და ბათუმი აქ გამმენდი ნაგებობეს დღიური წარმადობაა 0,7 მილიონი კუბური მეტრი.

2004 წლიდან წყლის სექტორის განვითარებისთვის დაიწყო დაფინანსების გამოყოფა როგორც საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ასევე საერთოშორისო დონორების მხრიდანაც. 2005-2007 წლებში მოდერნიზაცია ჩაურატდა ქალაქ თბილისის წყლის და კანალიზაციის სისტემებს. წყლის მიწოდების ცენტრალბიებული სისტემენის უმეტესობაში დაიყო მიღების რეაბილიტაცია და მოხდა ქყლის ხარისხის მაკონტროლებელი ყველა ძირითადი ლაბორატორიის გადაიადარება კომპიურტერული სისტემებით (ECBSea, 2009).

დრესიათვის ქალაქ თბილისის 400 ათასს აბონენტს მიოდოდება მარალი სტანდარტის შესაბამისი მეთოდოლოგიით შემონმებული ხარისხანი სამელი წყალი 24 საათიანი გრაფიკით, აქედა 2 ათასი აბონენტი არია ორგანიზაცია და 15 ატასი საწარმოო აბონენტი დანარცვენი კი მოსახლეობაა.(GEO-Cities 2011).

სასმელი წყლის და კანალიზაციის სისტემის მოდერნიზაცია ხელისუფლების ყველა დონის ნიშვნელოვანი პრიორტეტია. რეაბილიტაციის პროეტების ქვეტნის რამდენიმე რეგიონში მიმდინარეობს (რეგიონული განვითარების მიზნობრივი ჯგუფი 2009). მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება სასმელი წყლის და კანალიზაციის სისტემების ჩათვლით საქადტველოს რეგიონული განვითარების სტრატეგიის 2010-2017 უმნიშვნეოვანესი პრიორიტეტია.

კონკრეტულად სტარეტია მიმართულია წყლის სექტორში ინვესტიციების მოზიდვისთვის ზხელსაყრელი გარემოს შექმნისაკენ. წყლის მიწედებისა და განმენდის სისტემების მმენებლობისა და რეაბილიტაციისკენ, უსაფრთხო სამელ წყალზე ხელმისაწვდომობის გაზრდიასკენ, წყლის მომზამრების გამრიცხველიანების, დანაკარგების შემფირებისა და ფასწარმომქმნის გაუმჯობესებისკენ. 2009 წელს 120 ლიოონი დოლარი იქნა გამოყოფილი სასმელის წყლის სიტემენის მმენებლობისა და რეაბილიტაიისთვის ხოლო კანალიზციისთვის 35 მილიონი.

მნიშვნელოვნად გაიზარდა დონორთა მონაწილეობა სასმელი წყლის მიწოდებისა და კანალიზაციის ქსელების რეაბილიტაციის დაფინანსებაში. ახლახან დასრულების პროექტებისა აასანიშნავს ატანის გამომწვევის კორპორაციის მიერ საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მეშვეობით საქართველოს 5 ქალაქის სასმელი წყლის და კანალიზაციის ქსელების რეაბილიტაციაზე გახარჯული 57,7 მილიონი დოლარის საინვესტიციო პროექტი.

ცხრილი 1: სასმელი წყლის სისტემის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები (აფხაზეთის ა.რ. გარდა)

ქალაქის ტიპი	იმ ქალაქების ოდენობა სადაც არის ცენტრალიზებული სისტემები	წყლის ამრები ნაგებობების რიცხვი /ზედაპირი დან აღება	მთლიანი საპროექტო სიმძლავრე 1,000 მ ³ /წელიწადში	სათავე ნაგებობათა რიცხვი	სათავე ნაგებობათა ჯამური მოცულობა 1,000 მ ³	ქსელების გამური სიგრძე კმ	იმ ქსელების სიგრძე რომელბის შეკეთებას საჭიროებს კმ
I	6	9/2	1.25	11	4.78	144.0	14.0
II	43	70/10	171.3	112	69.36	1,709.6	293.8
III	12	27/1	219.0	64	52.66	1,588.3	137.1
IV	9	28/1	209.0	40	36.8	1,022.6	131.4
V	3	6/0	144.0	17	21.6	681.2	55.0
VI	4	15/4	2,093.0	110	422.0	4,128.2	1,349.5
სულ	77	155/18	2,837.55	420	607.2	9,273.9	1,980.8

ქალაქის ტიპი

I – მოსახლეობა <1,500

II- 1,500 < მოსახლეობა <10 000

III - 10,000 < მოსახლეობა <25 000

IV – 25 000 < მოსახლეობა <50 000

V- 50 000 < მოსახლეობა <100 000 (ზიგდიდი, ფოთი, გორი)

VI – 100 000 < მოსახლეობა (თბილისი, ქუთაისი, რუსთავი, ბათუმი)

Source: საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო. OECD/DANCEE.201

ცხრილი 2. კანალიზაციის სისტემის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები (აფხაზეთის ა.რ. გარდა)

ქალაქის ტიპი	იმ ქალაქების რიცხვი	კანალიზაციის სისტემის სიგრძე	გამწმენდი დანგებობები		
			რაოდენობა	საპროექტი სიმძლავრე	საწარმოო სიმძლავრე

					1,000 მ ³ /დღე		1,000 მ ³ /დღე	
			მეფ	მეფ.ბილ	მეფ	მეფ.ბილ	მეფ	მეფ.ბილ
I	1	2.0	0	0	0	0	0	0
II	13	188.6	1	5	5.3	17.3	0	0
III	8	235.8	1	4	2.5	66.1	0	0
IV	8	376.2	1	5	8.2	68.0	16.6	0
V	3	134.6	1	2	23.1	41.3	6.8	0
VI	4	9,941.2	0	3	0	1,195	963.7	0
სულ	37	4,878.48	4	19	39.1	1,387.7	717.1	0

ქალაქის ტიპი

- I – მოსახლეობა <1,500*
- II- 1,500 < მოსახლეობა <10 000*
- III - 10,000 < მოსახლეობა <25 000*
- IV – 25 000 < მოსახლეობა <50 000*
- V- 50 000 < მოსახლეობა <100 000 (ზიგდიდი, ფოთი, გორი)*
- VI – 100 000 < მოსახლეობა (თბილისი, ქუთაისი, რუსთავი, ბათუმი)*

Source: საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო. OECD/DANCEE.201

ერთი კუბური მეტრი სასმელი წყლის წარმოება სისტემის შენახვის და მომსახურების ფასის ჩათვლით 0,27 ერთ კუბურ მეტრზე (2014 წლის საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს გაანგარიშება).

საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით, სასმელი წყლის ღირებულება მაღალია კანალიზაციის რიგებულებისთან შედარებით. ვაინადან წყლის ძირთადი წყარი არის გრუნტის წყლები ხოლო კანალიზაციის განმენდა მექანიკური და ბიოლოგიური მთოდით ხდება ჩვენ მთვლით რომ რომ კანალიზაციის ფასი უნდა უახლოვდებოდეს (თუ უფრო მაღალი არ არის) სასმელი წყლის მიწოდების ფასს. ფასის ასეთი დისპროპორციის ახსნა საქალაქო დასახლებების უმრავლესობისთვის წყლის გრაფიკით მიწოდებაშია და ასევე მაღალ დანაკარგებში, რაც ჯამურ მოცულობაში სასელ წყალზე დაბალ ფასს იწვევს, აქვე უნდა აღინიშნოს რომ კანალიზაციის გამწმენდი არცერთი ნაგებობა არ მუშაობს თავისი საპროექტო დატვირთვით.

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები აჩვენებს იმ ფასს რაც დათვლილია საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ და ეს გაანგარიშება გამკითხვნილია საქართველოს ეროვნული დარემოს დაცვის გეგმის დოკუმენტისთვის. ეს განწმენდილობა ემყარება იმ მონაცემებს რაც მიღებულია შესაბამისი უწყებებიდან და საქსტატიდან. მიუხედავად ამისა მონაცემები ცხრილებში 3 და 4. მხოლოდ საპროგნოზო ვინაიდან „ეორგიან წოთერ ენს პონერ“-ი და საქალთველოს წყლის გაერთიანებული კომპანია არ აქვეყნებენ მონაცემს რის საფუძველზეც ხდება ერთი კუბური მეტრი სასმელი წყლის ღირებულების გამოთვლა, არგუმენტად მოჰყავს ის რომ ეს ინფორმაცია

კომერციულ საიდუმლოებას განეკუთვნება.

ცხრილი 3. მთლიანი და საშუალო ერთეულის ფასი სისტემაში მიწოდებულ წყალზე

ხარჯი	დათვლილი საშუალო ფასი ლ/მ ³	სასშელი წყლის მიწოდება მილიონი მ ³ /წელიწადში	სულ წლიური ხარჯი მილიონი ლ
რემონტი/კაპიტალური	0.15	384	59
საოპერაციო	0.12	384	49
სულ შეწონილი ფასი	0.27	384	108

წყარო: საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო. OECD/DANCEE.201

ცხრილი 4. მთლიანი და საშუალო ერთეულის ფასი კანალიზაციის შეკრების და განმუხტვის ფაქტიურად მოქმედ სისტემებში

	მოცულობა მილიონი მ ³ /წელი	ერთეულის ფასი ლ/მ ³	ხარჯი მილიონი ლ/წელიწადი
შეკრება			
მიმდინარე რემონტი	335	0.08	26
ოპერირება	335	0.02	7
ჯამი	335	0.10	33
განმუხტვა			
მიმდინარე რემონტი	250	0.07	18
ოპერირება	250	0.02	6
ჯამი	250	0.09	24
სულ			
მიმდინარე რემონტი			44
ოპერირება			13
მთლიანი ჯამი			57

Source: საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო. OECD/DANCEE.201

ინსტიტუციური მონაცემები

გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

ამ სამინისტროს რეორგანიზაცია განხორციელდა 2012 წელს და მას დაერქვა დარემოს და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო უფრო გაზრდილი უფლებების, აპარატით და რესურსებით. ამ რეორგანიზაციის შედეგად სამინისტროს გადაეცა ბუნებრივი რესურსების მართვის ფუნქცია, ასევე სამინისტრო არის ფასუხისმგებელი წყლის რესურსების მართვაზე ეროვნულ დონოზე.

სამინისტრო შედგება ცენტრალური აპარატისგან რომელშიც შედის სპეციალური განყოფილება - წყლის რესურსების დეპარტამენტი, რომელიც მასუხისმგებელი სამართრობო პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაზე წყლის რესურსების მართვასა და დაცვაზე, ისევე როგორც გარემოზე გავლენის ანალიზზე და შესაბამისი ღონისძიებების

განხორციელებაზე.

ამავე სამინისტროს იურიდიული პირი გარემოს ეროვნული სააგენტო პასუხისმგებელია წყლის ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგზე და ასევე ლიცენზიების გახსენებზე წყლის აღებაზე მათ შორის ჭაბურღილების სამუალებით (2013 წლიდან). დრესიოვის წყლის ხარისხის შემოწმება ხდება 3 ლაბორატორიის მიერ თბილისში, უთაისსა და ბათუმში. სამინისტროს აპარატის სპეციალური წყლის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია წყლის კანონმდებლობის არარულების მონიტორინგზე. ამ დეპარტამენტს აქვს 7 რეგიონული ორსისი და შავი ზღვის კონვენციის ინსპექციის იფისი რომელიც ბათუმშია განთავსებული. წყლის რესურსების მართვის სხვა უფლებამოსილებანი შემდეგ სახელმწიფო ორგანიზაციებზე გადანიწილებული:

საქართველოს შრომის, ჯანდაცვის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

პასუხისმგებელია საზოგადოებრივი ჯანდაცვაზე. ეს სამინისტრო ადგენს გარემოს ხარისხის სტანდარტებს, მათ შორის სასმელი წყლის სტანდარტს, ზედაპირული და სანაპირო წყლების სტანდარტს.

საქართველოს რეგიონული განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო

პასუხისმგებელია რეგიონული განვითარების პოლიტიკის აღსრულებაზე, მათ შორის სასმელი წყლის სისტემის და სანიტარული სისტემების განვითარებაზე. ამავე სამინისტროს იურიდიული პირია გაერთიანებული წყლის კომპანია როლეის საქართველოში რეგიონებში სასმელი წყლის ყველა მსხვილი მიმონდებელია. ეს სამინისტრო ზედამხედველობას უწევს მუნიციპალური განვითარების ფონდს რომელიც მუნიციპალიტეტში ანცორცილებს სასმელი წყლის და კანალიზაციის სისტემების მშენებლობისა და რეაბილიტაციის პროექტს.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო პასუხისმგებელია სასმელი წყლის ხარისხის მონტორინგზე რომელიც მიღებულია ჭებიდან და ასევე ეს სამინისტრო ანხორცილებს საირიგაციო სუსტემების მართვას და მონიტორინგს.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები პასუხისმგებელი არიან ადგილობრივი წყლის რესურსების მართვაზე, თუმცა მათი უფლებამოსილება ამ ბხრივ არასრულია. ზოგადად წყლის რესურსების მართვა საქართველოში ფრიად ცენტრალიზებულია. საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ ადგენს რომ სასმელი წყლის მიწოდება და კანალიზაცია ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთარი უფლებამოსილებაა, თუმცა ამ სექტორის მარეგულრებელი ფიქცია მინიჭებული აქვს წყლის მარეგულირებელ ეროვნულ კომისას, წყლის სიტემის საინვესტიციო ფუქციას ანხორცილებს საქართველოს რეგიონული განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო და ერთადერთი ფუქცია რომელიც მუნიციპალიტეტს აქვს ეს გახლავთ მოხმარებული წყლის საფასურის სუბსიდირება ადგილობრივი ბიუჯეტიდან.

საქართველოში სასმელი წყლის მიწოდებ და კანალიზაციის მომსახურება ცორციელდება

ორი მონოპოლიტის ჯი-ვი-პი-სა და საქალტველოს გაერთიანებული წყლის კომპანიის მიერ. ჯი-ვი-პი დაფუძნებულია უცხოური ინვესტიციით და ემსახურება ქალაქ თბილისს, რუსთავს და გარდაბნის მუნიციპალიტეტებს. ქვეტნის სხვა ტერიტორია დაფარულია გაერთიანებული წყლის კომპანიის მიერ რომელიც სახელმწიფო კომერციული ორგანიზაციაა საქალტველოს რეგიონული განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს.

ამ სქემიდან გამონაკლისია 6 მუნიციპალიტეტი რომელიც შდიან აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და ასევე საჩხერის მუნიციპალიტეტი (იმერეთის რეგიონი), ამ მუნიციპალიტეტს აქვთ საკუთარი წყლის კომპანიები. ამ გამონაკლისის ახსნა შემდეგია: აჭარას ავს ავტონომიური რესპუბლიკის სტატუსი და შესაბამისად აქ მუნიციპალიტეტების ქონება არ გადასცემა განვითარებული წყლის კომპანიას. რაც შეეხება საჩხერეს, ქართველი მილიარდელი ბიძინა ივანიშვილი (რომელიც წარმოშობით ამ მუნიციპალიტეტიდანაა) აფინასებს საჩხერის წყლის კომპანიას როგორც ცალკაულ მეთხვევას და შესაბამისად ეს კომპანია არ იქნა გაერთიანებული საქალტველოს წყლის გაერთიანებულ კომპანიას.

საქართველოს წყალმომარაგების გაერთიანებული კომპანია (GUWSC)

ეს კომპანია დაარსებულია 2010 წლის იანვარში საქართველოს მთავრობის დადგენილებით. კომპანია პასუხისმგებელია სასმელი წყლის მიწოდებასა და კანალიზაცია საქართველოს ყველა საქალაქო დასახლებაში (გარდა თბილისის, რუტავის, გარდაბლის, საჩხერის და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მუნიციპალიტეტებისა). კომპანია შედგება თბილისი ცენტრალური ოფისისგან, 6 რეგიონული ფილიალისგან და 50 სერვისცენტრისგან. კომპანიას ყავს 2 700 თანამშრომელი რომელთა 60% დაკავებულია მიმდინარე რემონტით, 24% არის ფინანსური დეპარტამენტების თანამშრომელი და 16% არის მენეჯმენტის აპარატი. ეს კომპანია 100%-ით სახელმწიფო საკუთრებაშია, კომპანია ემსახურება 303 788 საყოფაცხოვრები და 15 400 არასაყოფაცხოვრებო აბონენტს მთელი საქართველოს მასშტაბით.

კომპანიის საქმიანობა შემდეგია: ა) წყლის აღება, განმენდა და მისწოდება, წყლის მონოდების სისტემების და წყალარინების სისტემების გამაღტვა; ბ) სასმელი წყლის და კანალიზაციის სისტემების მშენებლობა და რეაბილიტაცია, ც) წყლის მიწოდებასა და კანალიზაციათან დაკავშირებული სხვა პროდუქტების მიწოდება და სისტემების რეაბილიტაცია. კომპანიის დეკლარებული მიზანია სასმელი წყლის მონოდება და კანალიზაციის გამართული ფუქციონირება ყველა რეგიონის ურბანულ დასახლებებში 24 საათის განმავლობაში, და მიწოდებული მომსახურების შესაბამისობა მსოფლიო სტანდარტებთან.

კომპანიის სტრატეგია 2020 შემდეგ მიზნებს მოიცავს:

- წყლის და კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაცია და აშენება ყველა ურბანულ დასახლებაში;

- წყლის ხარისხის კონტროლი და უზრუნველყოფა
- აღურველების და საავტომობილო პარკის განახლება
- ინვოისინგის და საფასურის აკრეფის სისტემის გაუმჯობესება
- გამრიცხველიანება და დანაკარგების შემცირება
- ფინანსური და ეკონომიკური მდგრადობის მიღწევა
- ადამიანური რესურსების მალტვის სტრატეგიის შემუშავება
- გარემის დაცვის სტანდარტებთან სრული შესაბამისობის მოღწევა
- ელექტორ ეფექტურობის მიღწევა და ელექტრონერგის ხარჯვის შემცირება
- ფინანსური მდგრადობის მიღწევა ფინანსური მალტვის სისტემის მოდერნიზაციით

კომპანიას ხელძრვანელოს გენერალური დირექტორი და მისი 4 მოადგილე რიმლების კომპანიის საქმიანობის სხვადასხვა სეგმენტს კორდინტორები არიან (ადმინისტრაციული, ტექნიკური, საერთაშორისო თანამშრომლობა, ფინანსები). დირექტორი და მისი მოასდგილეები ინიშნებიან სახელმწიფო ქონების მართვის სააგენტოს (ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო) თუმცა კომპანია ფუქციონირებს საქართველოს რეგიონული განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს ზედამხედველობის ქვეშ და ახდენს საკუთარი საქმიანობის სინქრონიზაციას სამინისტროს პოლიტიკასთან. კომპანიის ცენტრალური ოფისი თბილისში დაყოფილია შემდეგ 12 დეპარტამენტად:

- 1) ადმინისტრაციული დეპარტამენტი
- 2) პროექტების მართვის და საერთაშორისო ურთიერთობის დეპარტამენტი
- 3) კომერციული დაცვის და მონიჟორინგის დეპარტამენტი
- 4) ეკონომიკური დეპარტამენტი
- 5) შესხიდვების და ლოგისტიკის დეპარტამენტი, რომელში შედის:
  - შეწყიდვების განყოფილება
  - ლოგისტიკის განყოფილება
- 6) ბუღალტერია და ფინანსების დეპარტამენტი
- 7) ანგარიშგების დეპარტამენტი
- 8) იურიდიული დეპარტამენტი
- 9) წყლის მისოდების და მშენებლობის დეპარტამენტი, including:
  - წყლის სისტემების მალტვის და ოპერების განყოფილება
  - მშენებლობის და ტექნიკური განყოფილება
- 10) საზოგადოებრივი ურთიერთობის განყოფილება

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია იყენებს მომსახურების გადასახადის ორ სახეს: ა) ერთ კუბურ მეტრზე, იქ სადაც მრიცხველებია და ბ) ოჯახის წევრებიდან გამომდინარე სადაც მრიცხველი ხელმისაწვდომი არ არის. მომსახურების საფასური ითვლება ორი კომპონენტით: ა) წყალი და ბ) წყლის მოხმარება. ჩვეულებრივი მოსახლეობისთვის კუბური მეტრის ღირებულება ერთნაირია და შეადგენს 0,499 ლარს, მაშინ როცა კომერციული მოხმარების თარიფი შეადგენს 4,307 ლარს. ისეთ ადგილებში სადაც მრიცხველი არ არს (მხოლოდ კომერციული მოხმარებისას არის პირი ვალდებული დააყენოს მრიცხველი) ერთ სულ მოსახლეზე კუბური მეტრის ტარიფი დამოკიდებულია საცხოვრებელ ქალაქზე (იხილეთ დანართი 1). უნდა აღინიშნოს რომ ტარიფი არ მოიცავს საინვესტიციო სეგმენტს და ინვესტირება ხდება საერთაშორისო დონორების ან/და საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ.

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია იყენებს 2007 წლის 17 დეკემბერს, შრომისა და ჯანმრთელობის სამინისტროს მიერ გამოცემული განკარგულება #349/ნ-ით, დადგენილ სასმელი წყლის სტანდარტებს. კომპანია ასევე დიდ ყურადღებას აქცევს გარემოსდაცვის სტანდარტებთან შესაბამისობას, მას ყავს სპეციალური სტრუქტურა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისთვის, რომელიც გამოიყენება საერთაშორისო დონორებისა და საქართველოს მთავრობის მიერ დაფინანსებულ პროექტებში.

რუკა 1 - საქართველოს საერთო წყალმომარაგების სისტემის მოქმედების არეალი

საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია მუშაობს ბევრ საერთაშორისო დონორებთან ერთად, მათ შორის არიან: ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი, ევროპის საინვესტიციო ბანკი, აზიის განვითარების ბანკი, ევროკავშირი. კომპანია ასევე არის საჩხერის მუნიციპალიტეტის წყალმომარაგების კომპანიის პარტნიორი, მიუხედავად იმისა, რომ ეს კომპანია არ არის საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანიის ნაწილი ის მაინც დაკავშირებულია ამ უკანასკნელთან. მუნიციპალიტეტში განხორციელებული ყველა ცაპიტალური საინვესტიციო პროექტი განხორციელდა საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანიის ჩართულობით და ამის კარგი მაგალითია კომპანიის მიერ 413,182 ლარის კაპიტალის ინვესტირება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში, საჩხერის მუნიციპალიტეტში სასმელი წყლის რეზერვუალების ტევადობის გაზრდის მიზნით, აქედან გამომდინარე „საჩხერის წყალმომარაგების კომპანია“ შეიძლება აღვიქვათ, როგორც საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანიის შვილობილი კომპანია.

ამჟამად საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია ახლორციელებს შემდეგ

პროექტებს შემდეგი დონორების მხარდაჭერით:

აზიის განვითარების ბანკი - ქალაქ ქუთაისში აყენებს 2 საქარ სადგურს და ორი რეზერვუარის სარეაბილიტაციო სამუშაოებს აწარმოებს; ქალაქ ფოთის ნაბადას რაიონში აშენებს ახალ წყლის გამწმენდ ნაგებობებსა და წყლის მიწოდების ახალ სისტემას; ანაკლიაში, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი, წყლის მიწოდებისა და საკანალიზაციო სისტემის მშენებლობა და მესტიის მუნიციპალიტეტში წყლის მიწოდებისა და საკანალიზაციო სისტემის შექმნა.

ევროპის საინვესტიციო ბანკი - ფინანსებით უზრუნველყოფს წყლის გამანაწილებელი სისტემების მშენებლობასა და რეაბილიტაციას შემდეგ მუნიციპალიტეტებში : ლანჩხუთი, ნალენჯიხა, გესტაფონი, ტყიბული, წყალტუბო, კასპი და ურეკის დასახლება (ოზურგეთი), ამ ინვესტირების ფარგლებში გამანაწილებელი ქსელის 130 კილომეტრიანი მონაკვეთის რეაბილიტაცია მოხდება, 8000 კუბური მეტრით გაიზდება რეზერვუართა ტევადობა, დაყენდება 2000 მრიცხველი.

ონის მუნიციპალიტეტში ,USAID-ის დაფინანსებით ხდება წყლის გამწმენდი ნაგებობების შენება.

სამომავლოს საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია გეგმავს შემდეგი პროექტების განხორციელებას:

- აზიის განვითარების ბანკი - წყლის სისტემის რეაბილიტაციის მეორე ფაზა დაიწყება ანაკლიაში (ზუგდიდი და მესტია)
- ევროპის საინვესტიციო ბანკი - 27 ქალაქსა და მუნიციპალიტეტებში მოხდება წყლის გამანაწილებელი სისტემებისა და რეზერვუალევის რეაბილიტაცია. ახალი საინვესტიციო პაკეტის შესახებ მიმდინარეობს მოლაპარაკებები

საერთაშორისო საინვესტიციო პროექტებს ამზადებს და მართავს პროექტების მართვისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი, საქონდლისა და სერვისების შესყიდვას კონკრეტული პროექტისთვის, ახორციელებს შესყიდვებისა და ლოგისტიკის დეპარტამენტი. საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია იყენებს შესყიდვების მოქნილ პროცედურებს და დამოკიდებულია დონორი ორგანიზაციის მოთხოვნებზე. თუ შესყიდვა წარმოებს საქართველოს ეროვნული ვალუტით მაშინ გამოიყენება შესყიდვების შესახებ საქართველოს კანონი და დგინდება შესყიდვის კრიტერიუმი დგება მინიმალურ ფასზე. აზიის განვითარების ბანკისთვის, ასევე EBRD-სა და EIB-ისთვის წყალმომარაგების კომპანია იყენებს ამ ინსტიტუციის მიერ შემოთავაზებულ პროცედურებს. სპეციალური საინვესტიციო პროექტის პროცედურები და ნომენკლატურა შემოთავაზებულია საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანიისა და დონორებს შორის არსებული შეთანხმების ზოგადი პირობებით.

ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერს (GWP)

„ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერს“ (GWP) არის წყალმომარაგების ბაზარზე წამყვანი კომპანია საქართველოსა და სამხრეთ კავკასიაში. კომპანია ემსახურება თბილისის, მცხეთის, რუსთავისა და გარდაბნის მოსახლეობას და კომერციულ კომპანიებს. GWP

ემსახურება დაახლოებით 460 000 მომხმარებელს, აქედან 441 000 მცხოვრებსა და 19 000 სანარმოს. რეალურად, GWP არის კონსორციუმი, რომელშიც შედიან თავად GWP, შპს „რუსთავი წყალი“ და შპს „მცხეთა წყალი“. GWP ჯგუფმა დაასაქმა 2 300 ადამიანი თბილისში, რუსთავსა და მცხეთაში. GWP არის კომერციული სამართლით გათვალისწინებული ორგანიზაცია და მისი სტატუსია სააქციო საზოგადოება, რომლის მფლობელები არიან საქართველო და უცხოელი ინვესტორები.

კომპანია იმარდება დირექტორთა საბჭოს მიერ; არსებობს რამდენიმე დეპარტამენტი ცენტრალურ ოფისში თბილისში და 5 სტრუქტურული ერთეული რუსთავისა და მცხეთის წყლის კომპანიებში. ცენტრალურ ოფისში არსებობს განვითარებისა და სტრატეგიის სპეციალური დეპარტამენტი, რომელიც მუშაობს პროექტებსა და განვითარების პოლიტიკაზე.

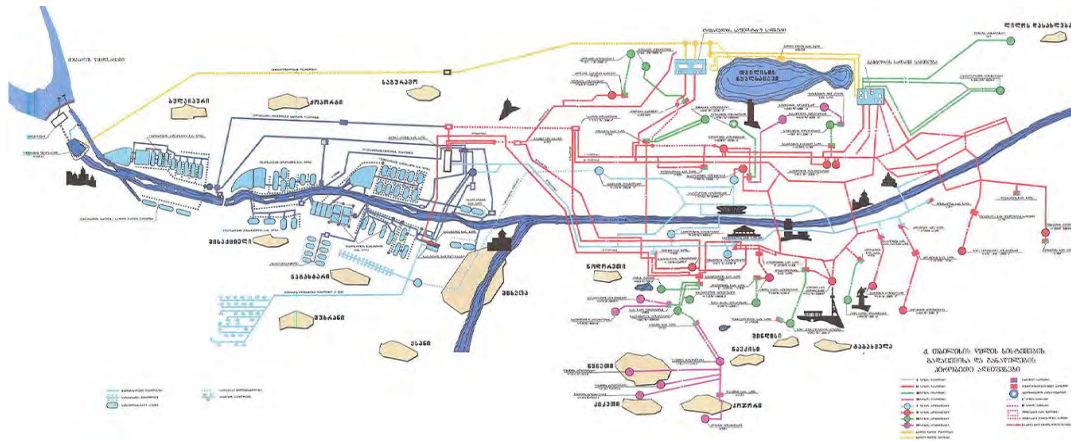
GWP-ის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს სუფთა/უსაფრთხო და სტაბილური წყლის მიწოდება და ასევე კანალიზაციის მართვა თბილისში, რუსთავსა და მცხეთაში. კომპანია, ასევე, ფლობს და მართავს ორ ჰიდროელექტრო სადგურს. კომპანია წყალს იღებს 3 რეზერვუალიდან და 6 არხიდან. GWP მართავს ორ წყლის გამწმენდ ნაგებობას: სანზონის ნაგებობას მოცულობით 5 ლიტრი წამში და ღრმაღელის ნაგებობას მოცულობით ასევე 5 ლიტრი წამში.

წყლის მიღების წყაროები	
რეზერვუარები	მოცულობა
ბოდომა	1.0 მილიონი მ ³
უინვალი	500 მილიონი მ ³
თბილისის (ზღვა) რეზერვუალი	308 მილიონი მ ³
წყლის არხები	მოცულობა
ბულაჩაური	3, 000 ლიტრი /□□□□
ჭოპორტი	1,300 ლიტრი /წამი
ნატახტარი	1,300 ლიტრი /წამი
ნატახტარი II	900 ლიტრი /წამი
საგურამო	3,000 ლიტრი /წამი
მუხრანი ჭაბურღლი	1,225 ლიტრი /წამი

GWP წყლის მიწოდებისთვის იყენებს მილებს 13 მმ დიამეტრიდან 1,400 მმ დიამეტრამდე, მილების სისტემის საერთო სიგრძე 3,600 კმ შეადგენს. მათგან 35% არის დაუმუშავებელი რკინის მილები და 65% ფოლადის მილები. მთიანი ლანდშაპტის გამო, თბილისის წყლის სისტემას აქვს 5 ვერტიკალური დონე. სისტემა ასევე მოიცავს 84 რეზერვუარებს საერთო მოცულობით 300 000 მ³ და 141 სატუმბ სადგურს, რომელთაგან 65 არის რულად

რეაბილიტირებული.

GWP ასევე მართავს სანიაღვრე და საკანალიზაციო სისტემებს თბილისსა და რუსთავში. სანიაღვრე სისტემა პირველად თბილისში 1835 წელს აშენდა. მას აქვს 150 დან 1,200 მმ-მდე დიამეტრის არხები ძირითადად აგებული აგურით, ბეტონით, კერამიკით, რკინის ყალიბებით, ასბესთიტ და არის ტალისებური ფორმის. 7 აკვედუკის საშუალებით სისტემა ჩაედინება მდინარე მტკვარში, სისტემის საერთო სიგრძე შეადგენს 1,600 კმ რომელთაგან 1,000 კმ არის ქუჩების სანიაღვრე სისტემა ხოლო 600 კმ სადინარები.

რუკა 2- თბილისის წყლის მიწოდებისა და კანალიზაციის სისტემა

ძირითადი საკანალიზაციო მაგისტრალის სიგრძე შეადგენს 72კმ-ს, მოხმარებული წყალი ,კანალიზაციის დახმარებით, მიედინება გარდაბნის გამწმედ ნაგებობაში, რომელსაც აქვს 42 განცალკევებული რეზერვუარი ქიმიური განმწმენდისთვის, ნაგებობის საერთო მოცულობა არი 1 მილიონი მ³/დღეში.

GWP გამოსცემს ობლიგაციებს, ნომინალური ღირებულება შეადგენს 1,000 ლარს 14%იანი ზრდით წელიწადში, გადასახადების ჩათვლით. პროცენტის გადახდე ხდება ნახევარ წელიწადში ერთხელ; მინიმალურ შენაძენს წარმოადგენს 10 ობლიგაცია, საერთო ღირებულებით 10,000 ლარი. GWPის გაყიდვების აგენტია სს „ Galt and Taggart“, ობლიგაციების გაყიდვა შესაძლებელია მეორად ბაზარზე საბროკერო კომპანიის დახმარებით, და ობლიგაციები აღირიცხება საქართველოს საფონდო ბირჟაზე.

წყლის ტარიფი თბილისში, რუსთავში, გარდაბანსა და მცხეთასი დადგენილი ეროვნული მარეგულირებელი სააგენტოს მიერ. ტარიფი ოჯახისთვის ა) მრიცხველის გარეშე ერთ სულ მოსახლეზე ყოველთვიურად შეადგენს 3,14706 ლარს, რომლიდანაც 2,5429 არის წყლის მიღების საფასური, ხოლო 0,60416 არის კანალიზაციის. ბ) რომელთაც დაყენებული აქვთ მრიცხველი 0,2655 ლარი/მ³, რომლიდანაც 0,21476 ლარი არის წყლს მიღების საფასური, ხოლო 0,05075 კანალიზაციის. კომერციული მოხმარებისას მრიცხველის დაყენება აუცილებელია და ტარიფი შეადგენს 4,4 ლარს/მ³, რომლიდანაც 3,55534 ლარი არის წყლის მიღების, ხოლო 0,84488 კანალიზაციის. GWP ასევე იღებს სუბსიდიებს თბილისის მერიისგან სანიაღვრე სისტემის მოვლისა და

რეაბილიტაციისთვის. GWP ფინანსურად ეფექტური კომპანიაა, მისი სანესდებო კაპიტალი შეადგენდა 208,469,000 ლარს, 2014 წელს მიიღო 24,577,000 ლარი სუფთა მოგება. 2014 წელს GW-იმ მიიღო 25 მილიონი ლარი მოსახლეობისგან და 12,5 მილიონი ლარი კომერციული მომხმარებლებისგან წყლის მიწოდებითა და კანალიზაციის სერვისით.

GWP და მისი შვილობილი კომპანიები, ერთ-ერთი ყველაზე დიდი კომპანიებია საქართველოს მომსახურებისა და მშენებლობის ბაზარზე. GWP როგორც კომერციული პირი, იყენებს საკუთარ პროცედურებს საინვესტიციო პროექტების განვითარებისთვის და საქონლისა და მომსახურების შეძენისთვის ადგილობრივი და საერთაშორისო ბაზრებიდან. ეს პროცედურები ძირითადად ეყრდნობა ევროკავშირის ელექტრონული შესყიდვების წიგნისა და FIDIC-ის მეთოდოლოგიას. ტენდერი ცხადდება GWP ვებგვერდზე და ასევე ეროვნულ და საერთაშორისო (დამოკიდებულია საქონელსა და მომსახურებაზე) მედიის დახმარებით.

საქართველოს წყლისა და ენერჯის კორპორაცია (GWP)			
მოგება წაგების და მთლიანი შემოსავლის უწყისი (ათასი ლარი)			
	შენიშვნა	2014	2013
შემოსავალი	18	101,968	99,230
სხვა შემოსავლები	19	5,595	5,029
კომერციული შემოსავლები	11	(1,127)	(1,517)
ხელფასი და პრემია	20	(23,395)	(20,711)
ცვეთა და ამორტიზაცია	8.9	(16,668)	(17,567)
ნედლეული, საქვავი და სხვა საქონელი		(8,673)	(8,829)
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯი	21	(5,036)	(4,740)
ძირითადი საშუალებების მიმდინარე ხარჯი		(2,594)	(2,179)
მშენებლობის დეპოზიტი	8	(3,523)	(2,329)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	22	-	(2,043)
		(14,535)	(11,425)
შემოსავალი ოპერირებისგან		31,682	32,919
ფინანსური შემოსავალი	23	667	950
ფინანსური ხარჯი	24	(5,836)	(2,105)
მოგება დაბეგვრამდე		26,513	31,764
საშემოსავლო გადასახადი		(5,509)	(7,191)
წლიური მოგება		21,004	24,573
სხვა მიღებული შემოსავლები		-	-
მთლიანი წლიური მიღებული შემოსავალი		21,004	24,573

GWP ინტენსიურად აღარ იღებს სახსრებს EBRD-ისგან, აზიის განვითარების ბანკისგან და EIB-ისგან რადგან ის, ძირითადად, სახსრებს თავს უყრის ობლიგაციებისგან და საბანკო კრედიტებისგან. ბოლო 3 წლის განმავლობაში GWP არ განუხორციელებია რაიმე დიდ პროექტი დაფინანსებული მრავალი დონორი ორგანიზაციებისგან, ზოგადად კომპანიას

აქვს ბიზნეს მიდგომა და წყლის მიწოდება და საკანალიზაციო სერვისს ისინი აღიქვამენ როგორც კარგ ბიზნეს და შემოსავლიან შესაძლებლობას ვიდრე სოციალურ ინფრასტრუქტურად, რომელიც შეიძლება საჯარო სექტორის ზეგავლენით მუშაობდეს და ემსახურებოდეს სოციალურ ინტერესებს, ვიდრე მაქსიმალური მოგების ინტერესს. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს სხვა ქალაქებისგან განსხვავებით შედარებით უკეთ განვითარებული ადგილობრივი ეკონომიკა და დედაქალაქის მოსახლეობის მაღალი შემოსავალი ამჟამად მხარს უმაგრებს GWP-ის მიდგომას.

წყლისა და კანალიზაციის სისტემების მართვა აჭარის ა.რ-ში

წყლისა და კანალიზაციის სისტემათა მართვა აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში აღიარებულია დეცენტრალიზებულიად, იმის გათვალისწინებით, რომ აქ, წყლის კომპანიები მუნიციპალიტეტს ეკუთვნის, თუ კარგად გავიარებთ არსებულ სიტუაციას შეიძლება ეს აზრი ილუზიად მოგვეჩვენოს. 2010 წელს, როცა საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია შეიქმნა აჭარას ჰქონდა იმის პრივილეგია, რომ ემუშავა KfW-სთან, რომელიც ძლიერ თვითავდა საქართველოს მთავრობას ბათუმში სწყლისა და კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაციის სანაცვლოდ. KfW ვატეგორიულად ეწინააღმდეგებოდა აჭარის ჩართვას საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანიაში და საქართველოს მთავრობისგან ითხოვდა სტატუს ქვოს შენარჩუნებას რეგიონში, შედეგად აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში დღეს წყლის 7 კომპანია ფუნქციონირებს.

ესენია :

1. ბათუმის წყლის კომპანია
2. ქალაქ ქობულეთის წყლის კომპანია
3. სოფელ ქობულეთის წყლის კომპანია
4. ხელვაჩაურის წყლისა და კანალიზაციის კომპანია
5. ქედას წყლისა და კანალიზაციის კომპანია
6. შუახევის წყლისა და კანალიზაციის კომპანია
7. ხულოს წყლისა და კანალიზაციის კომპანია

რეალურად მხოლოდ ბათუმისა და ქობულეთის წყლის კომპანიები ფუნქციონირებენ, სხვების შემთხვევაში ისინი მხოლოდ მინიმალურ სამუშაოებს ასრულებენ, მაგალითად ხულოს წყლისა და კანალიზაციის კომპანია წყლით ამარაგებს მხოლოდ ადგილობრივ საავადმყოფოებს და მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციის შემობებს.

მუნიციპალიტეტი განსაზღვრავს ამ წყლისა და კანალიზაციის კომპანიების მენეჯმენტსა და კომპანიის სტრუქტურებს ისეთივე სტრუქტურებად, რომგორიც აქვს საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია, ისინი ნიშნავენ დირექტორებსა და დეპარტამენტებს. მუნიციპალიტეტი აწესებს წყალმომარაგების ტარიფსაც , თუმცა ამისთვის ისინი იყენებენ იგივე მეთოდოლოგიას, რასაც საქართველოს საერთო

წყალმომარაგების კომპანია და GWP, ამას გარდა ეს კომპანიები იღებენ მასიურ სუბსიდიებს მუნიციპალური ბიუჯეტიდან. ყველაზე მსხვილი წყლის კომპანია არის შპს „ბათუმის წყალი“, რომელიც შექმნილია ბათუმის მუნიციპალიტეტის მიერ და ეკუთვნის ქალაქ ბათუმს.

ბათუმის წყალმა დაასაქმა 437 ადამიანი, რომელთაგან 236 არიან სრულ განაკვეთზე ხოლო დანარჩენები მოკლევადიანი კონტრაქტით. კომპანიის მთლიანი ბიუჯეტი შეადგენს 10 მილიონ ლარს და ტარიფიდან შემოსავალი შეადგენს 700 ათას ლარს, ხოლო დანარჩენი თანხა მოდის მუნიციპალიტეტიდან და აჭარის მთავრობისგან. მაცხოვრებლებისთვის ტარიფი ისეთივეა, როგორც დასავლეთ საქართველოს ნებისმიერ ქალაქში 0,55 ლარი მ³ და 1,85 ლარი ერთ სულზე თუ არ არის მრიცხველი. ხოლო სანარმოებისთვის ტარიფი ისეთივეა როგორც მთელ ქვეყანაში - 4,4 ლარი/მ³.

ბათუმის წყალი ჩემპიონი წყლის დანაკარგით, სტატისტიკის თანახმად ბათუმის წყალი აგროვებს 30-40 მილიონ მ³ წყალს რეზერვუალებიდან და მომხმარებელს მხოლოდ 3-4 მილიონ მ³ წყალს აწვდის, ტექნიკურად დანაკარგი თითქმის 90%-ს შეადგენს. წყლის ამ კომპანიას ასევე აქვს მასიური მიუღებელი გადასახადი თავისი მომხმარებლისგან, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის გათვლებით მიმდინარე დავალიანება 18 მილიონ ლარს შეადგენს. ბათუმის მუნიციპალიტეტი იღებს დიდ მხარდაჭერას KfW-სგან მუნიციპალური წყლისა და კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაციით, დაახლოებით 120 მილიონი ევრო იქნა დახარჯული 2006-2014 წლების სარეაბილიტაციო სამუშაოების დროს. დამატებით 20 მილიონი ევრო იყო ინვესტირებული ევროკავშირის მიერ. თუმცა სისტემა შორსაა ეფექტურობისგან, წყლის კომპანია წყლის მიწოდების გარანტიას იძლევა იმ შენობებისთვის, რომელშიც 12 სართულამდეა, თუ 12 სართულზე მეტია მაშინ შენობის მფლობელმა დამატებითი რეზერვუარი უნდა დაამატოს და გამოიყენოს ნასოსი, მაღალი სართულებისთვის წყლის მიწოდებისთვის, ეს არის მაღალსართულიანი სასტუმროების პრობლემა ბათუმში.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ასევე მიუთითა მაღალი ადმინისტრაციული ხარჯების პრობლემაზე, 2013 წელს ხელფასებში დაიხარჯა კომპანიის მთლიანი ოპერატიუ ბიუჯეტის 43%, 2014 წელს მაჩვენებელი 45%-მდე გაიზარდა. შესყიდვების პროცედურებიც ასევე პრობლემურია, რადგან მუნიციპალიტეტის მიერ არიან დაარსებულნი, აჭარაში არსებული წყლის ყველა კომპანია ვალდებულია დაიცვას შესყიდვების შესახებ კანონი - შესყიდვისას მინიმალური ფასის გადახდაზე, აუდიტის ანგარიშმა ასევე აჩვენა, რომ ხშირად ხელშეკრულება ფორმდებოდა ისეთ კომპანიებთან, რომლებიც მხოლოდ მონაწილეობდნენ ტენდერში. ერთ მონაწილეს ტენდერების რაოდენობა შემცირდა 2014 წლისთვის, თუმცა დღესაც მაჩვენებელი მაღალია საქართველოს საერთო წყალმომარაგების სისტემასა და GWP-სთან შედარებით.

საქართველოს მთავრობა ცდილობდა წყლის სისტემის მართვის ცენტრალიზებას აჭარაში და 7ვე კომპანიის გაერთიანებას საქართველოს საერთო წყალმომარაგების სისტემაში,

საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა კი წამოაყენა ზემოთ ხსენებული კომპანიების საერთო წყალმომარაგების სისტემაში გაერთიანების საკითხი 2014 წლის მაისში, თუმცა ამ იდეას კატეგორიულად შეენინა აღმდგა KfW და ხელისუფლება იძულებული გახდა უარე ეთქვა მასზე. თავის მხრივ KfW-მ სცადა 7ვე კომპანიის გაერთიანება ერთ მსხვილ შიდა მუნიციპალურ ერთეულად, თუმცა უშედეგოდ. ასე, რომ დღეს სტატუს ქვო მენარჩუნებულია, თუმცა ხელისუფლებამ მოახერხა აჭარაში არსებული წყლის კომპანიების ფუნქციონალური ცენტრალიზაცია. მიუხედავად იმისა, რომ ეს კომპანიები და მათი ქონება ეკუთვნით მუნიციპალიტეტს, ფუნქციურად ისინი საქართველოს რეგიონალური განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მმართველობაშია, ისინი საკუთარ საქმიანობას ამონებენ სამინისტროსთან, ისინი ინვესტიციებს იღებენ სამინისტროსგან და KfW-იც მოლაპარაკებებს სესხის შესახებ მართავს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსთან და ფინანსთა სამინისტროსთან, მინიციპალიტეტის ადგილას. მოკლედ, რომ ითქვას დე იურე წყლისა და წყლის ნარჩენების მართვა აჭარაში არის დეცენტრალიზებული, მაგრამ დე ფაქტო ის ისევე ცენტრალიზებულია ამ რეგიონში როგორც დანარჩენებში. ამ ცენტრალიზაციას აქვს თავისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, უარყოფითი ის არის, რომ ხელისუფლებას არ სურს მისცეს მუნიციპალიტეტს მეტი ძალა და ცომპეტენცია ამ სექტორში, ცენტრალურ მმართველობაში სჯერათ, რომ ისინი საქმეს უკეთესად გააკეთებენ, მათ უკეთ იციან, როგორ ესაუბრონ დონორებს და ინვესტორებს და უკეთ იციან თუ რა არის საჭირო ადგილობრივ დონეზე. დადებითი ის არის, რომ ამ პატარა კომპანიებს არ აქვთ საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება წყლისა და წყლის ნარჩენების სისტემათა ეფექტური მართვისთვის. მაგალითად, ჩვენს მიერ განხილულმა ბათუმის წყალმა გაზარდა ადმინისტრაციული ხარჯები ხარისხისა და მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მაგივრად. ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ ადმინისტრაციული მომსახურების არაადეკვატური მართვა უნდა მივიჩნიოთ დამაბრკოლებლად არამხოლოდ წყლის სექტორის დეცენტრალიზაციისთვის, არამედ ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის ხელისუფლების გადაცემის პროცესისთვისაც.

სამართლებრივი ჩარჩოები

საქართველოში არსებობ 15-ზე მეტი ისეთი კანონი, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს წყლის რესურსებდა და გარემოსთან შეთავსებადობაზე. წყლის რესურსებიმართვის სისტემა საქართველოში რეგულირდება 1997 წელს მიღებული კანონით. კანონი ძირითადა ეხება ზედაპირული წყლების მოხმარებასა და დაცვას, ფაქტიურად სამართლებრივი რეგულირების ფარგლებს გარეთ ტოვებს მინიქვემა და სანაპიროწყლებს.

მთავარი საკანონმდე ცვლილება საქართველოს გარემოდაცვით კანონმდებლობაში გატარდა 2004 წელს საქართველოს საგადასახადო კოდექსში და 2005 წლის კანონით ლიცენზიებისა და ნებართვის შესახებ. საგადასახადო კოდექსის თანახმად გარემოს დაბინძურებისთვის ყველა გადასახადი (წყლის დაბინძურების ჩათვლით) გაუქმდა.

ლიცენზიებისა და ნებართვის კანონმა რადიკალურად შეამცირა გარემოს ზემოქმედებისადმი სენსიტიური აქტივობები და მართვისა და ზედამხედველობის მოთხოვნილებები. თავდაპირველად კანონპროექტში გათვალისწინებული იყო სანებართვო სისტემა ზედაპირული წყლების გამოყენებისთვის, თუმცა შემდეგ ის ამოღებულ იქნა.

არსებობს რამდენიმე მაგალითი თუ, რატომ ვერ შეძლო 1997 წლის კანონმა წყლის რესურსების მართვის საფუძვლიანი რეგულირება. გარდა ამისა, არსებულ წყალთად დაკავშირებულმა კანონმდებლობამ პრაქტიკულად ვერ უზრუნველყო ყოვლისმომცველი და ნათელი რეგულირება ისეთი მნიშვნელოვანი და მრავალფეროვანი საკითხებისა, როგორებიცაა წყლის რესურსების მართვა; დაბინძურების პრევენციის მექანიზმები; წყლის ფლობისა და მოხმარების უფლება; წყლის კადასტრი; წყლის დაცვის მოთხოვნების შემოღება და მიწის სარგებლობისა და სივრცული განვითარების შეზღუდვა; რეგიონალური და ადგილობრივი თვითმმართველობის იურისტიქცია წყლის რესურსებზე და სხვა.

საერთო ჯამში, ქართული წყლის კანონმდებლობა არის შეუსაბამო, წინააღმდეგობრივი და გაფანტულია სხვადასხვა სამართლებრივ აქტებში, მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანებია:

- „გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონი“ (1996) ⇒ ითვალისწინებს გარემოს (მათ შორის წყლის რესურსის) მდგომარეობის ხარისხობრივი ნორმების (სტანდარტის) შემოღებას;
- საქართველოს კანონი წიაღის შესახებ (1996) ⇒ გრუნტის წყლებს მიიჩნევს წიაღისეულად და არეგულირებს გრუნტის წყლების მოხმარების ყველა ასპექტს და ასევე მის დაცვას
- საქართველოს კანონი მიწების მელიორაციის შესახებ (1997) ⇒ არეგულირებს წყლისა და წყლის ობიექტების გამოყენებას მელიორაციის (სასოფლო-სამეურნეო) მიზნით
- საქართველოს კანონი დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ (1997) ⇒ ქმნის სამართლებრივ საფუძველს დაცული ტერიტორიების კატეგორიის შექმნისთვის (მათ შორის საზღვაო დაცულ ტერიტორიებსა და სახმელეთო დაცულ ტერიტორიებზე წყლის რესურსის)
- საქართველოს კანონი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ (1997) და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ (2007) ⇒ უზრუნველყოფს სანიტარულ-ჰიგიენური მოთხოვნების, ნორმებისა და წესების დანერგებას - მათ შორის წყლის ხარისხისადმიც
- საქართველოს კანონი საქართველოს ზღვის, წყალსატევებისა და მდინარეთა ნაპირების რეგულირებისა და საინჟინრო დაცვის შესახებ (2000) ⇒ აწესებს საინჟინრო საცვას სანაპიროებისა და მდინარე/წყალსაცავებისთვის აბრაზის, წყალდიდობებისა და ა.შ. წინააღმდეგ

- საქართველოს კანონი ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ (2007) ⇒ არეგულირებს საკუთრების უფლების მინიჭებას იმ მიწის ნაკვეთზე, რომელსაც სამართლებრივი საფუძველის გარეშე ფლობდა ფიზიკური ან იურიდიული პირი
- საქართველოს კანონი გარემოს დაცვის სახელმწიფო კონტროლის შესახებ (2005) და საქართველოს კანონი ეკოლოგიური ექსპერტიზის შესახებ (2007) ⇒ არეგულირებს წყლის რესურსთად დაკავშირებულ რიგ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორებიცაა ჰესებისთვის წყლის რესურსის გამოყენება, მდინარეებისა და წყალსაცავების დაცვა სამრეწველო ნარჩენებისგან, გარემოსა და ნიადაგის დაცვა საკანალიზაციო წყლებისგან
- საქართველოს ორგანული კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ (2006) ⇒ მუნიციპალური წყლების და საკანალიზაციო წყლების მართვასა და მოწესრიგებას აწესებს ადგილობრივი ხელისუფლების ექსკლუზიურ უფლებად

გარდა ძირითადი კანონმდებლობისა არსებობს დამხმარე კანონმდებლობა, რომელიც არეგულირებს მუნიციპალური წყლისა და კანალიზაციის მენეჯმენტის სხვადასხვა ასპექტებს. ეს სამართლებრივი აქტებია:

- საქართველოს კანონი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ (2008) ⇒ აწესებს რეგულაციებსა და პროცედურებს იმ ზემოქმედების შეფასებისთვის, რომელიც შეიძლება შეეხოს ბუნებასა და ლანდშაფტს ადამიანის საქმიანობის გამო. ეს კანონი ასევე აწესებს იმ კრიტერიუმებს, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს კონტრაქტორი, რომ შეძლოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების სამუშაოს შესრულება
- საქართველოს მთავრობის დადგენილება სასმელი წყლის ტექნიკური რეგლამენტის შესახებ (2014) ⇒ ეს დადგენილება განსაზღვრავს ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სისტემაში არსებული სასმელი წყლის ტექნიკურ და ქიმიურ მახასიათებლებს. ეს განკარგულება სავალდებულოდ შესასრულებელია ყველა კერძო და საჯარო პირებისთვის, რომლებიც სასმელი წყლით უზრუნველყოფს საქართველოს დასახლებებს.

არცერთ სხვა სამართლებრივ აქტებს, რომლებიც მოთხოვნილ იქნა სლოვაკი ექსპერტების მიერ, არ ჰქონდათ გავლენა მუნიციპალური წყლებისა და საკანალიზაციო წყლების სისტემების მართვაზე რადგან ეს კანონები არეგულირებენ სხვა ასპექტებს, ეს აქტებია: საქართველოს კანონი ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ არეგულირებს ინტელექტუალური საკუთრებასა და მასთან მომიჯნავე უფლებებს, რომლებიც გამომგდინარეობს შემოქმედებისა და ფანთაბის უნარებისგან. საქართველოს კანონი სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ არეგულირებს საჯარო ინსტიტუტების მიერ საქონლისა და მომსახურების შესყიდვის პროცედურებს, თუმცა ეს არ ეხება არც GWP-ს და არც საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიას, რადგან ისინი არიან

კომერციული ორგანიზაციები და არა სახელმწიფო ინსტიტუტები. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონი არ გამოიყენება მუნიციპალური განვითარების ფონდის (მგფ) მიერ, რადგან ეს ინსტიტუცია ოპერირებს საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციების მიერ გამოყოფილი ფინანსებით და მგფ-ს წესდება ამბობს, რომ დაფინანსების სააგენტოს პროცედურებს უპირატესი ძალა აქვთ საქართველოს კანონმდებლობასთან.

საქართველოს კანონი მინის რეგისტრაციის შესახებ არეგულირებს ურბანული და სასოფლო-სამეურნეო მიწების რეგისტრაციას და მას არანაირი კავშირი არ აქვს მუნიციპალური წყლებისა და კანალიზაციის მართვის სისტემასთან. საქართველოს კანონი სივრცითი მოწყობისა და ქალაქთმშენებლობის საფუძვლების შესახებ აწესებს მინათსარგებლობისა და არქიტექტურული დიზაინის ზოგად ჩარჩოებს. ის არ განსაზღვრავს მუნიციპალური წყლების მართვის რაიმე რეჟიმს ან საკანალიზაციო წყლების ნმენდის რეგულაციებს. კანონი ამბობს, რომ საკანალიზაციო წყლების საწყემენდი ნაგებობები არ შეიძლება განთავსდეს დასახლებებში, ნაკრძალებსა და ეროვნულ პარკებში. საერთო ჯამში, საქართველოს კანონმდებლობა ნაკლებად აწესრიგებს საკანალიზაციო წყლების პრობლემას, საქართველოს მთავრობის დადგენილება ამბობს, რომ საქართველოს შეუძლია გამოიყენოს ევროპისა და უცხოეთის საკანალიზაციო წყლების მენეჯმენტად დაკავშირებული სტანდარტები თუ ისინი გვთავაზობენ უკეთეს მდგომარეობას ვიდრე საქართველოს საკანონმდებლო აქტები. რადგან არ არსებობს ამ სფეროს მომწესრიგებელი სამართლებრივი აქტი, ყველა ქართული ერთეული (როგორებიცაა GWP, საქართველოს საერთო წყალმომარაგების კომპანია, მგფ და აჭარის მუნიციპალიტეტის წყლის კომპანიები) იყენებს იმ საერთაშორისო ინსტიტუტების რეგულაციებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის დაფინანსებას.

აქედან გამომდინარე, არსებული წყლის რესურსის მენეჯმენტს აკლია თანმიმდევრულობა, ეფექტურობა და ერთიანობა სხვა სექტორებთან, სწორედ ამიტომ, მას ესაჭიროება მთლიანი რეორგანიზაცია, როგორც სამართლებრივ, ასევე ინსტიტუციონალური მოწყობის ასპექტებში. საჭიროა რეფორმები არსებულ წყლის კანონმდებლობაში და წყლის რესურსის მართვის არსებულ სისტემაში. პირველი ნაბიჯი, გადადგმული მარეგულირებელი ნორმების ჰარმონიზაციისკენ იქნება „წყლის რესურსების მართვის“ კანონპროექტის შემუშავება, რომელმაც უნდა ჩაანაცვლოს მოქმედი წყლის კანონი (1997).

კანონპროექტი შედგენილ იქნება ოთხი ძირითადი სექტორისგან - ზოგადი, ძირითადი, გარდამავალი და ფინალური სექტორები, რომლებიც თავის მხრივ შეიცავს 40 ქვეთავს, ისინი მოაწესრიგებენ წყალთან დაკავშირებულ საკითხებს თანმიმდევრულად და განუყოფლად.

კანონპროექტი შეეცდება მოიცვას წყლის რესურსების მართვასთან, მოხმარებასა და

დაცვასთან დაკავშირებული საკითხების ფართო წრე. მნიშვნელოვანი იქნება ვებრუნველყოფით შინაარსის დეტალურად აღწერა რათა გამოვრიცხოთ სახელმწიფოსა და მარეგულირებელი ერთეულების მიერ კანონის არასწორი ინტერპრეტაცია. კანონი უნდა იყოს გასაგები - განსაკუთრებით დაინტერესებული უწყებების წარმომადგენელთათვის (განსაკუთრებით საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთვის) ან/და ფიზიკური ან იურიდიული პირებისთვის - თუ ის დააწესებს რაიმე ნორმებს ან ვალდებულებებს სხვადასხვა სამთავრობო უწყებებისთვის, რომ მათ მიიღონ სპეციალური და იძულებითი რეგულაციები. მთავრობისთვის უნდა მიცემულ იქნას მითითებები, თუ როგორ მოახდინონ კანონის იმპლემენტაცია და აღსრულება. კანონპროექტმა ნათლად უნდა განსაზღვროს პასუხისმგებლობათა განაწილება. იმისთვის, რომ კანონმა იმუშაოს უნდა განისაზღვროს თუ რა იქნება საჭირო, რა როლი ექნებათ საზოგადოებას, მრეწველობასა და სამთავრობო უწყებებს რეგულაციის პროცესში და რა მოხდება კანონის შეუსრულებლობის შემთხვევაში.

არსებითი პრინციპები წარმოდგენილი უნდა იყოს თავად კანონში. პასუხისმგებელი სამთავრობო უწყება მითითებულ უნდა იყოს კანონპროექტში და ვალდებული უნდა იყოს რეგულაციები გამოსცეს არსებულ პროცესებზე დაყრდნობით. კანონპროექტი შედგენილ იქნება ოთხი ძირითადი სექტორისგან - ზოგადი, ძირითადი, გარდამავალი და ფინალური სექტორები, რომლებიც თავის მხრივ შეიცავს 40 ქვეთავს, ისინი მოაწესრიგებენ წყალთან დაკავშირებულ საკითხებს თანმიმდევრულად და განუყოფლად. ევროპის წყლის კანონმდებლობასთან შესაბამისობისთვის, კანონმა უნდა მოიცვას შემდეგი დირექტივები:

- წყლის ჩარჩო დირექტივა
- საყოფაცხოვრებო წყლის დირექტივა
- საკანალიზაციო წყლების განმუხტვის დირექტივა
- წყალდიდობის დირექტივა
- ნიტრატების დირექტივა
- მინისქვეშა წყლების დირექტივა
- სასმელი წყლის დირექტივა
- საშიშ ნივთიერებათა დირექტივა
- მტკნარი წყლის თევზის დირექტივა
- გარემოს დაცვის ხარისხის სტანდარტის დირექტივა
- დაბინძურების პრევენციისა და კონტროლის ინტეგრირება
- საშიშ ნივთიერებათა გადაზიდვის დირექტივა
- ბიოციდების დასამზადებელი დირექტივა
- სახიფათო ნივთიერებების გამოხეხვა და რეალიზაციის დირექტივა
- მცენარეთა დაცვის საშუალებების დირექტივა

კანონპროექტმა, წყლის სისტემურ დირექტივასთან ერთად, უნდა მოიცვას ზედაპირული წყლები, ტრანზიტული წყლები, სანაპირო წყლები, მინისქვეშა წყლები და მასთან დაკავშირებული დაცული ტერიტორიები, ასევე წყლის ინფრასტრუქტურული ობიექტები

(წყლის ყველა მომსახურება, რომელიც შეთავაზებულია მოსახლეობისთვის, საჯარო დაწესებულებებისთვის ან ნებისმიერი ეკონომიკური საქმიანობისთვის: ზედაპირული ან მინისქვეშა წყლების ამოღება, შნახვა, განმენდა და მიწოდება; საკანალიზაციო წყლების შემგროვებელი და გამწმენდი ნაგებობები და სხვა).

კანონი ასევე გამოსადეგი იქნება წყლის რესურსების მენეჯმენტის სხვადასხვა ასპექტებისთვის მათ შორის წყლის კლასიფიკაციის სისტემისთვის, წყლის ხარისხის სტანდარტებსა და მიზნებისთვის, წყლის მოხმარებისთვის, წყლის რესურსების დაგეგმვისთვის, დაბინძურების პრევენციისთვის, ეკონომიკური საშუალებებისთვის, საზოგადოების მონაწილეობისთვის, მონიტორინგისა და აღსრულებისთვის, წყალდიდობების რისკის მენეჯმენტისთვის და სხვა.

რადგან გათვალისწინებულია ევროკავშირის მითითებები, კანონი სამართლებრივ კანშირში იქნება სხვადასხვა პროცესებთან, რადგან ინსტიტუციური და ადმინისტრაციული მოთხოვნები მსგავსია სხვადასხვა მითითებებისთვის.

ამჟამად კანონპროექტი არის სხვადასხვა დონეზე განხილვის პროცესში, რაც ითვალისწინებს, ასევე, მის განხილვას ფართო საზოგადოებასთან. საჯარო განხილვა ჩატარდა 2014 წლის ნოემბერსა და დეკემბერში სხვა და სხვა სამინისტროების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, კერძო სექტორის და სხვა დაინტერესებული პირების მონაწილეობით. კანონპროექტი განსახილველად წარედგინდა მინისტრთა კაბინეტს 2015 წლის ნოემბერში და გაგზავნილ იქნა პარლამენტში 2016 წლის გაზაფხულზე.

საქართველოსა და ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმება (მე3 თავი) ასევე ითვალისწინებს ვალდებულებას საქართველოსთვის ქვეყნის წყლისა და საკანალიზაციო მენეჯმენტის სამართლებრივი ბაზის შეთავსებითობას ევროკომისიის დირექტივებთან. ვალდებულების განხორციელების ვადად დადგენილია 20 წელი ასოცირების ხელშეკრულების რატიფიკაციის მომენტიდან. ეს ნიშნავს, რომ საქართველომ უნდა დაიწყო აქტიური მუშაობა საკუთარი წყლის რესურსის მენეჯმენტის კანონმდებლობისა და ევროპული კანონმდებლობის ჰარმონიზაციისთვის და სწორედ ამიტომ ახალი კანონის მიღება წყლის რესურსის მართვის სფეროში იქნება ამ მიმართულებით გადადგმული მნიშვნელოვანი ნაბიჯი.

წყლის ადმინისტრირების გამოწვევები საქართველოში

სამართლებრივი ფონი

ზოგადად, საქართველოში წყლის ადმინისტრირების სისტემა შეიქმნდა მეოცე საუკუნის 90-იანი წლების ბოლოს. 2005 წლის შემდეგ სისტემის გადაკეთება ხდებოდა ეტაპობრივად; მამტაბური ცვლილებები დაიგეგმა და განხორციელდა მოგვიანებით.

2013წლის 25 მარტს ცვლილებები შევიდა საქართველოს კანონში (93 მუხლის 37⁵ პუნქტი), რომლის თანახმადაც 2014 წლის 1 იანვრამდე საქართველოს მთავრობას დაევალა შეემუშავებინა „ წყლის რესურსების მართვის“ შესახებ კანონპროექტი და

წარედგინა საქართველოს პარლამენტისთვის. ამავე ცვლილებით განისაზღვრა პასუხისმგებლობის ადდგენა. წყლის შესახებ ქართული კანონმდებლობა წარმოდგენილია 15-მდე კანონითა და მრავალი კანონქვემდებარე აქტით.

საკანონმდებლო აქტებთან ერთად ყურადღება უნდა მიექცეს:

„წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონს, რომელიც წარმოადგენ წყლის რესურსებთან დაკავშირებულ ზოგად მარეგულირებელ სამართლებრივ ჩარჩოს და რომელიც განსაზღვრავს წყლის დაცვისა და მოხმარების ზოგად საკითხებს, თუმცა არ მოიცავს წყლის მართვის ყველა ასპექტს, მათ შორის მინისქვეშა წყლების მართვას, რომელიც რეგულირდება წიაღისეულის შესახებ კანონით; კანონი ლიცენზიებისა და ნებართვის შესახებ, რომლის თანახმადაც წყლის მოხმარებისთვის საჭიროა მხოლოდ ეკოლოგიური ზემოქმედების შესახებ ნებართვა.

გარდა ამისა, წყლის სფეროში არსებობს ლიცენზია მინერალების მოპოვებაზე, რომლითაც რეგულირდება მინისქვეშა წყლის მოხმარება, ასევე არსებობს თევზჭერის ლიცენზია. ჩანს, რომ წყლის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობა არის ფრაგმენტული და წინააღმდეგობრივი; ის არ მოიცავს დაბინძურებას და წყლის ზედმეტი მოხმარების პრევენციას და არ იძლევა წყლის მართვის კარგად ფუნქციონირებადი სისტემის შემუშავების საშუალებას.

ასევე არსებობს შემდეგი კანონები:

- 1) საქართველოს კანონი წიაღის შესახებ (1996), რომელიც არეგულირებს მინისქვეშა წყალთან დაკავშირებულ საკითხებს
- 2) დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ საქართველოს კანონი (1996), რომელიც არეგულირებს დაცულ ტერიტორიებზე წყლის რესურსის დაცვის პრობლემას
- 3) საქართველოს კანონი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ (1997) და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ (2007), რომლებიც აწესრიგებენ წყლის სტანდარტთან (სანიტარულ-ჰიგიენური ნორმები და წესები) დაკავშირებულ პრობლემებს
- 4) საქართველოს საზღვაო კოდექსი (1997) და „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ“ საქართველოს კანონი (1998) არეგულირებენ სანაპირო და ტერიტორიული წყლების დაბინძურების საკითხს
- 5) საქართველოს კანონი საქართველოს ზღვის, წყალსატევებისა და მდინარეთა ნაპირების რეგულირებისა და საინჟინრო დაცვის შესახებ (2000), რომელიც არეგულირებს სანაპიროს საინჟინრო დაცვის საკითხებს
- 6) საქართველოს კანონი ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ (2007), რომელიც არეგულირებს პირის საკუთრების უფლების აღიარებას იმ მიწაზე, რომელსაც კანონიერად ფლობდა ან სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწაზე, რომელიც მითვისებული ჰქონდა (მათ შორის ტერიტორიაზე არსებულ წყლის საცავსაც)
- 7) საქართველოს კანონი ნიადაგების კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ (2003) და საქართველოს კანონი „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ (2007), რომლებიც არეგულირებენ რამდენიმე გარემოს დაცვით საკითხებს დაკავშირებულს წყლის სფეროსთან
- 8) საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ (2014), რომელიც განსაზღვრავს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ხელისუფლებას წყლის რესურსების და სხვა სფეროებში

კანონებთან ერთად უნდა აღინიშნოს:

წყლის ხარისხის ნორმები დადგენილია საქართველოს შრომის, ჯანდაცვის და სოციალური დაცვის სამინისტროს #279/ნ ბრძანებით „ გარემოს ხარისხობრივი მდგომარეობის ნორმების დადგენა“. ამ დოკუმენტის პირველი ნაწილს, სასმელი წყლის მოხმარების შესახებ, ჩაენაცვლა საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის დადგენილება #58 „, სასმელი წყლის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“; ზედაპირული წყლების დაბინძურებისგან თავდაცვის ზოგადი წესები დადგენილია საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის დადგენილებით #425 „, საქართველოს ზედაპირული წყლების დაბინძურებისაგან დაცვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“.

აღნიშნული დოკუმენტი აცალიბებს ზედაპირული წყლების დაბინძურების თავიდან აცილების ზოგად პრინციპებს; შემოდინების მაქსიმალურ დასაშვებობაზე ნორმატიული აქტის შემუშავებისა და დამტკიცების წესი მითითებულია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს 1997 წლის 29 დეკემბრის ბრძანებაში #169 „გარემოში მავნე ნივთიერებათა ემისიისა და მიკროორგანიზმებით გარემოს დაბინძურების ზღვრულად დასაშვები ნორმების შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე“.

საქართველოს კანონით „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“, ნებისმიერი აქტივობა, რომელიც არ გამომდინარეობს ეკოლოგიური ზემოქმედების ნებართვიდან, სავალდებულოა დაიცვას ტექნიკური რეგლამენტი, რომელიც დადგენილია საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის დადგენილებით #17 „, გარემოსდაცვითი ტექნიკური რეგლამენტების დამტკიცების თაობაზე“. ამ დოკუმენტით განისაზღვრება სამენარმეო და არასამენარმეო ობიექტებიდან გამომდინარე წყლების ტექნიკური რეგულაცია და ზედაპირული წყალსაცავებიდან წყლის აღების ტექნიკური რეგლამენტი.

ამიტომ, ახლა წყლის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობა შედგება სამი ძირითადი ეტაპისგან - (სპეციალური) წყლის სფეროს მარეგულირებელი პირდაპირი კანონმდებლობა, გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობა და სამრეწველო კანონმდებლობის სხვადასხვა სფეროებში(მინით სარგებლობა, საზღვაო სივრცე, სანაპიროს საინჟინრო დაცვა, მინის მელიორაცია, სივრცითი-ტერიტორიული დაგეგმარება და სხვა) მოქმედი სამართლებრივი ნორმები.

წყლის ადმინისტრირების სისტემა საქართველოში

საქართველოსში წყლის ადმინისტრირების სისტემა მკვეთრად ცენტრალიზებულია და წყის მართვის პოლიტიკა არ არის ორიენტირებული კონკრეტული მიზნისა თუ ამოცანების მდუნვაზე ვინადაინ საქართველოს კანონმდებლობაში მხოლოდ ზოგადი მიზნებია განსაზღვრული. კანონმდებლობა მკაფიოდ არ განსაზღვრავს ინ კონკრეტულ ამოცანებს რომელთა შესრულებითად უნდა მიიჭეს წყლის სისტემის მალტვის მიზნები. ისევე როგორც საქალტველოში ჯერ კიდევ არ არასებობს წყლის ხარისხის მალტვის ეფექტიანი სისტემა. წყლის რესურსების მალტვის სისტემა ნაკლებად ემყარება ისეთ პრონციპებს როგორცაა: მაქსიმალური ეკონომიკური და სოციალური ეფექტის მიღება, სხვადასხვა სექტორის ინტერესების გათვალისწინება და ეკოსისტემის დაცვა, წყლის დაცვა და კონსერვაცია, გრუტის წყლების დაცვა, წყლის აუზებიდა და ჰიდრობიოლოგიური საზღვრების დაცვა. ზემოჩამოთვლილი პრონციპები ნაკლებადაა

გათვალისწინებული ქართულ კანონმდებლობაში.

შესაბამისად, წყლის რესურსების მატვის სფეროში გაუმჯობესება მხოლოდ კარგად დაგეგმილი და თანმიმდევრული რეფორმების გატარებითაა შესაძლებელი, ამ რეფორმებმა სრულად უნდა მოცვას ქვეყნის რესურსების მატვის ისეთი ასპექტები როგორცაა - სტრატეგიამ კანონმდებლობა. ნორმატიული ბაზა, ინსტიტუციური გადაწყვეტა და წყლის რესურსების მდგრადი (რაციონალური) გამოყენება. იმავდროულად, რეფორმის მეთოდილოგია უნდა ემყარებოდეს განვითარებული ქვეყნების გამოცდილებას და მიღებული უნდა იყოს დ~სარეტაშორისო დონეზე, რაც უცილებლად გულისხმობს წყლის რესურსების ინტეგრირებული მატვის მოდელის დამკვიდრებას საქართველოში.

ერთერთი უმთავრესი მიღწევა საქართველოს წყლის სექტორში არის მდინარეთა აუზების მართვის სისტემაზე გადასვლა რაც წყლის ჩარჩო სირექტევის ერთერთი უმთავრესი მოტივანაა. ამ დირექტივის მიხედვით, აუზური მართვის სტემაზე გადასვლა 10 წლის განმავლობაში უნდა მოხდეს, ამ ამოცანის სირტულის გათვალისწინებით (შესაბამისი კანონმდებლობის არ არსებობა, წყლის მონტორინგის სისტემის გაუმართაობა, მოსახების გათვითცობორების საჭორობა და ა.შ.) აუცილებელია დროულად გადადიგას ნაბიჯები ამ დირექტივის პირობების შესასრულებლად,

წყლის მიწოდებისა და წყალარინების სისტემის (მიწოდება/რეგულირება) სუბიექტები.

წყლის მიწოდებისა და წყალარინების სისტემაში 2009 წლამდე 80 წვრილი წყლის კომპანია საქმიანობდა, ეს კომპანოები ძირითადა დაგილობრივ ხელისუფლებას ემსახურებოდა და მოსახლებას აწვდიდა წყალს. 2011 წლის ივნისში საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული კანონით სასმელი წყლის მიწოდება და წყალარინება ლიცენზირების სფერო გახდა და მოქმედ კომპანიებს 6 თვე მიეცათ ლიცენციების მოსაპოვებლად.

ამ პერიოდის განმავლობაში 14 კომპანიაზე გაიცა ლიცენზია, ესენია: 1. „სააქციო საზოგადოება „ოერგიან ნოტერ ენდ ფოუარი“; 2 საქადტველოს წყლის გაერთიანებული კომპანია“ 3. მცხეთის წყალი, 4. რუსტავის წყალი. 5. ბათუმის წყალი, 6. ქობულეთის წყლის მილსადენის კომპანია. 7. ქობულეთის სოფლის წყალსადენი. 8. ქედის წყალსადენი, 9. ხულოს წყალსადენი, 10 ხევაჩაურის წყალსადენი 11. სჩხერის წყალსადენი, 12. შეახევის წყალსადენი, 13. სააქციო საზოგადოება სანატორიუმი ლიკანი და 14. შპ.ს სოგური.

წყლის კომპანიების მონაცემები საქართველოს რეგიონების მიხედვით

რეგიონი	მუნიციპალიტეტების რაოდენობა	მუნიციპალური კომპანია	არა მუნიციპალური კომპანიები	შენიშვნა

აჭარა	6	7		ნაწილობრივი დაფარვა
გურია	4	2	5	ნაწილობრივი დაფარვა
იმერეთი	12	1	11	ნაწილობრივი დაფარვა
სამეგრელო - ზ. სვანეთი	10		10	ნაწილობრივი დაფარვა
რაჭა-ლეჩხუმი და ქ. სვანეთი	5		4	ნაწილობრივი დაფარვა
კახეთი	9	5	9	ნაწილობრივი დაფარვა
სამცხე-ჯავახეთი	7		7	ნაწილობრივი დაფარვა
მცხეთა-მთიანეთი	5	3	5	ნაწილობრივი დაფარვა
შიდა ქართლი	5		5	ნაწილობრივი დაფარვა
ქვემო ქართლი	7	2	7	ნაწილობრივი დაფარვა

მრეგულირებელი კომისის მოხსენების მიხედვით დრესითვის 17 ლიცენზიაა გაცემული. ფინანსური შესაძლებლობების და მომსახურების არეალის სისდიდის მიხედვით დრეს საქართველოს 3 მთავარი წყლის მომწოდებელი (წყალარინების ცათვლით) კომპანიაა, ესენია „გეორგიან ვოთერ ანდ ფაუერი“. საქართველოს წყლის გაერთიანებული კომპანია და ბათუმის წყალი.

წყლის მოწოდებისა და წყალარინების მუნიციპალური სამსახურები

საქართველოს ორგანული კანონის ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი მუხლი 16 პარაგრაფი 2, აბზაცი 8 სასმელი და ტექნიკური წყლის მოწოდება, ისევე როგორც წყალარინებისა და ადგილობრივი მელიორაციის სისტემები მუნიციპალიტეტების საკუთარ უფლებამოსილებას განეკუთვნება

იმავე კანონის გარდამავალი დებულებებით (მუხლი 163) განისაზრწვერა რომ მუნიციპალიტეტებს სასმელი წყლის მიწოდება და წყალარინების სისტემის მატტვა შეიძლეია მხოლოდ იმ ტერრტრეებზე სადაც იმავე მომსახურების მოწოდება არ ხდება ლიცენზირებული კერძო მიმწოდებლების მიერ. იმავე დებულებების მიხედვით ურთიერთობა მუნიციპალტეტების, მომსახურების მიმწონებლებსა და წყლისა და ენერჯის მარეგულირებელ კომისას შორის ორგანული კანონის შესაბამისი მუხლის მე-2-ე პარაგრაფის მე-8-ე აბზაცის მიხედვით განისაზრწვერა სპეციალური დარგობრივი კანონით. ასე რომ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები ერთერთი მთავარი სუბიექტები არიან სასმელი წყლისა და წტალარინების სისტემების მათთვაში, თუმცა მიუხედვადა ამისა, ისინი ვერ ასრულებენ ამ ამოცანასი წარმატებით მრავლი მიზეზის, მათ შორის შესაბამისი დარგობრივი კანონების არარსებობის გამო.

ენერჯის და წყლის მოწოდების მარეგულირებელი კომისიის როლი წყლის მიწოდების სფეროში

საქართველოს კანონში „ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი არის შესახებ“ შეტანილი ცვლილების მიხედვით 2007 წელიდან წყლის მიწოდება განეკუთვნა ამ კომისის მანდატს. იმავე კანონის ძალით სასმელი წყლის მიწოდების რეგულირებითვის კომისიამ რამდენიმე ნორმატიული აქტი დაამტკიცა. ენერჯისა და წყლის მიწოდების ეროვნული კომისია 1998 წლიდან მოქმედებდა როგორც ენერჯის მიწოდების მარეგულირებელი

სააგენტო, შემდეგ ის გადაიქცა ერერგისა და წყლის მიწოდების მარეგულირებელ ეროვნულ სააგენტოდ, რომლის 2008 წლიდან 2014 წლამდე ფუნქციონირებდა ქალაქ ქუთაისში ხოლო 2014 წლიდან პოლიტიკური ცვლილებების შედეგად აღმოტანილი იქნა ქალაქ თბილისში.

კომისიის მუშაობის ანგარიშში აღნიშნულია რომ მან 17 ლიცენცია გასხა სამელი წყლის მიწოდების სფეროში და ასევე ასანიშნავია რომ საქართველოს წყლის გაერთიანებული კომპანია აცდენს სასმელი წყლის მიწოდების 56 სისტემის ოპერირებას ერთი საერთო ლიცენზიის გამოყენებით. მარეგულირებელი კომისის ლიხენციატი კომპანოები ემსახურებიან საქართველოს მოსახლეების დაახლოებით 60%ს.

კომისას აქვს უფლება დააჯაროს კომპანიები ლიცენიის პირობების შეუსრულებლობისთვის, შესცვალოს კომპანოების მეგმენტი და როგორც უმაღლესი ზომა ჩამოართვას ლიცენცია მომსახურების მიმონდებელს. ისევე რეოგორ თუ მიმწოდებელი კომპანია ვერ ან არაჯეროვნად ასრულების ლიცენზიის პირობებს მარეგულირებელი კომისია უფლებამოსილია ლიცენზიანტს მიმაღტიოს რეკომენდაციებით ხარვებების დროულად გამოსასწორებლად და კომპანია ვალდებულია გაატარიოს ის ზომები რაც მითიტებულია რეკომენდაციებში. ამსეთ პირობებში მარეგულირებელი კომისია ასრულების სისტემის გაუმჯობესების კატალიზატორის როლს (რაც იმადროულად შეიძლება პრობლემების წყაროც იყოს). ასევე უნდა აღნიშონოს რომ მარეგულირებელი კომისის უფლებამოსილება ლიხენზირებისა და წყლის მიწოდების ტარიფების დადგენის სფეროში საქართველოს მტელ ტერიტორიაზე ვრცელდება (ავტონომიური რესპუბლიკების ჩათვლით).

მენეჯმენტის და მომსახურების მიწოდების საკითხების განცალკევება

საქართველოს ორგანული კანონი ადგილობრივი თვითმმადტველობის კოდექსი მკაფიოდ განმარტავს რომ სასმელი წყლის მიწოდება და წყალარინება არის ადგილობრივი თვითმმართვეობის საკუთარი უფლებამოსილება. შესაბამისად მუნიციპალიტეტეს აქვსთ უფლება და ვალდებულება მიადონ ეს მოსახურება აბონენტებს დაკუთარ ტერიტროიაზე. ამ მომსახურების მიწოდების მრავალგვარი საშუალება ფორმა და სყტრქტურა შეიძლება იქნას გამოყენებული, ეს შეიძლება იყოს შესაბამისი კომერვიული სტრქტურების ან ერთობლივ მფომბელობაში მყოფი კომპანოების დაფუძნება ამ მომსახურების ეფექტიანად მიწოდებისთვის.

მართვის დეცენტრალიზაცია და ტენდენციები

აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში ნაკლებად ცენტრალზიებულ სუსტემებსა და საბაზრო ურთიერთობებზე გადასვლა დაკავშირებული იყო ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის პროცესთან რაც ნიშნავს მკეთრად ცენტრალზიებული გადაწყვეტილებიებიდან ადგილბრევ დონეზე მირებულ ანუ დეცენტრალიზებულ გადაყვეტილებებზე გადასვლას.

დეცენტრალიზაციის პოლიტიკას მრავალი ფორმა და ფუნქცია გააჩნია, შედარებად

ნაკლებას აგრესიული (სადაც ცენტრალური მთავრობა დეკონცენტრირებულია) უფრო აგრესიულზე (დადაც უფლებები და ვალდებულებები გადაცემული აქვთ ავტონომიებს და ადგილობრივ ხელისუფლებებს) და სადაც ადგო;პბრვი ხელისუფლება არჩეულია თავისუფალი და ღია კენჭისყრის მეშვეობით.

წყლის სექტორის რეფორმის ძირითადი პრობლემები

საკანონმდებლო ხარვეზები

მთავრობა მუშაობს კანონპროექტზე სასმელი წყლის მიწოდებისა და კანალიზაციის შესახებ მთელი საქართველოს ტერიტორიაზე (როგორც საქალაქო ასევე სასოფლო დასახლებებში). იმავდროულად, მზადების პროცესშია მარეგულირებელი ბაზა რომელიც სისტემა მოიცვანს საქართველოს ორგანულ კანონთან „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ შესაბამისობაში წყლის რესურსების მათთვის სფეროში.

უფლებამოსილებების და პასუხისმგებლობის სრული დეცენტრალიზაცია

პოლიტიკური რეფორმის მიმდინარეობისას აუცილებელია გააზრება იმისა რომ წყლის მიწოდებისა და წყაარინების სფეროში უფებამისლებათა დეცენტრალიზაცია არის საკანონმდებლო ცვლილებათა საგანი, შესაბასად საკანონმდებლო რეგულირების საგანი აქ უნდა იყოს:

- **სექტორის ძირითადი საშუალებების (ქონების) გადაცემა მუნიციპალიტეტებისთვის** - დღესითვის წყლის სექტორთან დაკავშირებული ყველა ქონება და ძირითადი საშუალება აქრის მტავრობის საკუთრებაში, ეს ქონება ოფიციალურად უნდა გადაეცეს მუნიციპალიტეტებს რომელტანც აქვსთ უდელაბასილება მიანოდენ მოსმახურება საკუთარ ტერიტროაზე ამ ქონების გამოყენებით;
- **საქადტველოს წყლის გაერთიანებული კომპანიის შესაძლებელი რეორგანზიაცია** - ყველა ქონება რომემელსა ცნლის სექტორში ფლოს მტავრობა არის გაერთაიბეული წყლის კომპანიის ბალანსზე, ხაბგძლივადიან პექსპექტივასი ეს ქონება მუნიციპალიტეტს უნდა გადაეცეთ
- **დასაშველია დაახლებით 50 მუნიციპალური წყლის კომპანიის არსებობა** - ქონების გადაცემის პროცესის დასრულების შემდეგ საქართველოში შეიძება მოვიდოთ 50-მდე მუნიციპალურური წყლის კომპანია წყლი მონოდების ფუქციით, (ძირტადად ეს პატრა ზომის კომპანიები იქნებიან)

წყლის მიწოდების რეგიონული ჯგუფები და წყლის გაერთიანებული კომპანიის დაუფარავი აბონენტების რიცხოვნება

შესაძლებელი გაერთანებები მუნიციპალიტეტების წყლის კომპანიების	მოსახლეობის რაოდენობა	იმ მოსახლების რაოდენობა ვისად დრეს წტლის გაერთიანებული

		კომპანია ემსახურება
კახეთი	318,900	113,740
ქვემო ქართლი	425,000	106,512
სამცხე ჯავახეთი	160,300	105,907
მცხეთა მთიანეთი	94,300	24,122
შიდა ქართლი	264,700	115,098
იმერეთი	497,800	366,839
გურია	113,100	28,865
სამეგრეო ზემო სვანეთი	330,900	167,031
რაჭა ლეჩხუმი	41,100	12,079

კანონპროექტი წყლის მიწოდებისა და წყალარინების შესახებ

საქართველო ორგანული კანონის ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი გარდამავალი დებულების მიხედვით რომელის ადგენს რომ უნდა შემუშავდეს სპეციალური კანონი წყლის მიწოდებისა და წყალარინების შესახებ, ასეთი კანონპროექტი ამჟამად მომზადების პროცესშია, იგი დაარეგულირებს წყლის სექტორს ისევე როგორც განსაზღვრავს ურთიერთობას მუნიციპალიტეტს, საქართველოს ენერჯეტიკისა და ბუნებრივ რესურსების სამინისტროს, მარეგულირებელ კომისიასა და მიმწოდებელ კომპანიებს შორის. ასევე უნდა აღინიშნოს რომ აუცილებელია შეანარჩუნდეს მარეგულირებელი კომისია როგორც ლიცენციების გამცემი ეროვნული ინსტიტუცია სასმელი წყლის მიწოდებისა და წყალარინების სფეროში.

ძირთადი მიგნებები და დასკვნები

საქართველოში გამოიყენება სასმელი წყლის მიწოდებისა და წყალარინების სამი მოდელი, ქვეყნის დედაქალაქში ისევე როგორც რუსთავსა და მცხეთაში მომსახურება მიერწოდება კომერციული სტრუქტურის მიერ რომელიც დაფუძნებულია უცხოური კაპიტალით, საქართველოს დანარჩენი ტერიტორიის უმეტეს ნაწილში მოსაუხერა მიერწოდება წყლის ცენტრალიზებული კომპანიის მიერ რომელიც ცენტრალური მთავროის საკუთრებაშია, ხოლო აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში (და კიდევ ორ მუნიციპალიტეტში) წყლის მიწოდების ფუქცია ხრიცვდება მუნიციპალიტეტების მიერ მუნიციპალური კომპანიების მესვეობით. ყველა ამ მოდეს ტავისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები გააჩნია/

GWP-ის დადებითი მხარეა ის რომ კომპანია ფინანსურად მდგრადია და თბილისს ყველაზე უფრო ეფექტიანი სასმელი წყლის მიწოდების და წყალარინების სისტემა აქვს. თუმცა ხა ქალაქ თბილისის მტავრობას წყლის სფეროში მინიმალური ეფექტები აქვს, წყლის მიწოდების ტარიფი განისაზღვრება მარეგულირებელი კომისიის მიერ. თბილისი და რუსთავი კომპანიას აძლევენ სუბსიდიას და არ რეგენ დივიდენდებს კომპანიის მიერ მიღებული მოგებიდან

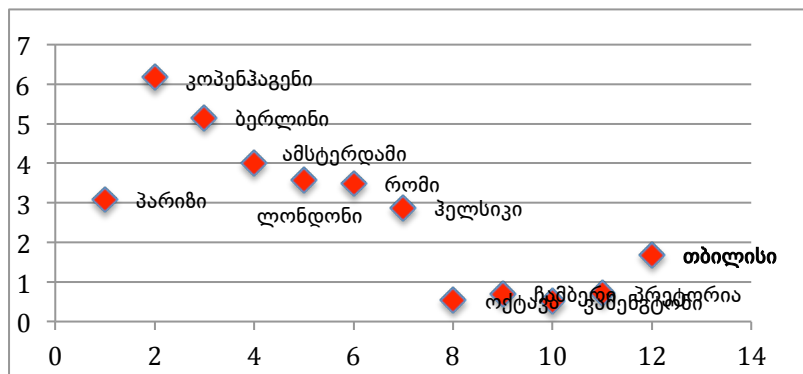
საქართველოს წყლის გაერთიანებული კომპანიის შემთხვევაში ცენტრალური მტავრობა იოლად მოზიდევს დაფინანსებას დონორებისგან, გაერთიანებულ კომპანიას ყავს ძალზედ კვალიფიციური ტანამშრომლები მენეჯმენტისა და შესყოდვების სფეროში, თუმცა ცენტრალზიებული მიდგომა არ იძლევა ანგილობრივი ინტერესების სრულად გათვალისწინების საშუალებას და შესგას, ეს კომპანია მხოლოდ საქალაქო დასახლებებს ემსახურება და სასოფლო დასახლებები მოკლებულია არიან სამელი წყლის და კანალიზაციის ცენტრალიზებულ და უსაფრთხო სისტემებზე ხელმისაწვდომობას

არც აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში მოქმედი მოდელი ავლენს მაღალ ეფექტიანობას. აქ მუნიციპალიტეტები ფლობენ წყლის მიწოდების კომპანოებს, ადგილობრივი ხელისუფლება განსაზღვრავს ამ კომპანოების მენეჯმენტის ტრსუქტურას და ბიუჯეტს ისევე როგორც მომსახურების ფასს, თუმცა არცერთი ეს კომპანია არ გახლავთ ფინანსურად მდგრადი, მათ უზარმაზრრი ვალები აქვთ და მომსახურების საფასურის ამორება პრობლემატურია, ისევე როგორც მარალია ადმინისტრაციული დანახარჯები და სანარმოო დანაკარგები. ამ კომპანიების ტანამშრომლებს არა აქვთ შესაბამისი ცოდნა და გამოცდილება და ვერ ახერხებენ საკუტარი კომპნების დამოუკიდებლად მართვას. შესაბამსად ცენტრალური მტავრობა აპირებს ეს კომანეობი შეიყვანოს გაერთიენბული წყლის კომპანიის შემადგენლობაში, როთაც დაარულების სწლის მიწოდების სისტემის ცენტრალზიაციას რაც ასევე საშუალებას მისცემს მტავრობას სეინაღჩუნეოს წყლის მიწოდების დაბალი ტარიფი საქართველოში.

წყლის ტარიფი საქართველოს მუნიციპალური ეკონომიკის დილემაა. საქოფოცხოვრემო აბონენტებისთვის წყლის მიწოდების ტარიფი საქართველოში ევროპულ ქვეყნებთან შედარებით დაბალია ($0.08 \text{ } \square/\square^3$) მაგრამ ეს ვერ ცაითვლება მდგრად გადანყვეტად. საქართველოსა და ევროპის კავშირეს შორის ასოცირების ხელშეკრულება შეიცავს მტელ როგ მოთხოვნებს კანალიზაციის წყლების განმენდასთან მიმალტებაში რაც აუცლებლად გამოიწვებს კანალიზაციის ხარჯის წილის გაზრდას წყლის მიწოდების შეწონილ ტარიფში მისი შედგომი გაზრდის მიმალტულებით და ასეე პორობებში ცენტრალზიებული კომპანიები და სისტემები დახმარების ნაცვლად შეიძლება პროებლემების მოტანნი გახდნენ.

ეკონომიკის მეციერენაში ცნობილია რომ ცენტრალზიაციას ეფექტიანობის ლიმიტი გააჩნია, და ზედმეტად დდი და ცენტრალზიებული სტრქუტურები ვარგავენ ეფექტიანობას

და მეტ რესურსებს მოხმარენ. ასეთი სისტემების მიერ მიწოდებული მომსახურება არ არის მქონლი და ვერ ახდენს ადაპტაციას ცვლადი გარემოს მიმართ, იგი ნაკლებად პასუხობს ადგილობრივ ინტერესებს. შედეგად ასეთ ზედმეტად ცენტრალიზებულ სტემებს აქვს ერთი მხრით შორეული მიკტვნიბულობის (ადგილობრივიბი მას საკუთრად არ ტვლიან) და ასევე მომსახურების საფასურის აკრეფის პრობლემა, როგორც წესი სისნი ეკონომიკურად ჩამევიტილი და პოლიტიკურად მყოფე ინსტიტუტები არიან.

დიაგრამა 1 წყლის ტარიფი მსოფლიოს დიდ ქალაქებში ეკონომიკური ერთეული

საქართველოსთვის საუკეთესო გამოსავალი არის წყლის გაერთიანებული კომპანიის დეცენტრალიზაციის და მის მართვაში მუნიციპალიტეტებისთვის უფრო მეტი ფუნქციის მინიჭება, თუმცა მხოლოდ დეცენტრალიზაცია არ არის ეფექტიანიაბოს ერთარეთი გარანტია. აჭარის ა.რ. მაგალითი აჩვენებს რომ მუნიციპალიტეტის ტანაშრომლებს არა აქვთ შესაბამისი ცოდნა და გამოხდილება, ისე როგორც მუნიციპალური კომპანობებში არ გამოიყენება გამართული პროცედურები და შიდა სტრუქტურა რაც აუცილებელია მომხმარებლისთვის ადექვატური მომსახურების მისაწოდებლად.

ასე რომ სასიცოცხლოდ აუცილებელია თავდაპირველად მუნიციპალიტეტში შეიქმნას საჭირო მენეჯერული და დმინისტრაციული რესურსები და შედეგ დაიწყოს სასმელი წყლის მინდებისა და წყალარინების სისტემის დეცენტრალიზაცია რათა არ მოხდენს ამ მეტად აუცილებელი მუნიციპალური მომსახურების სრული კოლაფსი საქართველოს რეგიონებში.

სექციონი 2 – სატენდერო პროცედურების თეორიული ჩარჩოები

სატენდერო პროცედურები სამშენებლო პროექტებში

სატენდერო პროცედურებს იყენებენ სამშენებლო კლიენტები რათა უზრუნველყონ პროექტის პროგრამა და ღირებულება. ის შედგება სამი ნაწილისგან:

- i) ხელშეკრულების თიპის არჩევა და ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადებისა და პირობების დადგენა
- ii) მოცემული ბიუჯეტისა და დროის მიხედვით საუკეთესო კონტრაქტორის არჩევა
- iii) და ხელშეკრულების ღირებულების არჩევა

სატენდერო დოკუმენტაცია

პროექტის სატენდერო დოკუმენტები უნდა შეიცავდნენ ინფორმაციას თუ რისი აშენება სურს კლიენტს. ეს იგივე დოკუმენტაციაა, რომელიც კონტრაქტორს (კონკურსანტს) დასჭირდება პროექტის ფასისა და ხარჯების დასათვლელად. სატენდერო დოკუმენტაცია ასევე დაგეხმარებათ ობიექტურად შეაფასოთ თქვენთვის შესაფერისი კონტრაქტორი.

სატენდერო დოკუმენტაციასთან დაკავშირებით ხშირ პრობლემებს წარმოადგენს ცუდად აღწერილი მოთხოვნა, ნახაზებისა და სპეციფიკაციებისა და ხარჯებს შორის შეუსაბამისობა, და ზოგადად ცუდად მომზადებული დოკუმენტაცია. ცუდად შედგენილმა სატენდერო დოკუმენტაციამ შეიძლება გამოიწვიოს ისეთი პრობლემები, როგორცაა არასწორი შეფასება, შემოთავაზებათა ზედმეტი რაოდენობა, პრეტენზიები და დავები. დაკვირვებებმა აჩვენეს, რომ ნახაზებთან, სპეციფიკაციებთან და ხარჯთაღრიცხვასთან დაკავშირებულ ძირითად პრობლემებს წარმოადგენენ დაკარგული ინფორმაცია, ასევე გვიან ან არასწორად მიწოდებული ინფორმაცია, დეტალების არასაკმარისი განხილვა, შეუსრულებელი დიზაინი, შეუსაბამო ინფორმაცია, გაუგებარი ინფორმაცია, პირობითი ინფორმაცია, ცუდად ჩამოყალიბებული ინფორმაცია, ურთიერთსაპირისპირო და არაკოორდინირებული ინფორმაცია.

აქედან გამომდინარე, რაც უფრო მონესრიგებული სატენდერო დოკუმენტაცია მით უფრო სწრაფად წარიმართება სატენდერო პროცედურები და კონტრაქტორისთვისაც ნაკლებად ხარჯიანი იქნება ტენდერში მონაწილეობა. ტენდერში მონაწილის მიერ, ვარაუდებებში და ფიქრებში გატარებული დრო აშკარად ზრდის ტენდერის ღირებულებას.

დღეს, დოკუმენტაციის შეუსაბამობა მოთხოვნასა და სტრუქტურასთან საბოლოო ჯამში ინვესტორს გაურკვეველ შემოთავაზებებს უფრო მაღალი ფასით. დღეს-დღეისობით მიღებულ დოკუმენტაციათა უმეტესობა არ არის სტანდარტული და საჩიროს მათი უკეთ განალიზება.

ზუსტი და დროული ინფორმაციის მიღება გადამწყვეტია პროცესის ნებისმიერ ეტაპზე, სწორედ არაეფექტური სანფორმაციო სისტემაა მთავარი მიზეზი დაგვიანებული და არაეფექტური შესყიდვების. საინფორმაციო სისტემას უნდა შეეძლოს:

- კვალიფიკაციასა და სატენდერო დოკუმენტაციასთან დაკავშირებული ინფორმაციის შექმნა
- ჯილოდის შეტყობინებების გასაჯაროება
- გზავნილის სტატუსისა და კონტრაქტის პირობებთან შესაბამისობის კონტროლი
- კონტრაქტორთან კომუნიკაციის დამყარება

ზოგი საერთაშორისო შესყიდვების მექანიზმები, როგორებიცაა UNDP, მომარაგების ქსელის მენეჯმენტის სისტემა და სხვა, იყენებენ მოლაპარაკებას, როგორც ზირითად ტაქტიკას, რათა მაღალი ღირებულებისა და სარგებელის მომთანი ხელშეკრულებების გაფორმება შეძლონ. ამ სისტემებს უწევთ რამდენიმე მინოდების საშუალების უზრუნველყოფა. თუმცა ყველაზე თანამედროვე კანონები და რეგულაციებიც კი რომლებიც გამოიყენება საჯარო სექტორის მიერ შესყიდვებში, მოითხოვენ კონკურენტუნარიანი შესყიდვის მეთოდს. მოლაპარაკება შიძლება იყოს გამართლებული მხოლოდ მაშინ, როცა ბაზარზე მხოლოდ რამდენიმე მომწოდებელია ხელმისაწვდომი.

თითქმის ყველა კანონი და რეგულაცია შესყიდვების შესახებ, დაფუძნებულია წინამდევ კანონზე, რომელიც შექმნილია ქვეყანაში და ქვეყნისთვის. ამიტომ ხშირად წამოიჭრება კითხვა თუ, რომელი სამართლებრივი სისტემა უნდა გამოვიყენოთ - განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში როდესაც პროექტი ფინანსდება EBRD, UNDP ან სხვა რესურსებისა ან დონორების მხარდაჭერით. ეს საკითხი განსაკუთრებით მნიშვნელობანი ხდება თუ უთანხმოება ჩნდება. საუკეთესო მაგალითს წარმოადგენს FIDICის ხელშეკრულების გამოყენება მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში, იმის გამო, რომ FIDICის პირობებს საფუძვლად უდევს თანამეგობრობის სამართალი.

შესყიდვების პროცესები და სტანდარტული დოკუმენტები

სატენდერო დოკუმენტების მომზადება და საჭირო სატენდერო პროცედურებისა და მეთოდების არჩევა არის უმნიშვნელოვანესი საქართველოს მუნიციპალურ ინფრასტრუქტურული პროექტების შესყიდვებში.

სატენდერო პროცედურების ნებისმიერი ცვლილება ან ვარიაცია უნდა :

- ეფუძნებოდეს წინადადების ღირებულებას
- არ უნდა აყენებდეს უპირატეს მდგომარეობაში რომელიმე მონაწილეს
- პრეტენდენტის დამატებითი ხარჯების მინიმალისადაც უნდა ემსახურებოდეს

ცვლილებების შეტანისას, დამკვეთმა უნდა გაიაზროს იმის როლში, რომ მას შეიძლება მოუწიოს მონაწილისთვის ცვლილებით გამონვეული ზიანის ანაზღაურება.

თანმიმდევრულობის აუცილებლობა

სამართლიანობა მოითხოვს, რომ ყველა მიმწოდებელსა და პრეტენდენტს უნდა მიეცეს ერთი და იგივე კომერციული ინფორმაცია და ინსტრუქციები და სახელმძღვანელო ტენდერის მსვლელობის დროს. პროცედურები, წესები და შეთავაზებების შეფასების კრიტერიუმები უნდა შეფასდეს თანმიმდევრულად რათა გამოირიცხოს რეალური ან შესაძლო დისკრიმინაცია ან არათანაბარი დამოკიდებულება. მსგავსი თანმიმდევრულობა შესაძლებელია მაშინ, როცა პროცედურები წინასწარ არის განერილი, როცა პერსონალი სრულად განრთვნილია და იქ სადაც ტენდერსი შემქმნელებს შორის არსებობს ერთობა.

ტენდერის დაგეგმვა

ტენდერი კომპანიის საქმიანობის განუყოფელი ნაწილია. ამიტომ მნიშვნელოვანია ტენდერის საფუძვლიანი დაგეგმვა და სატენდერო დოკუმენტაციის სისტემური კვლევა - პროექტის მაშტაბის მიუხედავად, კონტრაქტორი/პრეტენდენტის ფორმა და „საკუთარი პროდუქციის“ გაფართოება. კომპანიამ უნდა შეიმუშაოს საკუთარი პროცედურები სამართლებრივი და ტექნიკური კონტროლის გათვალისწინებით, ასევე უნდა მოახდინოს რისკების შეფასება.

სახელმწიფო შესყიდვების პრინციპები

ზოგადი პრინციპი

ზოგადად, შემდეგი პრინციპები გამოსადეგარია სატენდერო პროცედურებისთვის მიუხედავად იმისა თუ რომელი საპროცედურო მეთოდია გამოყენებულია:

- i) ფულის მნიშვნელობა - საქონლისა და მომსახურებს შესყიდვა ოპტიმალური ღირებულებით, ისეთი საკითხების გათვალისწინებით როგორებიცაა : პოლიტიკა, შესრულების სტანდარტები, რისკების მართვა და სასიცოცხლო ციკლის ხარჯები;
- ii) ღია და სამართლიანი კონკურენცია - ფორმებისა და ფიზიკური პირებისთვის შესაძლებლობების მაქსიმიზაცია
- iii) ანგარიშვალდებულება - საუკეთესო პრაქტიკასთან ადაპტაციის ვალდებულების გამოკვეთა
- iv) რისკების მართვა - ისეთი მართვის სტრატეგიის შემუშავება, რომელიც შეამცირებს რისკებს
- v) მიუკერძოებლობა და გამჭვირვალობა - ტენდერის სამართლიანობის, მიუკერძოებლობის, თანმიმდევრულობისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა
- vi) ადგილობრივი ინდუსტრიის მონაწილეობა - ადგილობრივი მწარმოებლების გამოყენება, როდესაც ისინი გთავაზობენ საუკეთესო ფასს
- vii) სატენდერო ხარჯების მინიმალიზაცია - დარწმუნდით, რომ ტენდერის ხარჯებს ენიჭებათ საკმარისი ყურადღება

სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტის მნიშვნელობა

სამწუხაროა, რომ ბევრი საჯარო უწყება არ ხარჯავს საკმარის დროს სატენდერო დოკუმენტის შინაარსის გაცნობისთვის.

ტენდერისას რეკომენდირებულია, რომ შემსყიდველმა გამოიყენოს სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტები, რომლებიც ყურადღებას ამახვილებენ შემდეგ საკითხებსზე:

1. სატენდერო პროცესების პროგნოზირებადობის და ერთგვაროვნების ზრდა
2. სატენდერო პროცესების ეფექტურობის ზრდა და ღირებულების შემცირება
3. არასწორის შემოთავაზებების შემცირება და ამით კონკურენციის ზრდა
4. სატენდერო დოკუმენტების განხილვისა და მომზადების დროის შემცირება

ტენდერი არის ერთ-ერთი ეტაპი შენსყიდვისა, რომელიც მოითხოვს ინფორმაციისა და დოკუმენტაციების გაცვლას. პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ სატენდერო დოკუმენტები ყოველთვის გასაგები არ არის. ამ დოკუმენტის მიზანს წარმოადგენდა პრაქტიკაში არსებული სატენდერო დოკუმენტების ადეკვატურობისა და მკაფიოობის დადგენა. სატენდერო დოკუმენტაციის ხარისხი ჯერ კიდევ პრობლემას წარმოადგენს, მიუხედავად იმისა რომ არსებობს ისეთი სტანდარტები, როგორცაა EBRD-ის სანიმუშო დოკუმენტები და ევროკავშირის დოკუმენტი PRAG (პრაქტიკული სახელმძღვანელო), რომელიც შექმნილია პროექტის გასაგები და თანმიმდევრული დოკუმენტაციის შექმნისთვის.

ცუდი ხარისხის სატენდერო დოკუმენტაცია არის მრავალ პროექტზე არასწორი შეფასებების, მოთხოვნებისა და დავების მთავარი წყარო. პრაქტიკულ შველას წარმოადგენდა საქართველოს ყველა სახელმწიფოებრივ უწყებებში სატენდერო წინადადებაზე გამომხაურების სტანდარტული ფორმის დანერგვა.

კონკურენციაზე დამყარებული სატენდერო პროცედურები

სატენდერო პროცედურების ძირითად ამოცანაა უზრუნველყოს საიკეთესო შეთავაზების შერჩევა, რომელიც სრულად მისადაგება იმ სამუშაოებსა და მომსახურებას რომელიც მიღება უნდა კლიენტს. ასეთი წესით შერჩეული მიმწოდებელი უნდა იყოს კომერციულად წარმატებული, კომპეტენტური, ფინანსურად მდგრადი და ტენდერის პირობებს საუკეთესოდ მისადაგებული. შესყიდვის პროცედურების ძირითადი წესი - ხარისხის საუკეთესო ფასად (საუკეთესო ფასი)

საუკეთესო ფასის (VFM) პროცესი არის შემდეგი ფაქტორების საუკეთესო კომბინაცია: ფასი, მიწოდება და ხარისხი, რამაც სრულად უნდა დააკმაყოფილოს დამკვეთის ინტერესები, ვინაიდან საბოლოო კლიენტის (მიმღები მხარე) მოთხოვნების დაკმაყოფილება უწინარესია. საბოლოო მიმღებები როგორც წესი არ არიან ისინი ვინც უშუალოდ ახდენს მომსახურების/პროექტის შესყიდვას, შესაბამისად მიმღების ინტერესები სრულად უნდა იქნას შესწავლილი ფასთან შესაბამისობაში. საიკეთესო ფასის პროცესის გამოყენებასთან მიმართებაში აუცილებელია გაითვალისწინოს მთლიანი ექსპლუატაციის პერიოდის ფასი.

მთლიანი ექსპლუატაციის ფასი შედგება ასპექტებს მოიცავს: კაპიტალი, მიმდინარე რემონტი, მენეჯმენტი და ოპერირება. ტავრიბის პოლიტიკა ასევე გამოიხატება იმაში რომ შემსყიდველმა სააგენტოებმა უნდა გამოიყენონ საკუთარი შესაძლებლობები მიწოდებელთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისთვის და მიწოდებელი პროდუქციის და მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებისთვის. და რამდენადაც შესაძლებელია მოარგონ საკუთარი მოთხოვნები მსოფლიო ბაზრის სტანდარტებს. მიმწოდებელს არ უნდა აუნევედეთ დამატებითი ხარჯების გაღება სატენდერო მოთხოვნების დასაზუსტებლად. შესყიდვებზე პასუხისმგებელი თანამდებობის პირების პირდაპირ პასუხისმგებლობაა რათა შესყიდვების დროს დაცული იქნას საუკეთესო ფასის პრინციპი.

საამშენებლო პროექტების შემთხვევაში საუკეთესო ფასის პრინციპი ეხება აღნაგობის როგორც ფუქციონალურობას ასევე მშენებლობის ხარისხს, ისევე როგორც იმ კონტრაქტორებისა და კონსუტანტების მომსახურების ხარისხს რომელიც ჩართულია სამბოლოო მოსარგებლის მიერ. ეს კი შემდეგ ფაქტორებზეა დამოკიდებული: გარემოს შესაბამისობა, გამიყენების სიიოლე, მომავალი მოსრეგებლების ინტერესების მართადაპტიტირება და გარემოზე ზეგავლენა. ასეთი კომპლექსური ფაქტორები საჭიროებს შესაბამის უნარს და ცოდნას პოტენციური მიმწოდებლების მხრიდან, რაც ასევე მოიცავს მათ გახსნილობას ინოვაციების და სამუშაოების ეფექტიურსობი ამაღლების მეთოდების დამანერგვისთვის.

პროდუქციის და მომსახურების მიწოდების შემთხვევაში გარანტირებული უნდა იყოს კონკურენტული გარემო თუ სხვა რამ არის მოთხოვნილი. კონკურენცია განაფირობებს პროტექციონისმისა და „ონოპოლებისეს დაუშვებლობას, ისე როგორც უზროვნელყოფს ეფექტიანობას და ეკონომიურობას. კონკურენციის ფორმები უნდა იყოს მორგებული შესყიდვის იბიექტის ღირებულებასა და კომპლექსურობას. პოლიტიკური გადანყვეტილება არის რომ შესყოფვები ღია ტენდერების ფორმით განხორილედეს შესაბამისად, შემსყიდველებიც და მიმწოდებლების პასუხისმგებლნი არიან საუკეთესო ფასის პრინციპის დაცვაზე.

მთლიანი ექსპლუატაციის ფასი

შემსყიდველი სააგენტოები როცა ისინი აცხადებენ ტენდერებს უნდა გაითვალისწინონ არე მხლოდ მიმდინარე არამედ მთლიანი ექსპლუატაციის პერიოდის ხარჯი რათა ჩამოაყალიბონ შესყიდვების საუკეთესო სტრატეგია. ეს კონცეფცია გულისხმობს ყველა იმ ხარჯს რაც დაკავშირებული კონკრეტული ინფრასტრუქტურის გამოყენების მტლიან ხანგძლივობასთან, რას მოცაბს: მის შესყიდვას (ღიზანის, კონსულტირების აშენების და აპარატურისთ გამრთვის ხარების ჩათვლით), საოპარაცუო და ფუქციონირების ხარჯს (ენერჯის, რემონტის და ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ჩატვლით).

ტენდერები და შეტავაზებები

სამთავრობო სააგენტოები ფართო დიაპაზონის ინსტრუმენტების იყენებენ შესყიდვებისთვის, ძირითადად ეს ინსტრუმენტები სხვადასხვა სააგენტოებისთვის სხვადასხვაა. სატენდერო მექანიზმი გამოიყენება როცა იქმნება კომისა კომპლექსური პროცესების და მომსახურების შესასყიდად ხოლო საიკეთესო შეთავაზებების შეგროვების/ მიღების წესი გამოიყენება როცა ცნობილია თუ კონკრეტულად რა პროდუქცია ან მომსახურებაა შესასყიდი. ამ ინსტრუმენტების გამოყენების დოკუმენტაცია შეიძლება სტანდარტიზებული იყოს მტელი საჯარო სექტორისთვის. იურდიული განყოფილება პასუხისმგებელია შესყიდვის დოკუმენტაციის სტანდარტიზაციაზე, რაც საჭიროა იმისთვის რომ არ მოხდეს სამშაოთა დუბლირება და დაიზოგოს ღირეული დრო.

ტენდერის მეთოდები და პროცესი

ტენდერის მეთოდები და პროცესები

დამკვეთმა უნდა აირჩიოს ტენდერის მეთოდი და პროცესი რომელიც ესადაგება მის საინტერესო შესყიდვას რისკების დონით, დროით, ამცირებს ზედმეტ ხარჯებს პრეტენდენტისთვის და უზრუნველყოფს ყველა მონაწილის უსაპრობოებასა და კონფიდენციალურობას.

ტენდერი შეიძლება ჩატარდეს მრავარი პროცედურით, რომელთაგან ყველაზე ხშირად გამოიყენება:

- i) ღია ტენდერები
- ii) არჩეული ტენდერები
- iii) წინასწარ არჩეული ტენდერი

ღია ტენდერი მოითხოვს მის გამოცხადებას შესაბამის გაზეთში, პროექტის დეტალების უზრუნველყოფას, ტენდერის პროცესში საზოგადოების მონაწილეს და მასშინ მონაწილეების ინფორმირებას ტენდერის დარხურვის ადგილისა და დროის შესახებ და ტენდერში მონაწილეობისთვის განაცხადის შეტანის ვადებზე.

არჩეული ტენდერი იყენებს იგივე ძირითად პროცედურებს, რომლებსაც ღია ტენდერი. სხვაობას წარმოადგენს ის, რომ ამ შემთხვევაში ტენდერში მონაწილეობისთვის ირჩევა ის ორგანიზაციები, რომლებსაც უკვე მსგავსი პროექტები განხორციელებული აქვთ.

სხვა შემთხვევაში, ორგანიზაციას შეუძლია წარუდგინოს დამკვეთ მხარეს ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ მათ გააჩნიათ მსგავსი პროექტების შესრულებისთვის საჭირო უნარები. მსგავსი ინფორმაცია უნდა მიწოდებული იქნას მანამ, სანამ დამკვეთი მოიწვევს ორგანიზაციებს ტენდერში მონაწილეობისთვის. რეგისტრირება წარმოებს დამკვეთი მხარის მიერ და ექვემდებარება რეგულალურ ზედამხედველობას. იმ ორგანიზაციების მიწვევა ხდება, რომლებიც დარეგისტრირებულნი არიან წინასწარ.

წინასწარ რეგისტრირებული (შერჩეული) ტენდერი შედგება ორ ეტაპიანი პროცესისგან, ეს არის ტენდერის მონაწილეობის მსურველთათვის ტენდერის საჯარო გაცნობა იმის მაგივრად რომ მოხდეს მათი მოწვევა. დამკვეთი იყენებს „ინტერესთა გამოხატვის“ პროცესს სანამ მოიწვევს მონაწილეებს. დამკვეთი გაასაჯაროებს

კონტრაქტის ან პროექტის მიზნებსა და ხასიათს და მონვევის თარიღს. „ინტერესთა გამოხატვის“ ეტაპის მიზანი არ არის მონაწილეთა გამოვლენა, არამედ შეაფასოს სამუშაოს ან პროექტისთვის მონაწილეთა რაოდენობა და დახვეწოს სპეციფიკაცია.

კონტრაქტორი შექმნის რეგისტრაციისთვის აუცილებელ კრიტერიუმებს და ეს კრიტერიუმები უნდა მოიცავდნენ:

- I. ფინანსურ რესურსს
- II. ორგანიზაციულ რესურსს
- III. შესრულების შესაძლებლობა რას დასტურდება ცნობით
- IV. რესურსების ხელმისაწვდომობა
- V. მომუშავეთა ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების მენეჯმენტი
- VI. გარემოს დაცვის მენეჯმენტი
- VII. ხარისხის მართვა
- VIII. პროექტის მენეჯმენტი
- IX. გამოცდილება შესაბამის სფეროში და
- X. სახელმძღვანელოსთან შესაბამისობა

დამკვეთს შეუძლია დარეგისტრირებულთაგან მოიწვიოს რამდენიმე , ან არცერთი , მის მიერ გამოცხადებული თარიღით. თუ კონტრაქტორი არ მოიწვევს მონაწილეებს იმ დროში რაც გამოცხადებული ქჰონდა, მაშინ ის მიაწვდის ინფორმაციას ყველა დარეგისტრირებულ ორგანიზაციას ტენდერის ჩატარების თაობაზე. რესპოდენტები, რომლებიც არ იქნებიან მინვეულნი ტენდერში მონაწილეობისთვის ეცნობებათ წერილობით. კონტრაქტორი გამოიყენებს დარეგისტრირებულთა სიას რათა მოიწვიოს ისინი მხოლოდ გასაჯაროებული კონტრაქტის ან პროექტის ტენდერში მონაწილეობისთვის. ტენდერის პირობები თანაბარი უნდა იყოს ყველა მონაწილისთვის, ტენდერის ყველა ეტაპზე. ყველა მოთხოვნა , მათ შორის შეფასების კრიტერიუმებიც, უნდა იყოს მითითებული ტენდერის პირობებში.

წინასწარ რეგისტრირებული ტენდერის მიზნები

წინასწარ რეგისტრირებული ტენდერის ძირითადი მიზანია იმ 10-12 კომპანიისგან, რომლებსაც გააჩნიათ რეგიონში შესაბამისი გამოცდილება და სიმძლავრე, აირჩეს 3-5 კომპანია, რომლებიც სრულად აკმაყოფილებენ კონტრაქტორის მოთხოვნებს. შემდეგ ეტაპზე სწორედ ამ არჩეულ კომპანიებს შეეძლება მონაწილეობა. ზოგადად ხელშეკრულება მოიაზრებს, რომ სამართლებრივი ურთიერთობის მხარეებს სურთ მისი შესრულება და აქედან გამომდინარე იქმნდება უფლებები, ვალდებულებები და პროცედურები სახელშეკრულებო დავების გადასაწყვეტად. ასევე მნიშვნელოვანია პროექტის მოთხოვნებთან შესაფერისი შესყიდვების მეთოდის არჩევა.

ტენდერი შესაფერისია ისეთი პროექტებისთვის, რომელთა მოთხოვნები არ იძლევა საკმარის დროს საპროექტო სამუშაოს შესრულებისთვის სანამ კონტრაქტორი მხარე არ იქნება შერჩეული. გარემოებები, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიონ ეს შეიძლება იყოს :

- ნაადრევად დაწყებით გამოწვეული სარგებელი და მშენებლობისთვის ნაკლები დრო ზრდიან შესაძლო რისკს სამუშაოს დაწყებისა ნახევრად შესრულებული ინფორმაციაზე
- საჭიროა კონტრაქტორის ჩართვა დიზაინის, პროგრამირებისა და შენების შესაძლებლობისთვის
- დიზაინის გამოყოფა მშენებლობისგან არაპრაქტიკულია
- ფასი არის შერჩევის ერთ-ერთი კრიტერიუმი და დიზაინი კონტრაქტორისგან საჭიროა

წინასწარ რეგისტრირებული ტენდერის სისტემა პირველ ეტაპში მოიცავს კონტრაქტორთა შერჩევას და შემდეგ მოლაპარაკებებს, თუმცა შერჩეული მონაწილეები არ იქნებიან ინტეგრირებულნი დიზაინის გუნდში. მეორე ეტაპზე მხოლოდ არჩეული კომპანიები (5-7 მონაწილე) მიიღებენ სრულ სატენდერო დოკუმენტაციას ნახაზებით, ტექნიკური მახასიათებლებით, ხარჯთაღრიცხვით და ა.შ.

ფაქტორები, რომლებმაც შეიძლება ზეგავლენა მოახდინონ კონტრაქტორის არ ჩვენზე არის შემდეგი:

- სამუშაოს შესრულების გამოცდილება, უნარები და ტექნიკური ცოდნა
- ფიზიკური რესურსის (მუშახელის, ნარგავების, პროდუქციის, სანარმოების), ადამიანური რესურსის (მენეჯმენტის ხარისხი, პერსონალის, ტექნიკოსების, ტექნიკური ცოდნისა და გამოცდილება ოფისსა და ადგილზე) მოცულობა
- რეპუტაცია, დაფუძნებული ნარსულში ხელშეკრულების შესრულებაზე, წარმატებულად შესრულებული პროექტების რაოდენობა, მშენებლობის ტემპი, ხელშეკრულების შესრულების შემდგომი მომსახურება
- ბიზნესში ყოფნის დრო, არსებული ფინანსური და სავაჭრო პოზიციები, ბიზნეს კავშირები, კლიენტთა კატეგორიები (კერძო, სახელმწიფო ორგანიზაციები), კონტრაქტორის სპეციალიზირებული პროექტის ტიპი (ინტუსტრიული, საინჟინრო)
- შემოთავაზებული სუბკონტრაქტორების, საერთო სანარმოს ან სხვა პირების სტრუქტურა ჩართული იქნება პროექტში
- არაეკონომიკური ფაქტორები, რომელთაც ზეგავლენა აქვთ კონტრაქტორის მიერ სამუშაოს შესრულებაზე

ფაქტორები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენს შესაფერისი ხელშეკრულების შერჩევაზე:

- განვითარების ზომა, ბუნება და სირთულე
- დაწყებისა და დასრულების ვადა
- სამშენებლო ინფორმაციის ადეკვატურობა, რომელზე დაყრდნობითაც შეიქმნება კლიენტთა დანახარჯების ლიმიტი
- ვალიდური და ადეკვატური სამშენებლო ინფორმაციის არსებობა
- ცვლილებების მართაბი, რომლებიც დასაძვებია მშენებლობის ფაზებში
- რისკების მართვის მოთხოვნის მართაბი
- სამუშაოებში ვარიაციების თავიდან აცილება, ხოლო სადაც გარდაუვალია იქ მინიმალიზაცია

ამიტომ კონტრაქტორმა მხარემ უნდა გაითვალისწინოს FIDIC-ის პირობები და უნდა შექმნას არა-შემზღუდავი, ერთ ეტაპიანი სატენდერო პროცედურა. კანდიდატებმა უნდა დააკმაყოფილონ შემდეგი კრიტერიუმები:

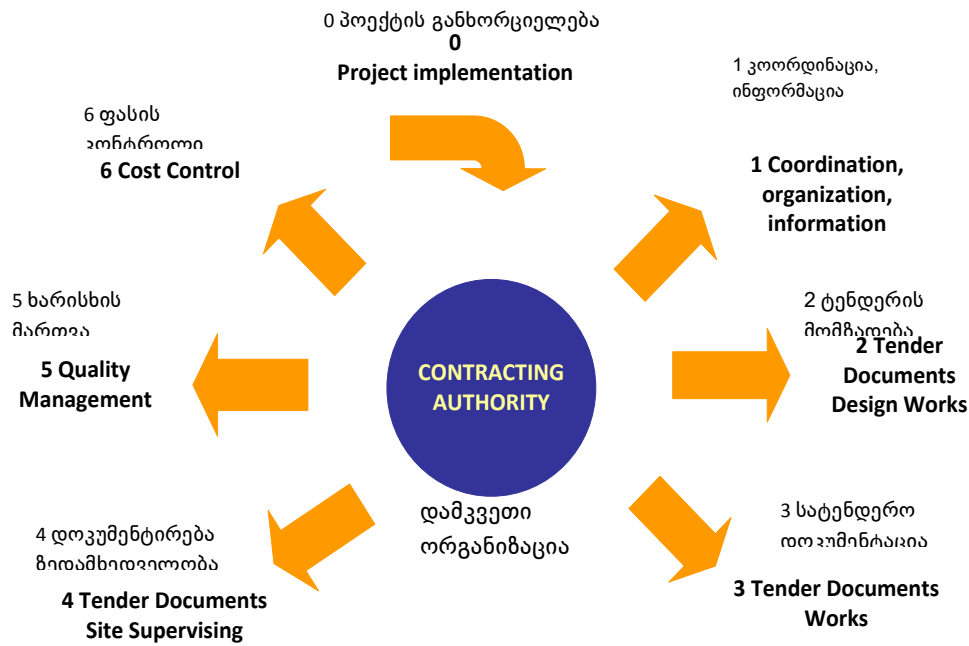
- შესაძლებლობა
- ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების სექტორში უფლებამოსილება
- საერთაშორისო ურთიერთობების სია
- სამუშაოს და საპროექტო სამუშაოების შესაბამისი უსაფრთხოება
- საერთაშორისოდ აღიარებული ბანკის მიერ საბანკო გარანტი
- უნდა შეეძლოს ადილობრივი სპეციფიკის გათვალისწინება საკონტრაქტო პირობებში

იგივე პრონციპი გამოიყენება ორ ეტაპიანი ტენდერის დროს რომელიც ტარდება საინჟინრო პროექტისთვის FIDIC-ს საფუძვლებზე დაყრდნობით.

ორ ეტაპიანი ტენდერის შემდგომი მოლაპარაკებებისა და FIDIC P&DB-ს პირობების კომბინაციით ვიღებთ შემდეგი სახის უპირატესობებს:

- დიზაინისა და მშენებლობის ფაზების გაერთიანება, რაც გამოიწვევს დროისა და ხარჯის დაზოგვას
- კონტრაქტორი მხარის რისკის მცირება დიზაინთან დაკავშირებით
- ადრე დაწყება
- კონტრაქტორის უნდარები და სამუშაო გამოცდილება ხელმისაწვდომი ხდება დიზაინის გუნდისთვის
- პროექტის მნიშვნელოვანი დეტალების განხილვა მოლაპარაკებებისას, რაც ზეგავლენას ახდენს ფასზე
- კონტრაქტორის ჩართულობა დიზაინის პაზაში
- სააგენტო ირჩევს იმ კონტრაქტორს, რომელიც მისთვის უმჯობესია ფასისა და შესაძლებლობებიდან გამომდინარე

სატენდერო დოკუმენტების პრონციპები და მეთოდები ნაჩვენებია ქვემოთ წარმოდგენილ გამოსახულებაში.

სატენდერო დოკუმენტაცია

სატენდერო დოკუმენტაცია არის ჩამონერლი ინფორმაცია საჭირო საქონლისა და მომსახურების შესახებ, ასევე თან ერთვის შეთავაზებული ხელშეკრულების ასლიც. სამოქალაქო მშენებლობის სამუშაოებისთვის თან უნდა ერთვოდეს ნახაზების, გეგმის ასლები და სპეციფიკაცია და როცა შესაძლებელია ხარჯთაღრიცხვა. ნახაზები, გეგმა, ხარჯთაღრიცხვა და/ან ტარიფები და ფასები, წერილობითი შეთანხმება არის კონტრაქტის სანყისები.

სატენდერო დოკუმენტაციამ ნათლან უნდა ჩამოაყალიბოს დამკვეთის მოთხოვნები და დაადგინოს შეფასების კრიტერიუმები, მათ სორის თუ რა „წონა“ ენიჭება თითოეულ კრიტერიუმს. ყველა მხარემ უნდა გაიაზროს ტენდერის ღირებულება და შეეცადოს თავიდან აიცილოს ტენდერის რაუნდების განმეორება.

დოკუმენტაცია უნდა აკონკრეტებდეს ტენდერის ვადებს და ის შეატყობინოს წარმატებულ მონაწილეს. თუ ხდება ვადების ცვლილება დამკვეთმა დროულად უნდა შეატყობინოს მეორე მხარეს. თუ მნიშვნელოვნად ხდება ვადის დარღვევა, მაშინ მონაწილეებს უნდა მიეცეთ შესაძლებლობა შეცვალონ ტენდერი.

ტენდერში მონაწილეობისთვის მიწვევაში უნდა იყოს წარდგენილი შემდეგი ინფორმაცია:

- i) დამკვეთის დასახელება და რეგისტრირებული ოფისი, არქიტექტორი, კონსულტანტთა რაოდენობა
- ii) მხარეთა სახელშეკრულებო ვალდებულებები, ხელშეკრულების ტიპი და განსაკუთრებული პირობები

- iii) იმ სამუშაოს სრული აღწერა, რომლისთვისაც მონაწილეა მონვეული ანუ: სამუშაოს ადგილმდებარეობა, სამუშაოს ზოგადი აღწერა და სამუშაო მოცულობა, მათ შორის განსაკუთრებული პირობებისა
- iv) საჭიროების შემთხვევაში ხარჯთაღრიცხვა ( )
- v) მშენებლობის დრო
- vi) ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელმაც შესაძლოა ზეგავლენა მოახდინოს პროექტის რისკებზე
- vii) მონაწილეთათვის საჭირო დამხმარე ინფორმაცია
- viii) პირი, რომელიც დამკვეთის სახელით , საჭიროების შემთხვევაში, მიაწვდის დამატებით ინფორმაციას
- ix) საკმარისი დეტალურობა, რათა თავიდან ავიცილოთ ზედმეტი სამუშაო დიზაინსა და დოკუმენტაციაზე გამარჯვებულის არჩევამდე,
- x) განთავსების დრო და მეთოდები, თუ ტენდერი იხსნება საჯაროდ, მაშინ გახსნის დრო და ადგილი
- xi) რა ზომებია განეული ფასები აწვიდა და დანებისთვის
- xii) გათვალისწინებულია თუ არა მასალებისა და მატერიალების ღირებულების ცვლილება საერთაშორისო ფაქტორებიდან გამომდინარე
- xiii) როგორ მოხდება მომარაგება ცუდი ამინდის შემთხვევაში
- xiv) როგორ მოხდება ზიანის ლიკვიდირება და რა ფარული პირობები იქნება გამოყენებული
- xv) ტენდერის ინდუსტრიული სტანდარტის პირობები, განსაკუთრებული პირობების გათვალისწინებით, სადაც საჭიროა
- xvi) განსაკუთრებული პირობები და სახელშეკრულებო ვალდებულებები, რომლებიც არ წარმოადგენენ სტანდარტულ პირობებს
- xvii) სახელმძღვანელო მონაწილეთათვის შეფასების პროცესის შესარჩევად
- xviii) ტენდერის მიღებისა და შეფასების ვადები
- xix) რჩევა, თუ როგორ მოხდება მონაწილის მიერ ტენდერის მომზადებითვის განეული გონივრული ხარჯების ანაზღაურება
- xx) ნებისმიერი კვლევების შედეგები, რომლებიც კავშირშია პროექტთან

სპეციფიკაციები, ტექნიკური სპეციფიკაციები

ტენდერში მონაწილეობის მიწვევაში ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაწილია სპეციფიკაციები, როგორც დამკვეთისთვის ისე პრეტენდენტისთვის, რადგან სწორედ სპეციფიკა აზუსტებს თუ რა სახის პროდუქტი ან მომსახურებაა საჭირო. ტექნიკური სპეციფიკაცია არის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი დამსაქმებლის მოთხოვნილებების, განსაკუთრებით FIDIC P&DB-ის პროექტებში.

არსებობს სპეციფიკაციების ორი ძირითადი ტიპი - „ფუნქციონალური“ სპეციფიკაციები, ის აწესებს ფუნქციებს, რომლებსაც სამუშაოები ან/და მომსახურება უნდა აკმაყოფილებდეს,

მათ შორის მიზნის შესრულებაც, და „ტექნიკური“ სპეციფიკაციები, რომლებიც ადგენს ტექნიკურ მახასიათებლებს.

როგორც წესი, სპეციფიკაციები ითვალისწინებს მოსალოდნელ შესრულებას ან შედეგს, მაგრამ არ არის აუცილებელი, რომ განსაზღვროს მიზნის მიღწევის საშუალება. ამის მისაღწევად შესაძლოა მოხდეს უფრო ძვირადღირებული გადანყვეტილების მიღება შემძენისგან.

ეს არის ზოგი ისეთი ასპექტის ჩამონათვალი, რომელიც შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს ტენდერში მონაწილისთვის (დამოკიდებულია მოთხოვნის სახეზე):

- სამუშაოსა და მომსახურების ფარგლები და/ან ფუნქციები
- საჭირო შედეგი
- მოსალოდნელი ხარისხი
- სავარაუდო ტექნიკური მოთხოვნები
- ხელშეკრულების მოსალოდნელი ღირებულება
- ნებისმიერი სტანდარტი, რომელიც დაცული უნდა იყოს და გამოსაყენებელი დრო
- დანაშების თარიღი
- დასრულების თარიღი, თუ დრო არსებითი ფაქტორია
- მიწოდებათა გრაფიკი
- ნებისმიერი მოთხოვნილი შეფასება და რა ეტაპზე უნდა მოხდეს
- უფასო მასალის დეტალები
- მონტაჟს განთავსება
- დაზღვევის მოთხოვნა კონტრაქტორისთვის
- გამოყენებული კომპონენტების ან საბოლოო შედეგის ხარჯები
- პასუხის დრო
- სამუშაოს შეფასების დეტალები

უნდა გავითვალისწინოთ შემდეგი დეტალები:

- ინტერფეისი - შემსყიდველი ორგანიზაციის იმ წარმომადგენლის სახელი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება, თვით ორგანიზაციასთან ერთად, ტენდერის პროცედურების ასპექტებზე ან კონტრაქტის მართვის ასპექტზე.
- რესურსების სპეციალიზაცია - განსაკუთრებით უცხოური კომპანიებია არიან დაინტერესებულნი, რომ ყველა მონაწილის პროფესიული კვალიფიკაცია მოთხოვნილ იყოს და ინფორმაცია სტანდარტებზე, რომელიც გამოიყენება, როგორცაა ISO ან EN. არსებულ ტექნიკასთან შეთავსებითობა, იმ შემთხვევაშიც თუ ეს სპეციფიკაციაში გათვალისწინებული იყო, უნდა აღინიშნოს.
- მოთხოვნათა მიზნები - ხანდახან მომგებიანია წინასწარ გააფრთხილო პოტენციური კონტრაქტორი როგორ და სად „ჯდება“ მოთხოვნა საწარმოსა ან პროცესში. როცა ტენდერის პროცედურები დასასრულს უახლოვდება, შესაძლებელია მონაწილეების მიწვევა და ადგილმდებარეობის ან არსებული პროცესების ჩვენება

- სიცხადე - მომავალი კონტრაქტორის როლი ნათლად უნდა განისაზღვროს ხოლო ტერმინოლოგია შწორად შეირჩეს
- დასრულება - იმისთვის, რომ შევამოწმოთ სამუშაოსა და მომსახურების მიწოდება ხდება თუ არა ისე, როგორც მოსალოდნელი იყო, შესრულებისთვის საჭირო დამატებითი სამუშაოს შესახებ ინფორმაცია უნდა იყოს დეტალურად აღწერილი
- შეფასება - შედეგის შეფასება, ასევე ვინ ჩაატარებდა შეფასებას და ანალიზი უნდა იყოს გამოყენებული

ხარისხის სტანდარტი უნდა იყოს ცხადად განსაზღვრული რათა გამოირიცხოს ყოველგვარი შეუსაბამობა იმ დეტალებს შორის რომელიც მოცემულია თავდაპირველ მოტხოვნაში და იმ ინფორმაციას შორის რომელიც შეიძლება მიწოდებული იქნას სხვადასხვა შეხვედრებსა თუ დოკუმენტების მეშვეობით. კონტრაქტის ყველი ძირითადი ასპექტი განსაზღვრული უნდა იყოს და ასევე არწერილი უნდა იყოს თუ როგორ მოხდა ამ ასპექტების განსაზღვრა. ხარისხის გეგმის დამტკიცება უნდა იყოს კონტრაქტის წინაპირობა და განაცხადის შეფასების ერთერთი მოთხოვნა.

ხარისხიანი გეგმის შედგენისთვის შედეგი სახის ინფორმაციაა საჭირო:

- იმ აღამიანების დასახლება ვინც ჩართულია ამ გეგმის განხორციელებაში
- აღწერა თუ როგორი იქნება, კონტრაქტის შეფასება, შედეგების გაზომვა და ანგარიშვალდებულება
- გეგმის კონტროლის პროცედურები
- მასალების ხარისხი და მისი შემოწმების გზები
- დავების გადაწყვეტის და წინააღმდეგობის გადალახვის მეთოდები
- ყველა დაგეგმილი თუ მოსალოდნელი გაუმჯობესების დეტალები

ყველა დოკუმენტი ცხადად უნდა აღწერდეს კლიენტისა და კონტრაქტორის უფლება-მოვალეობებს იმის გათვალისწინების თუ რა სახის რა ოდენობის მომსახურება და სამუშაო უნდა იქნას მიწოდებული. კონტრაქტის კონკრეტული სპეციფიკური დეტალების ჩამოყალიბებისას აუცილებელია კონკურენციის აუცილებლობა უნდა იქნას აღიარებული. მაგალითად, სარგებელი რომელიც პროექტის ან პროცესის სასიცოცხლო ვადაში უნდა იქნას მიღებული, ან ეს სარგებელი მოსალოდნელია გაუმჯობესებული აღჭურვილობის გამოყენებისგან, ეს სარგებელი ანგარიშში უნდა იქნას აღებული ტენდერის (ან განმეორებითი ტენდერის) დეტალების შედგენისას.

საჯარო შესყიდვების ეთიკა

ეთიკის კოდექსი საჯარო შესყიდვებისას სამ ძირითად მიზანს განსაზღვრავს:

- საჯარო შესყიდვების მიმართ ნდობა
- მოხელეთა პროფესიონალიზმი
- შეასრულების ხარისხი
-

იმისათვის რომ ეს მიზნები იქნას მიღწეული ყოველთვის დაცული უნდა იყოს შედეგი ძირითადი პრონციპები: მიუკერძოებლობა, დამოუკიდებლობა და მაღლი ზნეობა. ეს ნიშნავს

- არ უნდა არსებობდეს ინტერესთა კონფლიქტის ეჭვი
- კორუფციის შემთხვევები მყისიარად უნდა იქნეს გამოვლენილი
- არ უნდა იქმნებოდეს განცდა რომ გადანყვეტილებები განპირობებულია მატერიალური სიკეთის მირების მოტივით ან წინასწარი კეთილგანწყობით
- ტენდერის ყველა მონაწილეთა ურთიერთობა უნდა იყოს პატიოსანი, სამართლიანი და მეგობრული

ყველა მოხელე რომელიც პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ჩართულია შესყიდვის პროცესში უნდა აკმაყოფილედეს შედეგ მოთხოვნებს:

ა) მათ არ უნდა დაიკმაყოფილენ პირადი, საკუარი ბიზნეს თუ პროფესიული საქმიანობა რომელიც მათ მოვალეებთან მოდის კონფლიქტში

ბ) მათ არ უნდა მიიღონ მაღლობები, არც მათმა ოჯახებმა და ნათესავებმა უნდა ნახონ პირდაპირი სარგებელი (საჩუქრის ან სხვა მატერიალური სიკეთის სახით) მათ მიერ სამუშაოს ფარგლებში მიღებული გადანყვეტილებებისგან;

გ) მათ არ უნდა მიიღონ პირდაპირ ან ირიბ სარგებლობაში თუ მფლობელობაში კონტრაქტორის კუთვნილი ქონება და მატერიალური რესურსები

ამასთან ერთად ტენდერიგან ჩამოცილების (შავ სიაში შეტანის) მექანიზმის გამოყენებით, დამკვეთმა უნდა დასაჯოს ის კანდიდატები ვინც:

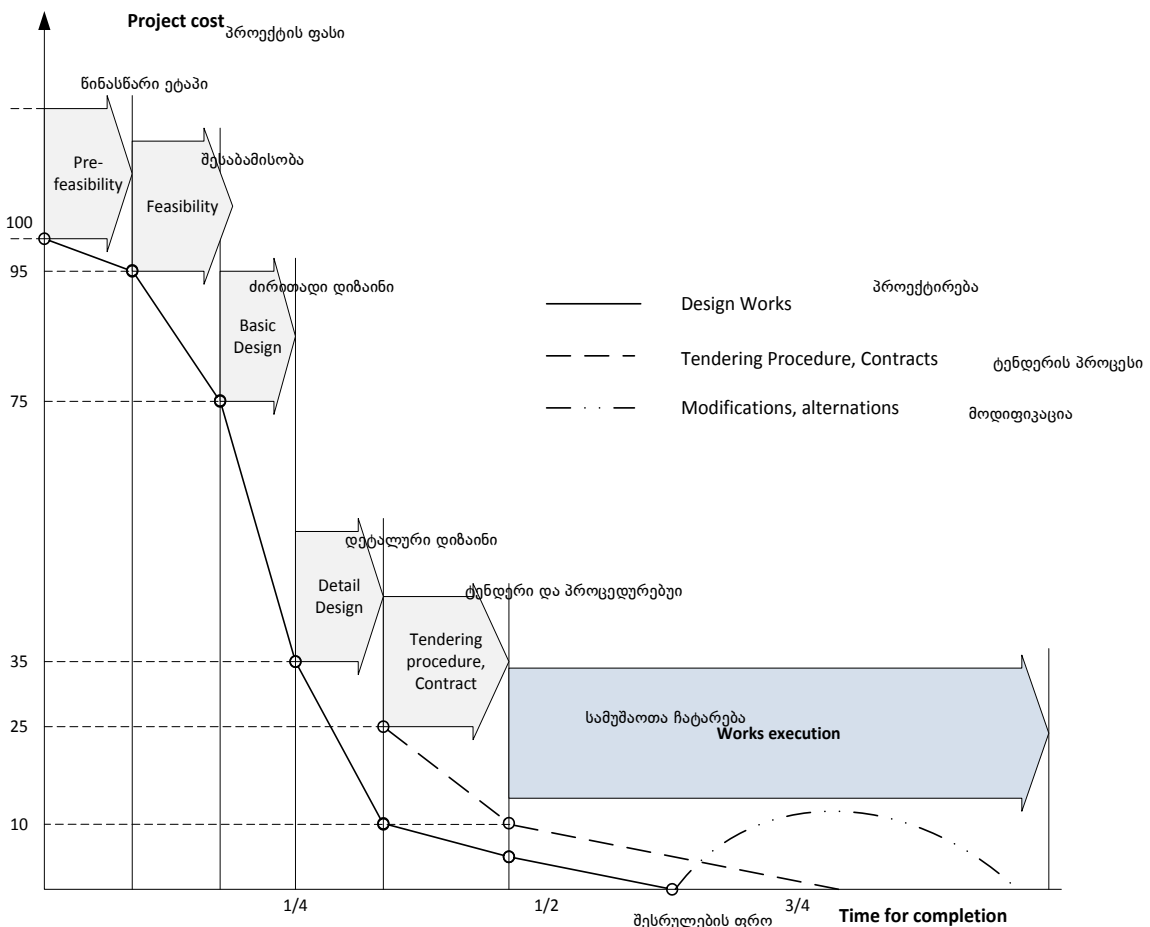
- იყენებს კოფლიქტს საკონსულტაციო მოსახურებასა და საუალებების/მომსახურების შესყიდვას შორის. მაგილოთად ის ფირმა რომელიც საკონსულტაციო მოსახურებას უწევს დამკვეთს გარკვეული ტენდერის პირობების ჩამოკალიბებაში, არ უნდა აიქნეს დაშვებული ამ ტენდერით პირობებით დათვალისინებული (რომელიც მისი საკონსულტაციო მომსახურებითაა შექმნილი) მოსახურების/საშუალების შეხიღვის ტენდერში მონაწილეობაზე.
- კონფლიქტი საკონსულტაციო შეთანხმებებს შორის: არაცერთი ცონსულტანტი ან მასთან დაკავშირებული პირი უნდა იქენეს აყვანილი იმ სამუშაოზე რაც კონფლიქტიშია მათ სხვა საკონსულტაციო მოვალეობებთან
- კონტრაქტის მიმცემი სააგენტის თანამშრომლებთან ურთიერთობა (აქ იგულისხმება როგორც შტატიანი ასევე უშტატო თანამშრომლები) ვისაც აქვს ოჯახური თუ მეგობრული ურტიერთობა აკლიკანტ ორგანიზაციებთან, ისენი არ უნდა იყვენე ართული სატენდერო პაკეტების მომზადებაში, ბანხილვასა და მონიტორიგში. თუ გამოვლიდა ასეთი შემდწვევა საკონსულტაციო მომსახურების მიმწოდებელი დიკვალიფიცირებული უნდა იქნას.

პროექტის ღირებულება ფასითა და გაანგარიშებებით

შესაბამისი მომსახურების ნაწილი არის დამკვეთი ორგანიზაციისთვის ზოგადი ღირებულების დოკუმენტის მომზადება და მიწოდება, ეს დოკუმენტი შედეგ ნაწილებად უნდა იყოს დაყოფილი:

- პროექტირების ღირებულება
- პროექტის ზედამხედველობის (ინჟინერია-ზედამხედველობა) ღირებულება

დღეისთვის რბილი პროექტების რიტეხულების დათვლისას მცოლოდ მცირე მცდარონა (5-10%) წარმოაშვება და ეს ძირითადად დაკავშირებულია მშენებლობის ფასის დათვლასთან. მეორე მხრივ მშენებლობის ღირებულების მეტნაკლები შესაბამისობით დათვლა მხოლოდ პირველადი შესწავლის შედეგაა შესაძლებელი როცა უკვე ძირითადი პროექტირების ეტაპი დასრულებულია. ქვემოთ დიაგრამა აჩვენებს რბილი პროექტის იმ ღირებულებას წარმოაშვება კონტრაქტის დადებამდე დაკმკვეთის მხარეს. საინჟინრო ზედამხედველობის და პროექტისრების სამუშაოს ფასი როგორს წესი წარმდოგენილია პროექტირების ერთიან პაკეტში

დიაგრამა ზემოთ აჩვენებს კავშირს პროექტირების ეტაპებსა და პროექტის ფასს შორის. დოკუმენტაციის მოზადება კვლევის ფორმატში უნფრო მეტ დანახარჯს მოითხოვს ტენდერის პროცედურების დროს იმ ფაქტის გამო კანდიდატთა მაღალი რისკები ამ პროექტის ნაწილია, თუმცა ამ შემთხვევაში ტენდერის პროცედურები დამყარებულია სრულ სატენდერო დოკუმენტაციაზე, სპეციფიკაციაზე და სოლიდურ კვლევებზე რაც კანდიდატებისთვის ფასის განსაზღვრას უფრო გააიოლებს. როგორც წესი ფასში სხვაობა იმ ტენდერებისა რაც კვლევაზეა დამყარებული და სრულყოფილ დოკუმენტაციებზე დაყრდნობილ კვლევებს შორის 20-40%-ია. პროექტის განხირცილებების პროცესში შემსყიდველ სააგენტოს უკვე აღარ შეუძლია ფასზე ზემოქმედება, შესაბამისად კარგად მომზადებულ სატენდერო დოკუმენტაციას ძალზე მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება პროექტის წარმატებაში

სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაცია და მისი როლი სხვა პროცესებთან მიმართებაში.

მოთხოვნათა ვარიაციის შემცირება საამშენებლო პროერტებში

როგორ ავიცილოთ თავიდან საჩივრები საამშენებლო ბიზნესში? ასრის რაიმე სხვაობა არსასრულებით და არარსრულებით საჩივრებს შორის? ვალდებულია თუ არა კონტრაქტორი გაითვასილწინოს ეს საჩივრენი წყალკანლთან დაკავშირებულ პროექტებში როცა კონტრაქტი უკვე ხელმოწერილია წინასწარი პროცედურის (SCC) გათვალისწინებით?

უნთავრესი მიზანი ტენდერის სტანდარტული დოკუმენტაციის შექნისა არის თავიდან ავიცილოთ შემსრულებლის მომართვები შესრულების დროისა და ღირებულების ცვალებადობასთან დაკავშირებით

იმისვის რომ ასეთი მოთხოვნების წარმომავლობა და ბუნება გავიგოთ აუცულებელია კაბვიცლოთ საჯარო და განვითარების პროექტების კომპლექსური ხასიათი და მასზე სხვადასხვა საკანონმდებლო გარემოს გავლენა რაც უწინარესაც განსაზღვრავს ამ მომართვების არსებობას. აუცილებელია გავითვალისწინოთ ის რომ **როგორც წესი დამკვეთის ხედვა ყოველთვის განსხვავება მიმწოდებლების ხედვისგან.**

საჩივრები და დისპუტები შეაცავენ კონტრაქტის დაკარგვის რისკს ორივე მხარისათვის და ხშირად ასეთი შედეგი სულ სხვა რისკების ან შეცდომების არსებობითაა გამოწვეული. შესაბამისად აუცლებელია იმის გააზრება რომ მრავლი სახის რისკი არსებობას და უნდა განვსაზღვროთ თუ როგოს ვმართოთ ეს რისკები.

პრაქტიკაში ამერიკის არქიტექტურის ინსტიტუტი (AIA) დოკუმენტში A201, 1997 წლის წერსია, **საჩივარს განმარტავს როგორც:**

“საჩივარი არის მოთხოვნა ან განაცხადი ერთი მხარისნად როელიც საკუთარი უფლების საფუძველზე ითხოვს კონტრაქტის დებულებების შეხვლას ან განმარტებას, ფულის გადახდას, დროის გაზრდას, ან სხვა შეღავათებს კონტრაქტის მუხლებზე დაყრდნობით. ტერმინი “მოთხოვნა” ასევე მოიცავს დისპუტს და დავას შემსრულებელსა და დამკვეთს შორის კონტრაქტთან მიმართებაში. მოთხოვნას უნდა ჰქონდეს წერილობითი სახე. მოთხოვნის დასაბუთების ვალდებულება არის მოთხოვნის წარმდგენი მხარის ვალდებულება”

წარმოდგენილი კონტრაქტების გამო - წინასწარი პროცედურების (SCC) და ადგილობრივი პირობების მიუხედავად - მოთხოვნათა დღის წესრიგი უნდა იქნეს შედგენილი და ჰანახლებული ინჟინრების მიერ პროექტის შესრულების მთელი პერიოდის განმავლობაში. სამწუხაროდ დრესაც კი არ არსებობს ზუსტი მონაცემები რათა დავიდან იქნეს აცილებული ასეთი მოთხოვნების წარდგენის აუცილებლობა, ან შესაძლებელი იყოს ამ მოთხოვნათა კომპლექსური ანალიზი. ზოგიერთ შემთხვევაში ასეთი მონამების არ არსებობა განვირობებელია კლიანეტის მხრიდან ცუდი მენეჯმენტით.

უდაოა რომ საამშენებლო სფეროში ასეთ მოთხოვნათა უმრავლესება შეიძლება მორიგებით გადაწყდეს კომპრომისის გამოყენებით, თუმცა არა ყველა შემთხვევაში და მაშინ, თუ დისპუტი გრძელდება, აუცილებელია მისზე ზემოქმედება დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული (ADR) გზებით.

მოთხოვნები დამკვეთი სააგენტოს თანამშრომლების მიმართ

დღეს კონკრეტული მოთხოვნებია რათა სატენდერო პროცედურები პროფესიულად და ეფექტიანად შესრულდეს. კონტრაქტი უნდა ემყარებოდეს შესყიდვების ხელმძღვანელის ან შესყიდვის სააგენტოს გამოხდილებაზე. მათ ყოველთვის უნდა ეცადნონ რომ საქონლის თუ მომსახურების შეხიდა ყოველთვის მოახერხონ საუკეთესო ფასის პრონციპის გამოყენებით. ეს კი გაცილებით მეტ ცოდნასა და გამოცდილებას მოითხოვს ვიდრე უბრალოდ ტენდერის განცხადების გამოქვეყნება, განაცხადის მიღება და ყველაზე დაბალი ფასის პოვნაა.

ვიდრე ტენდერის გამოცხადების ეტამზე მივალთ აუცილებელია ისეთი მმართველი გუნდის შექმნა რომელსაც შეუძლია ტენდერის პროცედურების სწორად ორგანიზება, არსებული კანონმდებლობის ზედმიწევნით დაცვა და ასევე აქვს ძლიერი მესაკუთრეობა ამ პროცესის მიმართ. ასეთ ერთეულის ხშირად შესყიდვების პროექტის გუნდს უწოდებენ.

მათ აზროვნებაში თავიდანვე უნდა იდოს ის რომ ეს პროცესი რისკებს შეივავს შესაბამისად გუნდმა უნდა შესძლოს ამ რისკების მინიმიზირება, მასზე სრული და უპირობო პასუხისმგებლობის არება და სიტუაციის დარეგულირება. გარკვეულ შემთხვევებში უმაღლისი მმადტველობა უნდა იყოს ჩართული რომ არ მოხდეს ორგანიზაციის სტრატეგიის დარღვევა. თუ კომპანიამ ვერ შესძლო სწორად დაეგემა რესურსების ათვისება, თუ ვერ პასუხობს საკუთარი ინდუსტრიის თანამედროვე

ტენდენციებს, თუ იგნორირებას უკეთებს კონტრაქტის კომერციულ და იურიდიულ ასპექტებს, მაშინ ძალზე მაღალია რისკი რომ ასეთი კომპანია თავს ვერ გაართმევს აღებული ვალდებულების წარმატებით შესრულებას და პროექტის დანახარჯებიც მნიშვნელოვნად გაიზრდება. ამ პროცესში ჩართულ ადამიანთა რიცხოვნება და კვალიფიკაცია უნდა შეესაბამებოდეს პროექტის კომპლექსურობას ყოველი მოცემული დროის მონაკვეთში.

სამუშაოს აღწერა (ToR) და პროექტის მართვის ციკლი (PCM) მომსახურების კონტრაქტებში

სამუშაოს აღწერის შექმნა/მთავარი სირთულეები

სამუშაოს აღწერა (ToR) არის უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტი პროექტის წარდგენის პროცესში (RFP), ის არწერს სამუშაოს მოცულობას, საქმიანობას, შესასრულებელ ამოცანებს, დამკვეთის და მიმწოდებელის შესაბამის პასუხისმგებლობებს, ისევე როგორც აღწერს მისაღწევ შედეგებს და კონკრეტულ პროდუქტებს რაც გათვალისწინებული იქნება კონტრაქტით. სამუშაოს აღწერის ადექვატური და მკაფიო დოკუმენტი საჭიროა პროექტის მიმდინარების შეფასებისა და აღსრულებისთვის. სამუშაოს აღწერის შექმნა მოთხოვს შესაბამის ცოდნას როგორც კონკრეტულ ტექნიკურ სეფეროში ასევე ხემისაწვდომობას სამუშაოს შესრულებისთვის საჭირო რესურსების აღწერაზე და ასევე ინფორმაციას კლიენტი ორგანიზაციის შესახებ. თუ სამუშაოს აღწერის ფოკუსის შექმნისთვის საჭირო ცოდნა და გამოცდილება ორგანიზაციას არ გააჩნია მაშინ მან უნდა მოიწვიოს გარე კონსულტანტი ამ სამუშაოს ხარისხიანად შესასრულებლად.

სამუშაოს აღწერის დოკუმენტის შექმნა

ამ დოკუმენტის შექმნის დროს ყურადღება უნდა მივაქციოთ შემდეგ ასპექტებს:

- ი) სამუშაოს აღწერის დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს საკმაო ინფორმაციას პროექტის შესახებ რაც საშუალებას მისცემს აპლიკანტებს ხარისხიანი პროექტები მოამზადონ;
- იი) სამუშაოს აღწერის ფორმა ასევე უნდა იძლეოდეს ინფორმაცია პროექტის ბიუჯეტის შესახებ
- იიი) სამუშაოს აღწერის ფორმა ასევე უნდა ითვალისწინებდეს შესამისი სამეურნეო სუბიექტის ორგანიზაციულ ფორმას, ტექნიკურ ექსპერტიზას და სიძლიერეს.

სამუშაოს აღწერის ფორმის თეზისი

სამუშაოს აღწერის ფორმა ჩვეულებრივ შედგება:

- ა) წინასიტორისსგან
- ბ) საკონსულტაციო მომსახურების მიზნებიდან
- გ) სამუშაოს მაშტაბის აღწერისგან
- დ) ცოდნის გადაცემისგან
- ე) წარსადგენი ანგარიშების და პროდუქტების სიისგან, შესრულების ვადებთან ერთად

ვ) იმ მონაცემების, პესონალის და საშუალებების სიისგან რომელიც უნდა გამოყოს დამკვეთმა

პროექტის წინაისტორია

პროექტის წინაისტორია არის პროექტის მოკლე შინაარსი რომელიც ინფორმაციას იძლევა პროექტის მიზნების, ამოცანების და მიმდინარეობის შესახებ, იგი უნდა მიზაცდეს შედმეგ ინფორმაციას:

- ა) დამკვეთის დასახელების შესახებ
- ბ) პროექტის დასაბუთებას
- გ) კონსულტაციის საჭიროების და გადასაჭრელი რობლემების შესახებ ნარატივს
- დ) გასატერებელ საქმიანობის ჩამონათვალს
- ე) ზედამხედველობის წესზე

საკონსულტაციო მომსახურების მიზნები

სამუშაოს აღწერა უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას პროექტის მიზნებსა და მოსალოდნელ შედეგებზე, რაც შემდეგ ინფორმაციას უნდა შეიცავდეს

- ა) პროექტის დიზაინს
- ბ) სატენდერო დოკუმენტების მომზადების პროცესის არწერს
- გ) ზედამხედველობის წესის აღწერას
- დ) ტრენინიგი მიწოდებას
- ე) მონაცემთა მოგროვებას და ანალიზს

სამუშაოს მოცულობა

სამუშაოს აღწერის დოკუმენტში მოცემული უნდა იყოს მხოლოდ სამშაოები და არა მათი შესრულების მეთოდოლოგია და ტექნიკა. დოკუმენტში მოცემული უნდა იყოს შემდეგი ინფორმაცია

- ა) განსაზღვრა, მასშტაბი, ლიმტები და ხელშეკრულების მიღების კრიტერიუმები
- ბ) დეტალური ინფორმაცია
- გ) ძირითადი საკიტხები რასაც უნდა მიეცეს ყრადღება
- დ) სპეციალური აღჭურვილობის მოთხოვნა;
- ე) იურიდიული ჩარჩო
- ვ) ცოდნის გადაცემა
- ზ) გარგრძობითობის საჭიროება
- თ) ხარისხის მართვის მოთხოვნა (თუ საჭიროა)

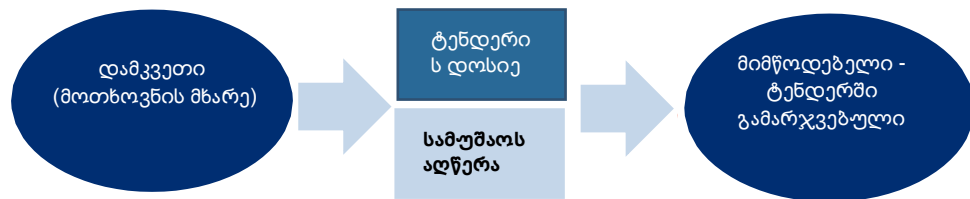
ცოდნის გადაცემა

სამუშაოს აღწერის ფორმა უნდა შეიცავდეს დეტალურ ინფორმაციას მოთხოვნილი მომსახურების მახასიათებლების შესახებ

ანგარიშების და პროდუქტების წარდგენა

სამუშაოს აღწერის ფორმა უნდა იძლეოდეს ინფორმაციას სამუშაოს ხანგრძლივობის შესახებ და ამ პერიოდის ათვლა უნდა იწყებოდეს დამკვეთსა და მიმწოდებლების შორის ხელშეკრულების ხელმოწერის დღიდან. იგი ასევე უნდა იძლეოდეს ინფორმაცია ანგარიშების ფორმების, წესისა და ვადების შესახებ

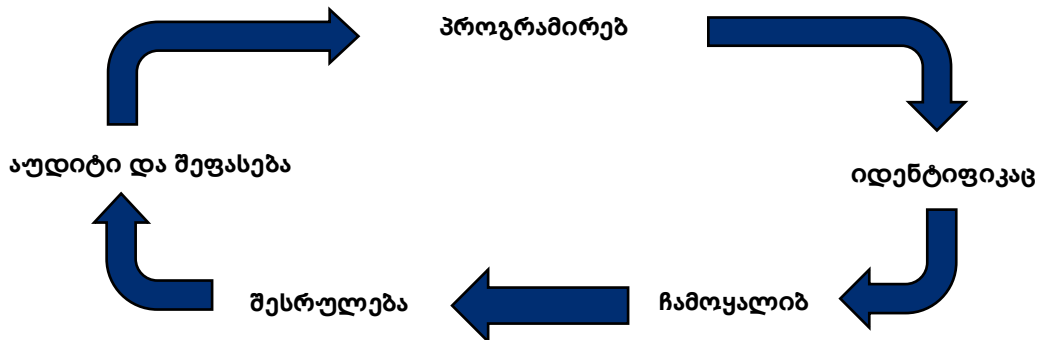
სამუშაოს აღწერის დოკუმენტი როგორც კომუნიკაციის ინსტრუმენტი

მონაცემები, პერსონალი და საშუალებები

სამუშაოს აღწერის დოკუმენტი უნდა ჩამოთვლიდეს ყველა საჭირო საშუალებას (ოფისის ფართი, სატრასპორტო საშუალება, კვლევითი აპარატურა, ოფისის და კომპიუტერული ტექნიკა, სატელეკომუნიკაციო სისტემები) რაც საჭიროა დასახული ამოცანის შესასრულებლად

პროექტის მეგმენტის ციკლის (PCM) ფაზები

ინფორმაცია სამუშაოს აღწერ ToR	ევროპის კავშირი EU PRAG
შინაარსი / წინასიტორია	1. წინასიტორია
აღწერა (მიზნები და შედეგები)	2. მიზანი, ამოცანა & დასახული შედეგი
შინაარსი / წინასიტყვაობა	3. დაშვებები & რისკები
საკიტხები / მეთოდოლოგია	4. სამუშაოს მოცულობა
სამუშაო გეგმა და კალენდარი	5. ლოჯისტიკა და დრო

მოთხოვნილი ექსპერტიზა	6. მოთხოვნები
ანგარიშგების წესი	7. ანგარიშენი
ანგარიშგების წესი	8. მონიტორინგი და შეფასება

სამუშაოს აღწერის დოკუმენტის შემოწმენა (ევროპის კავშირის პრაქტიკა)

სამუშაოს არწერის ელემენტები	კი/	შენიშვ
1. წინასტორია		
იძლევა თუ არა მოცემული ინფორმაცია სამუშაოს ადექვატური აღქმის საშუალებას?		
ვინ არის პროექტის პარტიორი ორგანიზაცია და მოსარგებლები?		
რა არის ის ძირითადი პრობლემები რომლის გადაჭრასაც ცდილობს პროექტი?		
დღემდე რა საქმიანობა იყო ჩატარებული ამ პრობლემის აღმოსაფხვრელას?		
ინფორმაცია სხვა პროექტებსა და საქმიანობაზე?		
პროექტთან დაკავშირებული მონაცემები, გიოგრაფიული რუკები და აშ.		
2. საქმიანობის აწერა		
კონკრეტული მიზნები:		
რამდენად ნათელია და სრულია ინფორმაცია:		
რამდენად უწყობს ხელს პროექტის ამოცანები მიზნების მიღწევას?		
მომსახურების / კონტრაქტის ამოცანა და როგორ უწყობს ის ხელს პროექტის განხორციელებას?		
მოსალოდნელი შედეგები და პროდუქტი		
აქვს თუ არა პროექტს რაოდენორივი შე?		
თუ აქვს რა არის კავშირი ამ შედეგსა და მიზნებს შორის?		
რა შედეგებს მოგვცემს ეს პროექტის / რა არის კონსულტანტის საქმიანობის შედეგი?		
შესაძლებელია მროდუქტების გაზომვა?		
3. მეთოდოლოგია		
არის თუ არა დეტალური ინფორმაცია წარ:		
გამოსაყენებელ მეთოდოლოგიაზე?		
როგორ არის განაწილებული პასუხისმგებლობა, ფიანსები და ამიცენები პროექტში მონაწილე სხვადასხვა მხარეს შიროს?		
წარმოდგენილია თუ არა პროექტის კალენდარი?		
რა არის საქმიანობის ხანგძლოვობა?		
ადგილი სადაც პროექტი განხორცილდება?		
4. მოთხოვნილი ექსპერტიზა		
წარმოდგენილია თუ არა დეტალური ინფორმაცია მოთხოვნილი ცოდნის შესახენ		
კონსულტანტების პროფილი:		
რა ტექნიკური ექსპერტიზაა საჭრო?		
რა არის გამოცდილების ხანგძლოვობა?		
სხვა კვალიფიკაცია (სამეცნიერო ხარისხი, ენები, წერა, ანალიტიკური და კომოუნიკაციის უნარი)?		
კინსულტანტების კონტრბუცია:		

a სამუშაო დღეების ზუსტი ტაბელი თითოეული ექსპერტის მითითებით		
5. ანგარიშების მოთხოვნა		
როგორია ანგარიშების ფორმები, ვადები და მეთოდები?		
რა დამატებითი დოკუმენტები იქნება წარმოდგენილი (ანალიზი, სამაოს აწერა, აშ)		
6. სამუშაო გეგმა და კალენდარი		
წარმოდგენილია თუ არა ადეკვატური და დეტალური ინფორმაცია:		
a ცდადად და მკაფიოდ არის თუ არა განსაზღვრული თითოეული შესასრულებელი სამუშაო?		
რამდენად არის ეს სამუშაოები გამაწილებული დროში და რამდენად ეფექტურია მათი ქრონოლოგიური თანმიმდევრობა.		
7. რა რესურსებს გაირებს ორგანიზაცია		
პასუხობს თუ არა ეს სექცია შემდეგ კითხვებს:		
გამოყენებული საშუალებები:		
თუ გამცხადებლის მიერ გამოყენებულია საშუალებები რამდენად ამომწურავადაა ჩამოთბ?		
რა არის მიმრები ინსტიტუტის კონტრიბუცია (ოფისის ფართი, ტელეფონი, თანამშორმელი, აშ)?		
ადჭურვილობა:		
ჩამოთვალეთ ის ადჭურვილობა რა საჭიროა/შეძენელი იქნება პროექტის მიე		
პირდაპირი ხარჯი:		
მკაფიოდ ადა ამომწურავად ჩამოთვალეთ ის პირდაპირი ხარჯი რომელიც აუცილებელი იქნება ამ პროექტის ამოცენების შესარულებლად?		

საპროექტო სამუშაოები

საპროექტო სამუშაოები უნდა შესრულდეს ევროპის რეკონსტრუქციისა და გამვითერბის ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად განსაკუთრებით ისეთ შეფეროში როგორცაა ნყალკანალის სისტემა. ჩვეულებრივ კონტრაქტი და მისი დანართები მოცავს სამუშაოთა დეტალურ აღწერას (დაგეგმვა, მოვლევა, კონცეფციის დიზაინი და შესყოდვის პროცედურები) ასევი ის მოცავს დაბდვევის მოთხოვნას, გადახდის პროცედურებს. შესაბამისაც ამ პროდერების მოტხოვბენის ადექვატური განაცხადის ნდგენა შეიცავს მარალ რისკს იმისა რომ პროექტი არ დაფინასდება.

კარგი განაცხადის შერცევისა და ტენდერის წარმატებით ჩატარებისთვის აუცილებელია შედეგი პირობების დაცვა

- ტენრედრის პროცედურებთან სრული შესაბამისბოს დაცვა
- ჩაბნაწერების აკურატულობის დაცვა და საპროექტი გუნიდს არსებობა
- დაგამვის და დიზაინის ხარისხი - რაოგორ იმუშავებს პროექტი
- გამოყენებული მასალების ხასიხი და სანდლობა
- გრძევადიანი ოპირების ფასი
- კონსტრუქცილობა

კონტრაქტის და მშენებლობის ზედამხედველობა

ყოველი საამშენებლო პროექტი ხანგრძლივ მონიტორინგს და ზედამხედველობას საჭიროებს. ეს უნდა განხორციელდეს დამკვეთი ორგანიზაციის მიერ და ასევე მის მიერვე უნდა დაფინანსდეს. იმავდროულად მიმწოდებლის ვალდებულება ითანამშრომლოს მონიტორინგის და შეფასების პრიესში დაიცვას ფასის ეფექტურობა და აიცილოს კორუფცია.

პროექტის ხასიათი განსაზღვრავს მონიტორინგის მასტაბს და სპეციალიზმს საიურირო პროცედურების გამოყენებას, ამ მიართულების ევრიპის კავშირის და ევრიპის რეკონსტრუქციის და გაბვიტარების ბანკს აქვს შედეგი კრიტერიუმები

- შესაძლებლობა/ტავსებადონა
- მიმაღლება წყლის სექტორის მოთხოვნებზე
- საერთაშორისო მიმწოდებელთა სია
- მომსახურების სახდევვა
- საერთაშორისო გუნდის შექმნის შესაგლებლოა დამკვეთი სააგენროს მიერ რომლსაც შეუძლია სპეციალური მეთოდოლოგიის FIDIC გამოყენება როგორც ეს მოთხოვნილია ევროპის კავშირის მიერ და არის ინგლისურ და რუსულ ენებზე.

სექცია 3 – სატენდერო დოკუმენტები ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის (EBRD) შესაბამისად

ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის შესყიდვების პროცედურა

ბანკის *შესყიდვების პოლიტიკის დეპარტამენტი* ქმნის და განახლებს შესყიდვების პოლიტიკის დოკუმენტს სადაც მოცემულია წესები და მეთოდოლოგია. ეს დეპარტამენტი ასევე პასუხისმგებელია შეხიდევების ხარისხის კონტროლზე, შესყიდვების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებასა და განახლებაზე.

შესყიდვების პოლიტიკის დეპარტამენტი ამყარებს კავშირს და კოორდინაცია სხვა საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან, ანხორდილების პოლიტიკის შესახებ დიალოგს ბანკის კლიენტებთან იმ ქვეყნებიდან სადაც ბანკი მუშაობს რათა განუმჯობესებული იქნას საჯარო შესყიდვების პოლიტიკა, შეიქმნას ინსტიტუციური შესაძლებლობები იმ ქვეყნებში სადაც ეს ბანკი მუშაობს, ასევე ის ორგანიზებას უწევს კონფერენციებს პროექტიების შესყიდვების საკითხებზე

სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაცია (STD) მომზადდა ბანკის მიერ რათა იგი გამოყენებული იქნეს ბანკის კლიენტების მიერ საქაბლის, სამუშაოების და მომსახურების

შესყიდვისთვის განკის მიერ დაფინანსებული პროექტების განხორციელების პროცესში, შესაბამისად ამ წესების საფელმძრვანელოში (FIDIC) მოცემული წესები დრეს ბანკის დაფინანსებულ ყველა პროექტისთვის გამოიტენება ამ სატანდარტული მეთოლოგიის გამოყენება არის სავალდებულო ყველა დია ტენდერისა და კონკურეტული შერჩევის პროცედურებისთვის. იმავდროულად, ბანკი არ არის კონტრაქტის მონაწილე მხარე და ის არ აგებს პასუხს დაფინანსების მიღებ მხარის მიერ ჩატარებული ტენდერის პროცედურების და მომზადებული დოკუმენტების ადექვატურობაზე. შესაბამისად, კლიენტებს ეძლევა მკაცრი რეკომენდაცია რომ ტავად უზრუნველყნონ რომ კონტრაქტის პირობები შეესამანება და მორგებულია ბანკის მეთოლოლოგიაზე.

შემდეგი საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტი გარდა EBRD, EC, WB, KfW და SIDA რომელის მუშაობს საქართველოში არის ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB) როლემიც ეხლა ამზადებს წყლის პროექტს ქალაქ ქუთაისისთვის. ამ პერპოცესში ამკარად გამოკვეთილია სატენდერო პროცედურების სისუსტე რადგან ბანკი აცხადებს რომ ის “მოქნილია” სტანდარტული საკონტრაქტო პროცედურების გამოყენების მოთხოვნაში: თვლის რა დასაშვად მსოფლიო ბანკის (WB) და არაბეთის განვითარების ბანკის (ADB) პროცედურების გამოყენებას. იმავდროულად ევროპის საინვესტიციო ბანკი ანდგენს შესყიდვის ზოგად პროცედურებს და მისი კონტრაქტორების პროცედურები დიდელიადაა დაყრდონობილი FIDIC-ის პირობებზე. ეს მოქნილობა პრობლემურია ყველა მონაწილისთვის სატენდერო დოკუმენტაციის შექმნის პროცესში, შასაბამისად უმჯობესი იქნებოდა ერთი სტანდარტული პროცედურის შექმნა და გამოყენება, თუმცა ეს მიდგომა შეიძლება შეცვლილი იქნა ცავკელუ შემთხვევებში.

FIDIC-ის საკონტრაქტო პირობები ბანკის დაფინანსებული პროექტებისთვის

FIDIC-ის პირობების ცოდნა და ტენდერის პროცედურების ცოდნა არ უნდა იყოს გაგებული როგორც მხოლოდ FIDIC-ის მეთოლოლოგიაზე დაყრდნობილი პროექტების აუცილებელი ინსტრუმენტი არამედ როგორც ნებისმიერ სხვა ევროპის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში ჩასატარებელი ტენდერის უნნიშვნელოვანესი მეთოლოლოგია (მათ შორის თანამშრომლებისა და კონსულტანტების შესრჩევისთვის) ისევე როგორც კომერციული ტენდერებისთვის (კონტრაქტორების და კონსულტანტის შემთხვევაში)

1990 წელს FIDIC-ის სამუშაო ჯგუფმა გაართიანა წითელი, ყვითელი და ნარინჯისფერი წიგნები ახალ კრებულში, რომელიც შესაბამისად ცნიბილი გახდა “ცისარტყელის ფორმების” კრებულის სახელით, რომელიც შედგება:

- წითელი წიგნი - მშენებლობის კონტრაქტების პირობები;
- ყვითელი წიგნი - ნაგებობათა და ინდუსტრიის მშენებლობის კონტრაქტის პირობები
- ვერცხლის წიგნი - კონტრაქტის პირობები თურქეთისა და ევროპის საფარო კონტრაქტისთვის
- მწვანე წიგნი - კონტრაქტის მოკლე ფორმები

ამ ახალი სახელმძღვანელოს ფორმები შეიძლება გამოყენებულ იქნას სხვადასხვა საინჟინრო და ინფრასტრუქტურის იბექტების მშენებლობისთვის, დანყებული ტრადიციული სამოქალაქო მშენებლობიდან დამთავრებული მაღალი ტექნოლოგიის პროექტებით. სამუშაოთა აღწერის ფორმები მოცემულია როგორც კონკრეტულ ფორმებში (წითილი წიგნი) ასევე აპარატის მართვის სახელმძღვანელოში (ყვითელი და ვერცხლის წიგნები), ეს დოკუმენტები მოიცავს მხარეთა ვალდებულებებს და ინჟინრების/თანამშრომლების ა,მმოცანები ასევე მოცემულია ამ სახელმძღვანელოში მოცემულ პირობებში.

FIDIC-ის პირობების გამოყენება შეიძლება მომგებიანი იყოს ტანამშრომლებისთვის როცა ტენდერის მონაწილეები სხვადასხვა ქვეყნებიდან არიან, ამ შემთხვევაში ამ მეთოდოლოგიის გამოყენების შედაგად უფრო უნიფიცირებული და მრავალმხრივი (უფრო სამიაღთლიანიც ვიდრე არსებული სტანდარტი) განაცხადების მირება მოხდება რაც უცილობლად გააუნჯობებს სატენდერე პროცედურების ეფექტიანობას და შეამცირებს ტენდერების პოტენციურ რისკს.

სატენდერო დოკუმენტების მეთოდოლოგია მომზადებული ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის საჯარო მართვის ინსტიტუტების ქსელის (NISPAcee) მიერ.

ბანკის მიერ გამოყენებული ტენდერის პროცედურების გამოყენებით NISPAcee-იმ მოამზადა სრული სატენდერო დოკუმენტების (TD) სამოდელო ვარიანტი საქართველოსთვის როლის დასახელებაა “თბილისის რაიონის კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია და გაფართოება”.

წარმოდგენილი სატენდერო დოკუმეტი რომელიც განთვნილია სატენდერო პროცედურებისთვის მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის პროექტებისთვის დაფუძნებულია იმ მეთოდოლოგიაზე რაც მოცემულია FIDIC სახელმძღვანელოში მოცემული FIDIC P&DB პირობებისთვის რაც მიღებული იქნა 1999. შემუშავებული და წარმოდგენილი დოკუმენტები მოიცავს სადენდერო პროცედურების სრულ სპექტრს და პირობებზე მორდებულ დოკუმენტებს, რომლიც ასევე შეიცავს ტანდართული დოკუმენტების დანათებს. სამუშაოთა, მომსახურების და ზედმახედველობის პროცედურები დაყოფილია ბანკის მეთოდოლოგიის შესაბამისად და დაყოფილია სამ ნაწილად:

- ი) დეზაინის სამუშაოები
- იი) ზედამხედველობის სამუშაოები
- იიი) მშენებლობის სამუშაოები

ჩვენ მიგვარჩნია რომ საქართველოს გაერთიანებული წყლის მიწოდების კომპანია სატენდერე პროცედურებში წარმოდგენილი იქნება როგორც განმახორცილებული ორგანიზაცია (IA) და შესაბამისად, ისვე იქნება სამუშაოების მიცემი, ეს გამოწვეულია როგორც მუნიციპალიტეტებში შესაბამისი ცოდნისა და გამოცდილების არარსებობით და სდეს ქალტყლი მუნიციპალიტეტებს არ ჩეუძლიათ იყვნენ ეფექტური დამკვეთები ასეთი

პროექტების სფეროში, სინ როდესა გაერთიანებულ წყლის კომპანიას აქვს დადასტურებული გამოცდილება ევრო კომისის პროექტების მართვსა და წლურად მისი საპროექტი ფაუნდინგი 12 მილიონ ლარს შეადგენს.

ა1. საამშებლო პროექტების სატენდერო დოკუმენტაცია - ბანკის პროცედურებით

წარმოდგენილი პროცედურების შესაბამისად ბანკის სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის შესაბამისად, NISPAcee-ის მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგია შემდეგ ნაწილებად დაყოფილი:

- ა) ნაწილი 1 - ტენდერი
- ბ) ნაწილი 2- კონტრაქტი
- გ) ნაწილი 3 - მოთხოვნები

ტენდერზე მონვევა

სრულად სხვა ტიპის დოკუმენტებია საჭირო ტენდერში მონაწილედ ბანკის მიერ დამტკიცებული პროცედურების შესაბამისად, და ეს დოკუმენტები შეიძლება გამოყენებული იქნას არა მარტო მუნიციპალიტეტის მიერ განხორციელებული პროექტების მიერ. ამ დოკუმენტების შექმნის პასუხისმგებლობა მთლიანად დამკვეთის მხარესაა, ტენდერზე მონვევის განცხადება გამოქვეყნებული უნდა იყოს ბანკის ვებგვერდზე, ცალკეულ შემთხვევაში ასევე შეიძლება განთავსდეს ტენდერის შესახებ გამოქვეყნებული იქნას კონკრეტული ქვეყნის მედიაში. ზოგად არწერაში მოხერხებული უნდა იყოს ინფორმაცია საინვესტიო პროექტის მიზნების შესახებ, ძირითადი მონაცემები უნდა აიქნეს არებული საპროექტი სამუშაოების შედეგებიდან.

როგორ უნდა მომზადდეს ტენდერზე მონვევა

ტენდერში მონვევის ტექსტის დასაწერად აუცილებელია იმ მონაცემების მოხმობა რომელიც შექნილია დამკვეთის მიერ მონაწილე ფირმების კვალიფიკაციის დასადასტურებლად. ასეთი მონაწილეობა: კომპანიის წლიური ბრუნვა, ფინანსური რესურსები და მსგავსი პროექტების განხორციელების გამოცდილება. შესაბამის ტექსტის მოსამზადებლად აუცილებელია სამუშაოს მიმცემმა გაითვალისწინოს:

- ი) ინფორმაცია და მონაცემები ადგილობრივი კომპანიების შესახებ მათი პროფესიული პროფილის ჩატვლით
- იი) ქვეტენის საამშენებლო ბიზნესის ცოდნა.

შესამაბისდ სამოდლო დოკუმენტის ტექსტში მოცემული მონაცემები არის მხოლოდ სადემონსტრაციო მაგალითი. შესაბამისად აიცილებელია ქვემო მოყვანილი დოკუმენტებში ტომი I.ii - სატენდერო მონაცემები უნდა იქნეს გარანტირებული რომ ამ დოკუმენტებში მოცემული მონაცემები არ განსხვავებული ასევე, ნათელია, რომ მონედემები ძირითადად დამოკებულია პროექტების ზომასა და მასტაბზე.

მონვევა ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად საქართველო

კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია გაფართოება

ეს მონვევა თანმდევი პროექტის შესახებ იმ ომფორმაციისა, რომელიც გამოქვეყნდა ბანკის ვებგვერდზე <დღე / თვე / წელი> და მისი ნახვა, სატენდერო განაცხადებში (www.ebrd.com).

გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია საქართველოს, 76b, ვაჟა-ფშაველას გამზირი, 0186 თბილისი, საქართველო შემდგომში "დამკვეთი", გეგმავს გამოიყენოს სესხი მიცემული (ბანკის) მიერ თბილისის ქვეყნის მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებისთვის. დამკვეთი იწვევს მონაწილეებს სატენდერების წინადადებების წარსადგენად. კონტრაქტი წილობრივად დაფინანსდება ბანკიდან მიღებული სესხიდან.

კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია გაფართოება

ზოგადი აღწერა

პროექტი ეხება წყლის სისტემაში ინვესტიციების და მისი ძირითადი კომპონენტია:

- თბილისის რეგიონის კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია და გაფართოება, ტექნიკური მახასიათებლებია კანალიზაციის წყლები შეგროვებული < ----> შეპროვებული იქმნებასაოჯახო მეურნეობებიდან. პროექტი მოიცავს საპროექტო სამუშაოებსა და მშენებლობას კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობისა (WWTP) თბილისის რეგიონისთვის. ნაგებობის შემოთავაზებულია საპროექტო სიმძლავრე < -----> მოსახლეობის დრევენდელი რაოდენობის შორეულ მომავალში ზრდაზე გათვალისწინებით უდრის < ----- > მოსახლის ექვივალენტს. სატენდერო დოკუმენტები უნდა ათვალისწინებდეს ნაგებობის სიმძლავრეს <----> PE ტევადობით.

შემოთავაზებული მოდელით ჩამდინარე წყლების ქარხანა < ----> PE იქნება ჩართული მართო ნარჩენების წყლის შეგროვებაში, რათა დადგენილ იქნას თითოეული ობიექტის ადგილმდებარეობა მომავალში. ნარჩენების წყლის გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობის ტექნიკური დიზაინი <-----> უნდა დაეფუძნოს ნუდტიფიკაცია (nitrification) - დენიტრიფიკაციის (denitrification) ქიმიური პროცესით ფოსფორის დალექვის მეთოდს. მშენებლობის ხანგრძლივობა, საჭირო მომსახურება და სამუშაოები ჩატარებული იქნება < -----> დღის განმავლობაში.

ფასი წარმოდგენილი უნდა იყოს დღგ-ს ჩათვლით მოქმედი განაკვეთის გათვლილის საფუძველზე. გადასახადის გადამხდელია დამკვეთი ორგანო.

ტენდერში მონაწილეობა მსურველმა უნდა წარმოადგინოს მსესხებელი ბანკის გარეგნითა ნებისმიერი ქვეყნიდან. შემოსავლების ბანკის კრედიტის არ იქნება გამოყენებული იმ მიზნით, რომ ნებისმიერი გადახდის პირებისათვის, ან ნებისმიერი საქონლის იმპორტი, თუ ასეთი გადახდა ან იმპორტი აკრძალულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს აღებული თავი VII ქარტიის გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია.

იმისათვის, რომ კონკურსანტებმა დაამტკიცოთ ვაკუთარი კვალიფიკაცია კონტრაქტის მისრებად ისინი უნდა აკმაყოფილებდნენ შემდეგ მინიმალურ საკვალიფიკაციო კრიტერიუმებს:

ა) საშუალო წლიური ბრუნვა. ტენდერში (იმ შემთხვევაში, თუ კონსორციუმია (JVCA) ყველა პარტნიორი ერთად უნდა აკმაყოფილებდეს მოთხოვნას) უნდა ჰქონდეს საშუალო წლიური სამშენებლო ბრუნვა (განისაზღვრება, როგორც დაანგარიშების სამუშაოები მიმდინარეობს და დასრულებს) უკანასკნელი 3 (სამი) ფინანსური წლის განმავლობაში არანაკლებ 2,000,000.00 (ორი მილიონი) ევროს ექვივალენტი. იმ შემთხვევაში, თუ JVCA ყველა პარტნიორი ერთად უნდა ჰქონდეს საშუალო წლიური სამშენებლო ბრუნვა (განისაზღვრება, როგორც დაანგარიშების სამუშაოები მიმდინარეობს და დასრულებს) უკანასკნელი 3 (სამი) ფინანსური წლის განმავლობაში არანაკლებ 2,000,000.00 (ორი მილიონი) ევრო ექვივალენტის ოდენობით.

ბ) ფინანსური რესურსები. ტენდერში მონაწილეს, ხელი მიუწვდება, ან მისთვის ხელმისაწვდომი ლიკვიდური აქტივები, დაუტვირთავი უძრავი ქონება, საკრედიტო ხაზები, და სხვა ფინანსური რესურსები რაც შეესაბამება მშენებლობის თანხას ხელშეკრულების ვადით 4 (ოთხი) თვე, სავარაუდო არანაკლებ 500,000.00 (ხუთასი ათასი) ევრო ექვივალენტის ოდენობით, იმის გათვალისწინებით, რომ განმცხადებლის სხვა საკონტრაქტო ვალდებულებებზე არ გააჩნია.

სულ მოითხოვნილი საკრედიტო საშუალებები უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ

Pos.	სამუშაო მოცულობა	კონტრაქტის დირექტორები	ტენდერის დოკუმენტი	საკვალიფიკაციო მოთხოვნა	შენიშვნა
1.	სამუშაო	<თანხა>	Pg. .. <თანხა>	Pg. .... - ფინანსები ... EUR Pg. .... - პროექტები, თითოეული ... EUR Pg. .... - საშუალო.... EUR Pg. .... - აღწერვილობა	
2.	საპროექტო სამუშაო	<თანხა>	Pg. .. <თანხა>	Pg. .... - ფინანსები ... EUR Pg. .... - პროექტები, თითოეული ... EUR Pg. .... - საშუალო.... EUR Pg. .... - აღწერვილობა	
3.	Supervising (FIDIC Engineer)	<თანხა>	Pg. .. <თანხა>	Pg. .... - ფინანსები ... EUR Pg. .... - პროექტები, თითოეული ... EUR Pg. .... - საშუალო.... EUR Pg. .... - აღწერვილობა	

კრიტერიუმებს:

- ერთი ფირმა 500,000.00 ევრო
- JVCA-სთვის იგივე თანხა
- JVCA-ს პარტნიორისთვის მინ. 15%
- JVCA-ს წამყვანი პარტნიორისთვის მინ. 40%.

გ). ტენდერში მონაწილემ (JVCA-ს შემთხვევაში ყველა პარტნიორმა ერთად) უნდა დაამტკიცოს, რომ მას აქვს წარმატებული კონკრეტული გამოცდილება, როგორც მთავარი კონტრაქტორს აქვს ამინიმუმ 2 (ორი) პროექტების დაგეგმვა და განხორციელება გამოცდილება. სამშენებლო ნარჩენების წყლის განმწმობის ხასიათისა და სირთულის მქონე შემოთავაზებული ხელშეკრულება (მინიმუმ. .... PE), რომელიც წარმატებულად დასრულდა ბოლო 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში. თითოეული პროექტის ბიუჯეტი არანაკლებ 1,500,000.00 (ერთი მილიონ ხუთ ასი ათასი) ევრო (დღგ-ს ჩათვლით).

გამოცდილებასა და სატენდერ წონადადებას შორის მსგავსება უნდა ეფუძნებოდეს ფიზიკური ზომას, სირთულეს, შესრულების მეთოდებს / ტექნიკას და სხვა მახასიათებლებს.

გამოცდილება ჩამოთვლილი უნდა იყოს წლების მიხედვით ქვემოთ მოცემული ცხრილის გამოყენებით

წამყვანი პარტნიორი (JVCA) უზრუნველყოფს მოთხოვნილი გარანტიის მინიმუმ 40% ხოლო თითოეული პარტნიორი მინ. 15% მიღებული ხელშეკრულებისა. კონკურსანტმა უნდა აჩვენოს, რომ სამუშაოები და აქსესუარები გაკეთდა პირდაპირ მის მიერ, პრემიერ კონტრაქტორი და წამყვანი პარტნიორი ამჟღავნაში.

სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება შესაძლებელია ოფისში ქვემოთ მითითებულ მისამართზე. დოკუმენტის მოსაკრებელია 150 ევრო რომელის წარუმატებელ აპლიკანტებს უკან არ დაუბრუნდებათ. მოსაკრებლის გადახდას გთხოვთ შემდეგ საბანკო ანგარიშზე: < ----- > გადახდის მტკიცებულების მიღების შემდეგ, დოკუმენტაცია დაუყოვნებლივ გაიგზავნება; თუმცა, დამკვეთი არ იღებს პასუხისმგებლობას მათი დაკარგვის ან დაზიანების შემთხვევებზე.

ყველა საკონკურსო წინადადებას თან უნდა ახლდეს სატენდერო გარანტიის საბუთი < --- --- > ევროს ოდენობით.

განაცხადები წარდგენილ უნდა იქნეს ოფისში ქვემოთ მოცემულ მისამართზე სანამ < თარიღი > -ის < დრო > საათამდე, დოკუმენტაცია ისინი გაიხსნება პრეტენდენტების იმ წარმომადგენლები თანდასწრებით რომლებიც გადანყვეტენ პირადად დაესწრონ დოკუმენტაციის გახსნას.

მონაწილეები, რომელთაც შეიძინეს სატენდერო დოკუმენტები შეტანილი ინნებიან სპეციალური რეესტრში შესაძლოა შემოწმებულ იქნეს ქვემოთ მითითებულ მისამართზე. კონკურსანტებს შეუძლიათ მიიღონ დამატებითი ინფორმაცია და გაეცნონ და შეიძინონ სატენდერო დოკუმენტები, შემდეგ მისამართზე:

საკონტაქტო სახელი: < ----- >

დამსაქმებელი: საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია

მისამართი: 76 ვაჟა ფშაველას გამზირი, 0186 თბილისი, საქართველო

ტელ: < ----- >

ელფო: < ----- >

თარიღი: < ----- >

კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის სატენდერო დოკუმენტაციის კრიტერიუმები

ტომი I - ტენდერი

ინსტრუქციები კონკურსანტებს

სატენდერო დოკუმენტაციის ისეთი მოთხოვნები როგორცაა: სატენდერო დოკუმენტის გახსნა, შეფასება და კონტრაქტის მინიჭება წარმოადგენს სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციას EBRD თანადაფინანსებით პროექტებისთვის. ამ შინაარსის როგორც ზოგადი, ისე კონკრეტული მონაცემების დოკუმენტი უნდა მოამზადოს დამკვეთმა და წარდგინოს ყველა დაინტერესებულ მხარეს და დოკუმენტების ნაწილების ფორმირებაში გაითვალისწინოს მათი წინადადებები.

ტენდერის მონაცემები

ტენდერის დოკუმენტი უნდა მოიცავდეს მონაცემთა შინაარსის შესაბამისი ინფორმაციას, პირველ რიგში, ფინანსური შესრულების ან JVCA-ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ფინანსური რესურსების და ზოგადი და კონკრეტული გამოცდილება, ასევე მონაცემები იმის შესახებ თუ როგორია გამცხადებლის პერსონალი და აპარატურა.

კრიტერიუმი იქნება მიერ მომზადებული დამკვეთი ორგანოს მიერ აღების ადგილობრივი პირობების (საქართველო) გათვალისწინებით, პირველ რიგში იგი ეფუძნება მშენებლობის შესახებ ბაზრის მიმოხილვას და მასთან დაკავშირებული მითითებას პრეტენდენტებია ქვეყანებში. ასევე უნდა შეიქმნას კონკურენციისთან დაკავშირებული მონაცემები სათანადო დონეზე.

წინასწარი სატენდერო შეხვედრა (ადგილის ფარგლებში) პარაგრაფი 5. რათა თავიდან ავიცილოთ შემდგომში პრეტენზიები კონტრაქტორებს მხდირან მას შემდეგ რაც დაიდება საკონტრაქტო ხელშეკრულება. საჭირო დანაღტები წარმოდგენილი უნდა იყოს ფორმა (ELI, CON, FIN და EXP) რომელიც დადგენილი იქნება დამკვეთი ორგანოს მიერ. სხვა წარსადგენი დოკუმენტაცია განხილულია პატრაატაგრაფ 10. დანართი 2 - წინასწარი პროგრამა და დანართი 3 - სხვა ინფორმაცია.

ვალუტასთან დაკავშირებით (კონვერტაციის ერთიანი ვალუტა) ტომი I. - ტენდერი, უნდა იქნას გამოყენებული. EBRD პროექტების აქვთ მკაცრი საბანკო მოთხოვნები: თუ ფინანსთა წყარო იქნება EBRD, ძირითადად გადასახადები, ისევე როგორც მასთან დაკავშირებული ყველა სტანდარტული საჭირო დოკუმენტაცია EUR ვალუტაში. თუმცა სხვა დონორების შემთხვევაში შეიძლება იყოს USD საფუძველზე.

საბანკო სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციას განსაზღვრავს ხელშეკრულების მხარეები, როგორც დამსაქმებელი და კონტრაქტორი შემდეგ, შესაბამისად FIDIC ხელშეკრულების პირობებისა. რომელსაც უნდა აშეესაბამოს ტენდერი მონაცემები, ისევე, როგორც ტენდერის დოკუმენტის სხვა ნაწილები შეესაბამება ხელშეკრულების პირობების. ეს იმას ნიშნავს, რომ საქართველოს პრაქტიკით "დამკვეთი ორგანო", როგორც ერთი სახელშეკრულებო მხარე, არის ვალდებული თვალყური ადევნოს FIDIC-ის პირობების დაცვას.

დოკუმენტების სახეებს - "მოთხოვნები" და "ტექნიკური" ამზადებს დამკვეთი ორგანო სახელმწიფოებრივ ურთიერთობის დიზაინს კი ცალკე კომპანია. ეს დოკუმენტები ინტეგრირებული ნაწილია ტენდერის დოკუმენტებისა, იმის გამო, რომ კონკრეტული პროექტის პირობები სხვადასხვა კონკრეტული ტიპის მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის პროექტისათვის.

"ტექნიკური ნაწილი" (მოიცავს TS, ნახაზები ა.შ.) ყოველთვის უნდა მომზადდეს თითოეული WWTP ცალკე ამიტომ ეს არ არის შესაძლებელი, რომ იგი წინასწარ მოამზადოს ვინმემ ან ძველი გაანახლოს.

ტენდერის ფორმა

დოკუმენტის ტომი I.iii აქვს საბანკო გარანტიის ფორმა და წარმოდგენილი უნდა იყოს მიერ ტენდერში ნაწილედ ორგანიზაციების მიერ სატენდერო წინადადებებთან ერთად ყოველგვარი მოდიფიკაციების გარეშე.

ტენდერის უსაფრთხოების ფორმა

სატენდერო უშიშროების ფორმა ქვეშ ტომი I. v. საბანკო თარგი გამოყენებული უნდა იყოს, დოკუმენტის ომ ნაწილში საცაყ აღწერილია წინადადებები მოდიფიკაცია და მონაცვლეობა გარეშე. თანხა უნდა იქნას მიღებული დამსაქმებელის მიერ მითითებულ ვალიუტაში და დეტერმინირებული უნდა იყოს პროექტი სავარაუდო ღირებულების 2%.

თუმცა არსებობს გავრცელებული პრაქტიკაა საქართველოში როცა გარანტიად იყენებენ ნაღდი საბანკო ანგარიშსზე თანხის განთავსებას, ეს გამოიყენება მაშინ როცა გარანტიები არ არსებობს, თუმცა შესაძლოა, ეს გარკვეული პრობლემებს უქმნიდეს კონკურსანტებს.

მწარმოებლის ავტორიზაციის ფორმა

დოკუმენტში გამოყენებული უნდა იქნას ფორმა რაც დადასტურებს მწარმოებელი პროდუქცია - იმ შემთხვევაში თუ სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჰულისხმობს ტექნიკის (ან ნაწილების) გამოყენებას.

თანხმობის წერილი

განაცხადის წარმდგენი მიიღებს წერილს რომლითაც დადასტურებული იქნება რომ სატენდერ განაცხადი მიღებულია ტენდერის გამომაცხადებელი ორგანიზაციის მიერ.

ფასი

ფასის ტიპური ფორმა მოცემულია ნაწილში I.iv. ფასი შეიძლება სხვადასხვა ტიპის იყოს და იცვლებოდეს. მნიშვნელოვანი ნაწილი არის პრემიუმულა, რომელშიც დეტალურადაა

აღწერილი ფასის სტრუქტურა და მისი კომპონენტების სახით და მასთან დაკავშირებული გადახდის გრაფიკით. ფასების დოკუმენტი ხშირად მომზადებულია გარედან დაქირავებული კომპანიის მიერ და შემდეგ ხდება მისი ორმაგი შემოწმება და გრაფიკის სახით ინტეგრირებული იქნება სატენდერო დოკუმენტაციაში.

გადახდის ვალუტაა განსაზღვრავს დამკვეთი პრეგანიზაცია. SCC გათვალისწინებით, იმ სატენდერო დოკუმენტაციაშია სადაც ევროპული ფინანსებია (EBRD, EC) ფასი დგება ევროში (EUR) ან ქართულ ლარში (GEL). დღეს პროექტები ძირითადად თანადაფინანსებით საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების კეთდება და გადახდა ხდება ევროში (EUR) სხვა შემთხვევაში კი არში და გამოიყენება საქართველოს ეროვნული ბანკის (www.nbg.ge) გაცვლითი კურსი ინვოისის თარიღის მიხედვით.

განრიგი და დამატებითი ინფორმაცია

განრიგი შედგება უკვე აღწერილი დანადგი 1 და დანართი 2-ისაგან, დანართი 3-ში მოცემულია შესაბამისი ტენდერების მონაცემები. ამ დანართებს აქვთ სამოდელო დოკუმენტის სახე ქვეკონტრაქტორების, სადაზღვევო ისევე, როგორც ბანკი მონაცემების შესახებ, და ფასიანი ქაღალდების მოძარაობის დასადასტურებლად. დამკვეთი ორგანოს პასუხისმგებლობა ყველა ფომის შევსება შესაბამისი მონაცემებით სატენდერო პროცედურის გამავლობაში.

დანართები / მაში მოხმული ხელშეკრულებები და როგორ უნდა გამოიყენოთ ისინი

ცალკეუი ხელშეკრულებებო, შეიძლება შეიცავდეს დამატებით პირობებს, სპეციფიკაციები, დებულებები, სტანდარტული ფორმა, ან სხვა ინფორმაცია, რომელიც უკვე გამოყოფილია ძირითადი ხელშეკრულებიდან დანადგების სახით

ესენია: ზოგადი დანართი და დანართი რომელიც მოიცავს კონკრეტუ ინფორმაციას, როგორც წესი, დიდი ტექსტები ან ცხრილები, რომელიც არის დამოუკიდებელი ცალკე თემატური აღწერა, რომელიც არ შედის ხელშეკრულების ტექსტში). ბანკის სამშენებლო პრაქტიკა, ასევე ევროკავშირის ხელშეკრულებების დანართის ორივე ფორმებისა და დამატებების მთავარ დაკავშირებული დოკუმენტი.

ეს ეხება ზოგადად მასალას, რომელიც უნდა იყოს ხელშეკრულების ნაწიი მაგრამ ბოლოს გადაიტანეს, როგორც წესი, იმის გამო, რომ დიდ ადგილს იკავებს, რათა მივაღწიოთ სიცხადე ხელშეკრულების ტექსტთან დაკავშირებით. ამ მიზეზის გამო, გრაფიკების, დოკუმენტები, ტექნიკური სპეციფიკაციები, ცხრილები ხშირად ითვლება მხარეების მიერ ხელმოწერილი ხელშეკრულების ნაწილად მაგრამ საჭიროა მათი ცალკე გატანა.

ურთიერთობა დანართებსა და ხელშეკრულებას შორის

დანართის ნაწილი ან დანართი არ შეიძლება წარმოდგენილი იქნას ძირითადი დოკუმენტის ხელშეკრულების გარეშე. მთავარი მიზანი ამ დოკუმენტის არის, რომ დააზუსტოს დეტალები, ვიზუალური მხარე და მაგალითები რათა უკეთ იქნას გაგებული ძირითადი დოკუმენტი - ხელშეკრულება და საშუალებას მისცეს გამახორციელებებს უკეთ იმუშაონ და მუდმივად არ იცქირონ ხელშეკრულებაში.

საყოველთაო განმარტებით, დანართები შეიძლება მიჩნეულ იქნას ხელშეკრულების განუყოფელ ნაწილად ორივე მხარის მიერ. ცხადია, რომ ფარგლებს ან სავალდებულო ხასიათის ორივე ტიპის დოკუმენტები დამოკიდებულია გზა ეს არის მოხსენიებული, სავალდებულო ენის ხელშეკრულება.

ავტორები დანართების / დანართებში

დანართებში, როგორც წესი, ორიგინალური ავტორები და შეიძლება წერილობითი გარეთ პარტია. კომპლექსური პროექტების ზოგიერთი დანართები მომზადებული და წარმოდგენილია გარედან - ამიტომ დეტალურადა საჭირო დანართების ჩამონათვალში გარკვევა და მკაცრად რეკომენდებულია მთელი პროცედურის გავლა. ჩვენ გირჩევთ, შეიქმნას, ხელშემკვრელი მხარეების ხელმოწერილი ხელშეკრულების დანართების სტანდარტული სია

ტომი II - კონტრაქტი

ნაგებობათა აშენების და ორიექტირების ხელშეკრულების პირობები: **ელექტრო და მექანიკური ქარხანის სამშენებლო და საინჟინრო სამუშაოების** ზოგადი პირობები ხელშეკრულების ნაწილი უნდა იყოს. ეს ფორმები მოცემულია ტომი II.i "სამშენებლო კონტრაქტის პირობების", 1999 წლის 1-ლი გამოცემა რომელიც მომზადებულია სამოქალაქო მშენებლობის ინჟინერთა საერთაშორისო ფედერაციის (Internationale des Ingénieurs-Conseils - FIDIC) მიერ. იმის გამო, რომ საავტორო უფლებების კანონით ყველა FIDIC დოკუმენტები რესურსი მხოლოდ იმ ადგილას შეიძლება იქნას გამოყენებული, სადაც FIDIC ხელშეკრულების პირობებს ენიჭება უპირატესობა.

კონტრაქტის სპეციალური პირობები

სამშენებლო კონტრაქტს აქვს 2 ნაწილი: განსაკუთრებული პირობები I. და განსაკუთრებული პირობები II. განსაკუთრებული პირობების I. აქვს "მოკლე განსაკუთრებული პირობები" ეს არის გენერალური ხელშეკრულების პირობების უბრალოდ მიმოხილვა (ან ცვლილებები და შესწორებას შესახებ ინფორმაცია), როგორც ეს მოცემულია სატენდერო დოკუმენტების ტომი II. iii. ეს პირობები ექვემდებარება ვარიაციებსა და დამატებების და გადმოცემულია ტომში II. ii სახელწოდებით "ნაწილი B: განსაკუთრებული კონტრაქტის პირობები" (PCC).

ეს ნაწილი ადრე ემზადებოდა ბოლო ვერსიას სატენდერო დოკუმენტების მიერ საქართველოს ადვოკატთა ითვალისწინებდეს ბოლო ვერსია დაკავშირებული კანონები და კანონქვემდებარე შევიდა დოკუმენტები იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ FIDIC პირობები საფუძველზე ბრიტანეთის უპრეცედენტო სამართალი.

კონკრეტული პირობები შემდგომში შევიდა PCC დამკვეთი ორგანოს მიერ - განსაკუთრებით ნებისმიერი ცვლილების ქვეშ მუხლი 5. [დიზაინი] თუ დამსაქმებელი დიზაინი სამუშაოები მოთხოვნები შეიცვლება. ამ სიტუაციაში შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა მომსახურების სახით საპროექტო სამუშაოები მომზადდება დიზაინი კომპანის მიერ ცალკე ტენდერის პროცედურის გავლით.

გამოცდილების საფუძველზე ინფრასტრუქტურის მუნიციპალური წყლის პროექტში, მნიშვნელოვანი ცვლილება უკვე შევიდა WWTP პროექტში PCC მუხლებით და ქვე-პუნქტებით, ისევე როგორც ხელშეკრულების თანმხლები დანართებში.

ხელშეკრულება

ტიპური ხელშეკრულება (ტომი II. iv.) წარმოადგენს FIDIC P & DB პირობების მოკლე ვერსია მშენებლობის კონტრაქტის ფარგლებში. მნიშვნელოვანი ნაწილი ხელშეკრულების წარმოადგენს მუხლი 2. სადაც აღწერილია დაკავშირებული ხელშეკრულება დოკუმენტები. ხელშეკრულება აქვს EBRD- ის შემუშავებული ფორმის სახე შემდეგ ნიმუში ხელშეკრულება ქვეშ FIDIC ხელშეკრულების პირობები.

იმის გამო, რომ სხვადასხვა შესაძლო დანართებში ხელშეკრულების "ტიპური დანართებში" for WWTP პროექტის შეირჩა ფორმა დანართი 1. - დანართი 12. გირჩევთ "სრული ვერსია" დანართების და დანართების სახით ცხრილში წარმოდგენილია ქვემოთ ა პუნქტში დანართებში "FIDIC ხელშეკრულების პირობები".

დანართები

დანართი 1. - გადახდის პირობები

დანართი წარმოადგენს სრულ წესებს გადასახადები იყოფა მშენებლობა, მცენარეთა ტექნიკა და ტრანსპორტი ღირებულება. დანართი შეიძლება მიერ შეცვლა საფუძველზე კონკრეტულად სიტუაცია და ფარგლები საჭირო სამუშაოები. უბრალოდ მობილური IPC და არადამაჯერებელია უნდა ნაშლა ტრანსპორტის ღირებულება, მონტაჟი და შეიქმნა გადასახადები საფუძველზე პროგრესის სამშენებლო სამუშაოები - არ იყოფა მცენარეთა და მშენებლობა.

დანართი 2. - ფასის რეგულირება

ფასის რეგულირება დანართი ქვეშ ტომი II. VI. ან ქვეთავის გამოყენებული იქნება სამშენებლო პროექტების აღარ დრო დასრულება (3 წელზე მეტი) ან პროექტების მაღალი მოცულობის რამდენიმე სამშენებლო მასალები. თუმცა, დამსაქმებელთა doesn't ძალიან ხშირად ამ ქვე-მუხლი მარტივი პროექტები, რათა თავიდან ავიცილოთ შესაძლებლობა ხელშეკრულების ფასი იზრდება შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება. იყიდება WWTP ნიმუში პროექტის ფასები დარჩება სარემონტო მთელი ხანგრძლივობა ხელშეკრულების იმ პირობით, რომ დრო დასრულება იქნება 1-2 წლის განმავლობაში.

დანართი 3. - სადაზღვევო მოთხოვნები

დანართი გაყოფა დამკვეთის დაზღვევის ტვირთის დაზღვევა, მონტაჟი დაზღვევა, მესამე მხარის პასუხისმგებლობის დაზღვევა და პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევა საპროექტო სამუშაოები. ბოლო ერთი იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ გენერალური კონტრაქტორი უზრუნველყოფს ასევე საპროექტო სამუშაოები ქვეშ მუხლი 5. [დიზაინი] ქვეშ (P&DB FIDIC) პირობები. პროპორციულობის სადაზღვევო დაკავშირებული ერთად სამუშაოთა უნდა გათვალისწინება - უმაღლესი სადაზღვევო საფარი ეღირება მეტი ფული უნდა გადაიხადოს დამკვეთი ორგანო.

დანართი 4. - განრიგი

განრიგი (დრო გადაცემა) წარმოდგენილია მხოლოდ ფორმა ძირითადი მონაცემები საქმიანობის ძირითადი კონტრაქტორი საიტის ისევე, როგორც წინა-სამშენებლო საქმიანობის ფორმა საპროექტო სამუშაოები. მონაცემების დანართი 4. მხოლოდ მიუთითებს ნაჩვენებია პერიოდს ეფექტური კონტრაქტის თარიღი გარეშე გადახურვის ნებისმიერი საქმიანობა. თუმცა ქვეშ ქვე-პუნქტი 8.3. ხელშეკრულების პირობების კვლავ ვალდებულებას კონტრაქტორი წარუდგინოს დამკვეთი ორგანო ხელშეკრულების სამაგისტრო განრიგი (CMS) დასამტკიცებლად. ეს უნდა ბაზაზე კომპიუტერიზებული ლოგიკა ქსელი და მზად უნდა იყოს, როგორც კრიტიკული Path მეთოდი (CPM).

დანართი 5. - სამუშაოების ქვეკონტრაქტორების სია

თარგი (EBRD) სტანდარტული დოკუმენტები იქნება გამოყენებული; მთავარი მიზანი დოკუმენტი, რათა თავიდან ავიცილოთ ჩანაცვლება ქვეკონტრაქტორების დროს დრო დასრულების შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება. შემდგომში პროცედურების ჩანაცვლება ქვეკონტრაქტორების ჩამოთვლილი ქვეშ ქვე-პუნქტი 4.4. [ქვეკონტრაქტორების]. თუმცა ნებისმიერი ცვლილების სია უნდა ამტკიცებს დამკვეთი ორგანო.

დანართი 6. - დიზაინი სამუშაოები ქვეკონტრაქტორების სია

თარგი EBRD სტანდარტული დოკუმენტები იქნება გამოყენებული; პროცედურების მოჰყვება წინა დანართი 5. სამუშაოები.

დანართი 7. - სამუშაოთა და მომარაგების დამსაქმებელი

ზოგიერთ შემთხვევაში ვარ დამსაქმებელი აქვს ვალდებულება მიწოდების სამუშაოები, მომსახურების ან მიწოდება შესაბამისი პროექტი. თუმცა ამისთვის WWTP არ არსებობს კადრები, ობიექტები, მონყობილობები, მასალები და აქსესუარები გათვალისწინებული იქნება / მიერ მიწოდებული დამსაქმებელი გამო უზრუნველყოფა GC 4.20 [ტექნიკა და თავისუფალი მასალები] ხელშეკრულება. ზოგიერთ შემთხვევაში საიტის ეზო ობიექტების საიტის ზედამხედველობის იქნება გათვალისწინებული დროს დრო დასრულება.

დანართი 8. - დამტკიცებული დოკუმენტის სია და მიმოხილვა

ეს დოკუმენტი ბაზაზე გამოცდილება და პრაქტიკა ინფრასტრუქტურული პროექტები და ეკუთვნის ან FIDIC და EBRD სტანდარტული დოკუმენტები. მთავარი უპირატესობა დოკუმენტი და მხარდაჭერა შტაბის საიტი არის მარტივი კონტროლი ყველა დაკავშირებული დოკუმენტების მომზადდება კონტრაქტორი კონტროლის საიტის ხელმძღვანელი. დაკავშირებული მუხლები და ქვე-პუნქტი ჩამოთვლილი დოკუმენტი, ისევე როგორც ფორმატში და დოკუმენტების ასლების პრეზენტაცია გაიმართება.

დანართი 9. - ოპერირების და სარემონტო სახელმძღვანელო

იმისათვის, რომ ხანგრძლივი ცხოვრების ოპერაციის რეგულარულად მოვლა უნდა უზრუნველყოს WWTP შემდეგ გადაცემის-ზე დამსაქმებელი. მოთხოვნები ტომი II. XIII. აღწერილი და სტრუქტურირებაზე დოკუმენტის შესაბამისი დეტალები. თავდაპირველ მიზნით სახელმძღვანელოები აღწერს საუკეთესო საშუალებაა მაქსიმალურად აღჭურვილობა ოპერატიული ხელმისაწვდომობა, ხოლო შემცირების მონყობილობა. დოკუმენტი გამოყენებული იქნება მოგვიანებით ოპერატორის მიერ საქართველოს (WWTP).

დანართი 10. - აღსრულების გარანტიის ფორმა

შესრულების გარანტია ფორმა როგორც თარგი EBRD ქვე ტომი II. XIV. უნდა შეავსოთ ეხლა პრეტენდენტები და მისი ბანკები. ამ შემთხვევაში უშიშროების სახით შეიძლება შეუერთდა ერთად Letter მიღება ან დაწყების სამუშაოები.

დანართი 11. - საბანკო გარანტია და საავანსო გადახდის ფორმა

თარგი ფორმა EBRD გამოყენებული იქნება ზოგ შემთხვევაში საბანკო გარანტია წინასწარ გადახდა მოხდება ვრცელდება.

დანართი 12. - დასრულების სერტიფიკატის ფორმა

დასრულების სერტიფიკატი საფუძველზე (GCC) ქვეთავის 10.3 [ჩარევა ტესტები დასრულება] ეკუთვნის თარგი EBRD როგორც სტანდარტული დოკუმენტი.

ტომი III - მოთხოვნები

სრულად ცალკე პაკეტში მოთხოვნების მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სატენდერო დოკუმენტები - დამკვეთის მოთხოვნები (ER), რომელსაც აქვს მნიშვნელობა. განსაკუთრებით (FIDIC P&DB) ხელშეკრულებები წარმოადგენს ამ ნაწილში მნიშვნელოვან დოკუმენტს პირდაპირ გავლენას ახდენს წარმატება პროექტი.

ასევე შესაძლო დამკვეთის პრეტენზიები (ვარიაცია ბრძანებები-VO) ფესვები აქვს საკმარისი აღწერილობა, დაუსრულებელ ტექნიკური, შეცდომები, უმოქმედობის, ხარვეზები და შეუსაბამოები ნახატების, ხოც ან დოკუმენტები საჭირო სამუშაოები და / ან მომსახურება.

დამკვეთის მოთხოვნები ძირითადად იყოფა შემდეგ ლოგიკური ნაწილების ფორმა:

- i) ტექნიკური სპეციფიკაციები და სტანდარტები;
- ii) ნახაზები;
- iii) კანონპროექტს რაოდენობით.

არა მხოლოდ EBRD თანადაფინანსებით სამშენებლო პროექტების ეკუთვნის ყველა, რომ პასუხისმგებლობის დამსაქმებელი, თუმცა იმის გამო, FIDIC ხელშეკრულების პირობების რისკის სატენდერო დოკუმენტების შეიძლება გადაეცეს დიზაინერი.

იმის გამო, რომ კონკრეტული პირობები ამ ნაწილში იქნება არ არის მომზადებული NISPAcee და ეკუთვნის მთლიანად პასუხისმგებლობის დამკვეთი ორგანო საფუძველზე ცალკე აუქციონის წესით და შემდგომში საკონტრაქტო ხელშეკრულება, რომლის სატენდერო დოკუმენტები საპროექტო სამუშაოები სრულად იქნება მოქმედი.

ყველა სპეციფიკა არსებული მცენარეთა კეთილმოწყობა უნდა იყოს გათვალისწინებული კონკრეტული ხელშეკრულების პირობები, აგრეთვე, მასთან დაკავშირებული დავალების დიზაინი სამუშაოები.

A2. საპროექტო სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტაცია - EBRD პროცედურები

ზოგიერთ შემთხვევაში - დამოკიდებულია კონკრეტული პირობები - საჭირო მომსახურება შეეძლო სახით ერთი ხელშეკრულება, სადაც აღწერილია დიზაინი მუშაობს ისევე, როგორც საიტის ზედამხედველობის. თუმცა იმის გამო, რომ სატენდერო პროცედურები არსებობს მცირე განსხვავებები დაკავშირებით მხოლოდ ტექნიკური დავალების, მოთხოვნები ექსპერტები და კონკრეტული ხელშეკრულების პირობები, უმრავლესობა ტიპური TD იგივე რჩება ერთი. ზოგადად დაკავშირებული სატენდერო დოკუმენტაციის საფუძველზე შერჩეულ პროცედურა შერჩევა კონსულტანტები.

შემდეგ, შესაბამისად, პროცედურები და სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის EBRD- ის (2014 წლის სექტემბერი) a NISPAcee მეთოდოლოგია იყოფა შემდეგ თავები:

- i) ტომი I - სატენდერო

ii) ტომი II - ხელშეკრულება

iii) ტომი III - მოთხოვნები.

ეს სტანდარტი წინადადებების მოთხოვნა ("SRFP") მომზადდა EBRD-ის მიერ და ეფუძნება ოსტატი შესყიდვების დოკუმენტი კონსულტანტების შერჩევის ("ოსტატი დოკუმენტი"). სამაგისტრო დოკუმენტი მომზადდა მონაწილე მრავალმხრივი განვითარების ბანკები ("MDBs") და ასახავს რა ითვლება "საუკეთესო პრაქტიკის". ეს TD შემდეგნაირად სტრუქტურა და დებულებების ოსტატი დოკუმენტი, გარდა იმ კონკრეტული მოსაზრებები ფარგლებში შესაბამისი ინსტიტუტები საჭირო ცვლილება.

ადრე ემზადებოდა წინადადებებზე (RFP) კონკრეტული დავალება, უნდა იყოს იცნობს EBRD შესყიდვების პოლიტიკისა და წესების (PP & R), და სახელმძღვანელო და უნდა ავირჩიეთ შესაბამისი მეთოდით და შესაბამისი ხელშეკრულების ფორმა. SRFP შედის ორი სტანდარტული ფორმების ხელშეკრულების: ერთი დრო დაფუძნებული დავალებები და სხვა ერთჯერადი დავალებები.

ნაწილი 1

ეს სექცია წარმოადგენს თარგი წერილი კლიენტის სახელზე ტურში საკონსულტაციო ფირმა მოწვევის წარუდგინოს წინადადება საკონსულტაციო დავალება. LOI მოიცავს სიაში ყველა შერჩეული ფირმები, რომლებსაც მსგავსი მოსაწვევებს იგზავნება, და მინიშნება შერჩევის მეთოდი და მოქმედი სახელმძღვანელო პრინციპების ან პოლიტიკის დაფინანსების დაწესებულება, რომელიც არეგულირებს შერჩევა და მთელი გაცემის პროცესი.

კონსულტანტების ინსტრუქციები და მონაცემების ფურცელი (DS)

ეს სექცია ორი ნაწილისგან შედგება: "ინსტრუქციები კონსულტანტები" და "მონაცემთა ფურცელი". "ინსტრუქციები კონსულტანტები" შეიცავს დებულებებს, რომლებიც უნდა იქნას გამოყენებული ცვლილებების გარეშე.

"მონაცემთა ფურცელი" შეიცავს ინფორმაციას კონკრეტულ შერჩევა და შეესაბამება პუნქტი "ინსტრუქციები კონსულტანტები" მოვუწოდებთ შერჩევა კონკრეტული ინფორმაცია დაემატება. ნებისმიერი აუცილებელი ცვლილებების, ბანკისათვის მისაღები, მივმართო კონკრეტული ქვეყნისა და პროექტის საკითხები, შეავსოს, მაგრამ არა მეტი ჩანწერის დებულებების ინსტრუქციები Consultants (ITC), უნდა გააცნო მეშვეობით მონაცემთა ფურცელი მხოლოდ. ეს განყოფილება უზრუნველყოფს ინფორმაციას, რათა დაეხმაროს ტურში Consultants ამზადებენ წინადადებებს.

ინფორმაცია, ასევე, წარდგენის, გახსნის და შეფასების წინადადებები, ხელშეკრულების მოლაპარაკების და ჯილდო ხელშეკრულება. ინფორმაციის მონაცემთა ფურცელი

მითითებულია თუ არა სრული ტექნიკური წინადადება (FTP) ან გამარტივებული ტექნიკური წინადადების (STP) გამოყენებული უნდა იყოს.

ტექნიკური წინადადების სტანდარტული ფორმები

ეს სექცია მოიცავს ფორმები FTP და STP, რომ უნდა დასრულდეს შერჩეული კონსულტანტები და შესაბამისად წარდგენილ მოთხოვნათა ნაწილი 2. ფორმა TECH-2 წარმოადგენს მოკლე აღწერა კონსულტანტი ორგანიზაცია და მონახაზი ბოლოდროინდელ გამოცდილებას კონსულტანტი, რომელიც ყველაზე შესაბამისი დავალება.

თითოეული დავალება, კონტური უნდა მიუთითოს, კონსულტანტის ძირითადი ექსპერტები და ქვე-კონსულტანტები, რომლებიც მონაწილეობდნენ, ხანგრძლივობა დავალება, ხელშეკრულების თანხა (საერთო და, თუ ეს გაკეთდა ფორმა ერთობლივი საწარმოს ან ქვე საკონსულტაციო, გადახდილი თანხა კონსულტანტი) და კონსულტანტი როლი / ჩართვა.

ფორმა TECH-3 წარმოადგენს კომენტარები და წინადადებები დავალების, რომელიც შეიძლება ხარისხის გასაუმჯობესებლად / ეფექტურობის დავალება; და მოთხოვნებს კოლეგას პერსონალი და საშუალებები, რომლებიც კლიენტის მიერ, მათ შორის: ადმინისტრაციული მხარდაჭერა, საოფისე ფართი, ადგილობრივი სატრანსპორტო, მონყობილობები, მონაცემების და ა.შ.

ფორმა TECH-4 განკუთვნილია მხოლოდ სრული წინადადებები საჭირო აღწერა მიდგომა, მეთოდოლოგია და სამუშაო გეგმა ასრულებენ დავალება, მათ შორის დეტალური აღწერა შემოთავაზებული მეთოდოლოგიის და დაკომპლექტების ტრენინგი, თუ დავალების განსაზღვროს სასწავლო როგორც კონკრეტული კომპონენტი დავალება.

ფორმა TECH - 5 (FTP და STP) წარმოადგენს სამუშაო განრიგი და დაგეგმვის deliverables დაკავშირებული ორივე პირობების.

ფორმა TECH - 6 (FTP და STP) წარმოადგენს გუნდი შემადგენლობა, დავალება და ძირითადი ექსპერტთა საშუალებებით იყოფა სრული დრო ნაწილი დრო დავალება.

ფორმა TECH-6 სახით CV წარმოადგენს შრომითი დავალების შესაბამისი თითოეული კონსულტანტი.

ფინანსური წინადადების სტანდარტული ფორმები

ეს სექცია მოიცავს ფინანსური ფორმები, რომლებიც უნდა დასრულდეს შერჩეული კონსულტანტები, მათ შორის, კონსულტანტი რაზეც მისი ტექნიკური წინადადება, რომელიც უნდა წარედგინოს შესაბამისად მოთხოვნები ნაწილი 2. ფინანსური წინადადება სტანდარტული ფორმების FIN-1 FIN-4, გამოყენებული უნდა იქნეს მომზადება ფინანსური წინადადების ქვეშ დაკავშირებული ინსტრუქციები.

დაშვებული ქვეყნები

ეს სექცია შეიცავს ინფორმაციას დაკავშირებით უფლებამოსილი ქვეყნებიდან დაკავშირებული ITC 6.3.2.

ბანკის პოლიტიკა - კორუმპირებული და არაკეთილსინდისიერი პრაქტიკის მიმართ

ბანკი მოითხოვს, რომ კლიენტები (მათ შორის ბენეფიციარები ბანკის მიერ დაფინანსებულ ოპერაციები), ისევე, როგორც კონკურსანტი, მომწოდებლები, კონტრაქტორებს, ქვეკონტრაქტორები, concessionaires, კონსულტანტები, Sub-კონსულტანტები და სპეციალისტებმა ბანკის მიერ დაფინანსებული ხელშეკრულებები, დაიცვას უმაღლესი სტანდარტი ეთიკის განმავლობაში შესყიდვების და აღსრულების ასეთი კონტრაქტები. ეს განყოფილება უზრუნველყოფს შერჩეული კონსულტანტები მითითებით ბანკის პოლიტიკა კორუმპირებული და თაღლითური პრაქტიკის მოქმედი შერჩევის პროცესში. ეს სექცია ასევე შესულია სტანდარტული ფორმების კონტრაქტ (ნაწილი 8), როგორც დანართი 1.

ტექნიკური დავალება

ამ ნაწილში აღწერილია ფარგლებს მომსახურება, მიზნები, ამოცანები, კონკრეტული დავალებები საჭირო განახორციელოს დავალება, და შესაბამისი ფონზე ინფორმაციას; უზრუნველყოფს დეტალები საჭირო კვალიფიკაციის ძირითადი ექსპერტები; და ჩამოთვლილია ელოდებიან deliverables. თარგი წარმოადგენს მნიშვნელოვანი ნაწილი სატენდერო დოკუმენტები პირდაპირ გავლენას ახდენს საჭირო მომსახურება.

ეს განყოფილება არ უნდა იქნას გამოყენებული ჩანერის დებულებები მუხლი 2. მას შემდეგ, რაც შესაბამისად მოდიფიცირება და ქვეშ კონკრეტული პირობები დავალებაში ევროკავშირის ხელშეკრულებები შეიძლება გამოყენებულ იქნას, პირველ რიგში, იმის გამო, რომ საერთო საჭირო მომსახურება.

ნაწილი II - კონტრაქტის პირობები და კონტრაქტის ფორმები

სტანდარტული ფორმების ხელშეკრულება

ეს განყოფილება STD მოიცავს ორი სახის ხელშეკრულების სტანდარტული ფორმების დიდი და / ან რთული დავალებები:

- i) დრზე დაფუძნებული ხელშეკრულება და;
- ii) ერთჯერადი ხელშეკრულება.

თითოეული ტიპის მოიცავს ზოგადი კონტრაქტის პირობების ("GCC"), რომელიც არ უნდა იყოს შეცვლილი, და სპეციალური პირობები ხელშეკრულების ("SCC"). SCC ს მოიცავს დებულებები კონკრეტულ ხელშეკრულება შეავსოს ზოგადი პირობები (პრაქტიკულად იგივე პრინციპები, როგორც FIDIC კონტრაქტების იქნება გამოყენებული). კონკურენციის

უნდა მიიღო გადაწყვეტილება შესაფერისი და სათანადოდ ტიპის გამოყენებული იქნება ხელშეკრულების აღების პროექტის სპეციფიკის გაითვალისწინოს.

თითოეული სტანდარტული ხელშეკრულების ფორმა აერთიანებს ასევე "ბანკის პოლიტიკა - კორუმპირებული და ცრუ გამოცდილება" (მე -6 ნაწილი I) სახით ცალკე დანართი 1.

კონტრაქტის პირობების და ხელშეკრულების ფორმები

კონტრაქტის პირობების და ხელშეკრულების ფორმები ეკუთვნის ცალკე მუხლი 8. EBRD-ის სატენდერო დოკუმენტაცია. ზოგადი პირობები ხელშეკრულების შედგება 49 დებულებები იყოფა შესაბამის ქვე-პუნქტი. წინასწარი შეთანხმებით ბანკთან და თუ ბუნების კონკრეტული დავალება მოითხოვს ამ, სხვა ფორმები ხელშეკრულება შეიძლება გამოყენებულ იქნას, თუმცა, ეს უნდა იყოს წინასწარ დამტკიცებული ბანკის მიერ.

ხელშეკრულების ფორმა ასევე პრიორიტეტი დაკავშირებული ხელშეკრულება დანართში გათვალისწინდება. იმ შემთხვევაში, თუ რაიმე შეუსაბამობის შორის დოკუმენტები, ძირითადად, შემდეგი თანმიმდევრობით პრეცედენტის უპირატესობა ენიჭება: სპეციალური კონტრაქტის პირობების; ზოგადი პირობები ხელშეკრულების, მათ შორის დანართი 1; დანართი A; დანართი B; დანართი C და დანართი D; დანართი E.

ბანკის პოლიტიკა კორუმპირებული და არაკეთილსინდისიერი პრაქტიკის მიმართ

კორუმპირებული და თაღლითური პრაქტიკის ფორმა აქვს ცალკე თარგი როგორც დანართი 1 კონტრაქტის ზუსტი განმარტებები კორუფციული, თაღლითური, იძულებითი და ფარული პრაქტიკაში.

კონტრაქტის სპეციალური პირობები

განსაკუთრებული პირობები ხელშეკრულების შემდეგ პრაქტიკა საერთაშორისო საზღვარგარეთ სამშენებლო Templates, თუმცა SCC მოიცავს მუხლები და ქვე-პუნქტი კონკრეტულ ხელშეკრულება შეავსოს ზოგადი პირობები.

თარგი უნდა მომზადდეს გამოცდილი Client's ექსპერტი, ძირითადი თარგი შეიძლება გაგრძელდეს ცვლილებების EC კონტრაქტის პირობები მომსახურება - საჭიროების შემთხვევაში.

ხელშეკრულების დანართები

შემდეგი ძირითადი დანართებში ხელშეკრულების გამოყენებული იქნება, გაგრძელების დანართებზე სარკისებური ადგილობრივი სპეციფიკა ქვეყანა:

- i) დანართი A - დავალება
- ii) დანართი B - ძირითადი ექსპერტები
- iii) დანართი C - ანაზღაურების ხარჯთაღრიცხვები
- iv) დანართი D - ანაზღაურებადი ხარჯები ხარჯთაღრიცხვები
- v) დანართი E - ფორმა საავანსო გარანტია.

დანართი A - ტექნიკური დავალება (ToR)

დანართის საჭირო მომსახურება შევიდა ლოგიკური ნაწილები / სექციაში, სადაც აღწერილია მოვალეობები კონსულტანტები დაკავშირებული WWTP პროექტი. პირველ რიგში დაკავშირებული ფაზის საპროექტო სამუშაოები აღწერილია სათანადოდ ვრცლად, რათა თავიდან ავიცილოთ შემდგომში პრეტენზიები (VO) დაკავშირებით აღწერილობა Consultant's მოვალეობებს. ფორმა, ისევე როგორც საჭირო ასლები გათვალისწინებული თითოეული დიზაინი ფაზა, ისევე როგორც მოთხოვნები გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და გეოტექნიკური გამოძიება ისევე, როგორც კვლევის მუშაობს. ტექნიკური სპეციფიკაციები ნაწილი F. უნდა მომზადდეს კონსულტანტის მიერ.

დანართებში B – D

დამკვეთის მოთხოვნების ქვეშ დანართებში B-D აღწერს შესრულების Consultant's ვალდებულებები დაკავშირებული WWTP პროექტი. ყოველთვიური განაკვეთები ექსპერტთა კომისია ეფუძნება ფორმა FIN-3,4 კონსულტანტის წინადადება და ასახოს ნებისმიერი ცვლილების შეთანხმდნენ ხელშეკრულების მოლაპარაკებები, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. ყველა ანაზღაურებადი დანახარჯები უნდა ანაზღაურდეს ფაქტური ღირებულება.

დანართი E - ფორმა საავანსო გარანტია

სახით ან დამკვეთის თარგი მოთხოვნები საავანსო გარანტია გეძლევათ. ყველა დაკავშირებული საბანკო გარანტიები სახით Templates ადგილობრივი კანონი, ისევე როგორც დებულებები GCC 45.1 (ა) და SCC 45.1 (ა) მკაცრად უნდა იყოს გათვალისწინებული.

A3. სატენდერო დოკუმენტაცია და ზედამხედველობის პროცედურები (EBRD)

თუმცა მსგავსება შორის EBRD პროცედურები საპროექტო სამუშაოები და საიტის ზედამხედველობის რომელსაც განსხვავებები მხოლოდ ქვემოთ თავები / დებულებები / სექციები:

- i) დავალებაში
- ii) კონკრეტული ხელშეკრულების პირობები
- iii) მოთხოვნები ექსპერტები (კონსულტანტები).

დარჩენილი პირობები, თარგები, წერილები და ა.შ. იქნება პრაქტიკულად იგივე ერთი დიზაინი სამუშაოების კონტრაქტების და ბანკის STD.

ზედამხედველობის ტექნიკური დავალება

კონსულტანტი ვალდებულია კეთილსინდისიერად შეასრულოს, უმაღლესი პროფესიული სტანდარტების როლი დელეგირებული უფლებამოსილების ხელშეკრულები Authority's წარმომადგენელი ზედამხედველობა სამშენებლო სამუშაოები და უზრუნველყოს, რომ ისინი დახვრიტეს შესაბამისად კონტრაქტის პირობების მიხედვით, მონაწილე ორგანოს მოთხოვნები, სპეციფიკაციები და შესწორებები.

დამკვეთის საქმიანობის საიტის ზედამხედველობა იყოფა შემდეგ ამოცანებს:

- ა) პროექტის მალტვასთან დაკავშირებული ზოგადი ფუნქციები;
- ბ) წინასწარი სამშენებლო საქმიანობის, მათ შორის მიმოხილვა საპროექტო სამუშაოები (დიზაინი დიზაინი კომპანია, Contractor's საპროექტო სამუშაოები);
- გ) საქმიანობის განხორციელების დროს ამოცანები - საიტის ზედამხედველობის რეკლამა დაკავშირებული საქმიანობა;
- დ) ანგარიშგება.

A. პროექტის მართვასთან დაკავშირებული ზოგადი ფუნქციები

კონსულტანტი პასუხისმგებელია აღწერილი საქმიანობის სათანადოდ ვრცლად დაკავშირებული ტექნიკურ დავალებებში.

B. წინასამშენებლო სამუშაოები, მათ შორის საპროექტო სამუშაოების მიმოხილვა დიზაინი აუდიტი, მიმოხილვა კომენტარები

კონსულტანტი ვალდებულია მოამზადოს საპროექტო აუდიტი და დიზაინი მიმოხილვა მემორანდუმები როგორც საჭიროა წინასაარჩევნო პერიოდში მშენებლობის ფაზაზე საჭიროებისა მივმართო დამკვეთი ორგანო მოთხოვნები და კონკრეტული რაოდენობა დაკავშირებული ამოცანები დიზაინერი.

C. ამოცანები საქმიანობის განხორციელების დროს დამკვეთის მიერ სამუშაოების შემოწმება და ტესტირება

კონსულტანტი ხელშეკრულებაში იღებს ვალდებულებას, განახორციელოს შემდეგი:

1. განხილვა და დამტკიცება ხარისხის უზრუნველყოფის კონტროლის გეგმები და მიწოდების გრაფიკით კონტრაქტორი;
2. მუდმივი მიმოხილვა წარმოების გრაფიკით და მიწოდების გრაფიკით კონტრაქტორი;
3. მიმოხილვა და დამტკიცება ქარხანა ტესტირების პროცედურების და ქარხნის გამოცდის შედეგების მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი - ასეთის არსებობის შემთხვევაში;
4. ქადაგება ლაბორატორიულად სფეროში საქმიანობის მომზადებისა და შესაბამისი ჩანაწერების პოსტი მოთხოვნები ხელშეკრულებით ორგანო;
5. მიმოხილვა ტესტი ანგარიშები ლაბორატორიული გამოცდის შედეგების მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი.

სხვა კონსულტანტი საქმიანობის წარმოადგენს:

- მშენებლობის ზედამხედველობის და მართვის
- ინსპექციის, მიღების შეხვედრა და მიღება ტესტები
- და ტექნოლოგიების გადაცემის მომზადებას დამკვეთის თანამშრომლები
- გარემოს მენეჯმენტის ასპექტებს
- ალებისას სერთიფიკატი
- შესრულების სერთიფიკატი
- ბოლო გადახდა სერთიფიკატი.

A. ანგარიშგება

ანგარიშები

თავდაპირველი ანგარიში უგვიანეს 4 კვირის დაწყების საკონსულტაციო მომსახურება. იგი უნდა შეიცავდეს წინადადებებს, თუ როგორ მიზნები მომსახურება უნდა განხორციელდეს. გარდა ამისა, იგი ასევე მოიცავს განხორციელების გრაფიკი ხაზს უსვამს ეტაპები უნდა შეხვდნენ, რათა პროექტი შეიძლება განხორციელდეს შეუფერხებლად.

მათი მეთოდოლოგია განცხადება, კონსულტანტს უზრუნველყოფს ფიქსირებული განლაგება ყველა ანგარიშების წარდგენა. სახეები დაკავშირებული ანგარიშები საფუძველზე დეტალურად აღწერა ქვეშ დავალებაში.

ოპერირების და რემონტის სახელმძღვანელოები

კონსულტანტი ვალდებულია განიხილოს და დაამტკიცოს კონსულტაციის ხელშემკვრელი ორგანოს, ოპერაცია და რემონტი სახელმძღვანელოები მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი, 4 კვირის განმავლობაში დაწყებამდე გაშვების.

გარდა ამისა, კონსულტანტი ვალდებულია მოამზადოს და წარადგინოს სახელმძღვანელო პროექტის რეკომენდაციების კონსულტანტის ჯვარი მითითება დაკავშირებული დოკუმენტების ერთად დაამტკიცა ოპერაცია და რემონტი სახელმძღვანელო.

მოთხოვნები ექსპერტების (კონსულტანტების) მიმართ

იმის გამო, რომ ხასიათის მომსახურება და დამკვეთის მოთხოვნები გუნდი ვალდებულია შედგება 3-4 ექსპერტები წინა გამოცდილება მომზადებასა და პროექტების განხორციელება წყლის სექტორში. წინა გამოცდილება FIDIC დაფუძნებული პროექტები და / ან სხვა შესაბამისი პრაქტიკის სავალდებულოა. კონკრეტული პროფესიული გამოცდილება წარმოადგენს ფართო ფართო გამოცდილება WWTP დიზაინი ტენდერი ადმინისტრაცია, შეფასების Contractor's მოთხოვნები და სამსახურის, როგორც პროექტის ინჟინერი on WWTP სამშენებლო კონტრაქტების შედარებითი მასშტაბები.

დანართი II: ტექნიკური დავალება

რაც შეეხება პროექტის შედეგების დავალების მოთხოვნებს წარმოადგენს ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილი TD პირდაპირი გავლენა პროექტის შედეგების ყველა. ცვლილებები ამ ნაწილში TD ეფუძნება სხვადასხვა დაფინანსების პირობებზე. კონკურენციის უნდა გადანაცვით და, პირველ რიგში, შეიქმნა შესაბამისი კრიტერიუმების ექსპერტები.

უნარები შეიძლება შეიცავდეს პროფესიული და ტექნიკური უნარები, გუნდის მართვის უნარი, კომუნიკაციის და ფასილიტაციის უნარ-ჩვევები, და / ან ენის ცოდნა. ზუსტი დრო საშუალებებით ექსპერტთა უნდა დარჩეს შეხედულებისამებრ პრეტენდენტები, როგორც ნაწილი მათი ტექნიკური წინადადება. თუმცა, ეს შეიძლება იყოს სასარგებლო იდენტიფიცირება მინიმალური შემავალი წვლილი ძირითადი ექსპერტები.

პროფილი "იდეალური ექსპერტი" არ უნდა შეფასდეს, როგორც ის ადგენს ბარიერი მიღების შეთავაზება. არჩევის კრიტერიუმები, CA განიხილავს რეალური მინიმალური მოთხოვნები და ხელმისაწვდომობის ასეთი ექსპერტები ბაზარზე. კრიტერიუმები უნდა იყოს, როგორც ფართო, რაც შეიძლება. რაოდენობრივად კრიტერიუმები უნდა შემუშავდეს ერთად სიფხიზლე. თუ ექსპერტი არ აკმაყოფილებს მინიმალურ მოთხოვნებს, მან / იგი უნდა იქნას უარყოფილი.

ძირითადი ექსპერტები და დამხმარე ექსპერტები

კონტრაქტორი კეთილსინდისიერად შეასრულოს, უმაღლესი პროფესიული სტანდარტების როლი დელეგირებული უფლებამოსილების დამკვეთი ორგანოს მიერ წარმომადგენელი გთავაზობთ საპროექტო სამუშაოები. მან უნდა უზრუნველყოს, რომ ისინი დახვრიტეს შესაბამისად კონტრაქტის პირობების, დამკვეთი ორგანო მოთხოვნებს, სპეციფიკაციები და მისი შესწორებები; და იმისათვის, რომ იმდენად, რამდენადაც გონივრულად შესაძლებელი, სახელშეკრულებო ფასი და პერიოდი ნებადართულ კონტრაქტის ან ნებისმიერი შეთანხმებული ცვლილებები შეაქვს მასში.

განსაკუთრებული აქცენტი უნდა მოთხოვნები დამკვეთის თანამშრომლები, განსაკუთრებით დამხმარე ექსპერტები. არასამთავრობო ძირითადი ექსპერტები და მხარდაჭერა არის ასევე მნიშვნელოვანი ნაწილი TD, თუმცა ბიოგრაფიები არასამთავრობო ძირითადი ექსპერტები არ უნდა იყოს წარმოდგენილი სატენდერო მაგრამ ტენდერში მოუწევს დაამტკიცოს მათი შეთავაზება, რომ მათ ჰქონდეთ ექსპერტები საჭირო პროფილები.

მეთოდოლოგია როგორ უნდა მოამზადოს დავალების გამო მოთხოვნების შესაბამის დეტალები და მასშტაბი საჭირო მომსახურება გვხვდება ქვეშ ნაწილი II. - თეორიული ჩარჩო ტენდერი პროცედურები.

ნაწილი III – ევროპული პროცედურების შესაბამისი სატენდერო დოკუმენტები

B1 სამშენებლო სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტაცია - ევროკავშირის პროცედურები

შემდეგ, შესაბამისად, პროცედურები და სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის ევროკავშირისა და NISPAcee მეთოდოლოგია იყოფა შემდეგ თავები:

- i) ტომი I - სატენდერო
- ii) ტომი II - ხელშეკრულება
- iii) ტომი III - ტექნიკური
- iv) ტომი IV - The Financial შეთავაზება Templates
- v) ტომი V - დიზაინი დოკუმენტები, მათ შორის, ნახაზი.

ზოგადი

ევროკავშირის სამუშაოების კონტრაქტების მოიცავს, პირველ რიგში, სამუშაოების შესრულება ან სამუშაო დაკავშირებული აქტივობების ერთ-ერთ დანართის II დირექტივა 2004/24 / EU ან რეალიზაციას. "მუშაობა" ნიშნავს შედეგს შენობის ან სამშენებლო სამუშაოები მთლიანობაში, რომ საკმარისია თავისთავად შეასრულოს ეკონომიკური და ტექნიკური ფუნქცია. სამუშაოების კონტრაქტების ჩვეულებრივ მიერ დადებული პარტნიორი ქვეყანა, რომელიც ევროკომისიის აქვს დაფინანსების ხელშეკრულების (ქვეშ არაპირდაპირი მართვის).

შედარება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის და ევრობანკის ევროკავშირის სტანდარტული პროცედურები არსებობს განსხვავებები შეუერთდა, პირველ რიგში, რამდენიმე ფინანსური რესურსების და პირობების დაფინანსების ევროკავშირის პროექტები. ამიტომ ევროკავშირის სტანდარტული დოკუმენტები სთავაზობს შესაძლებლობები დაფინანსების ან ევროკავშირის ბიუჯეტში ან EDF პროექტები. დაყრდნობით სხვადასხვა რესურსები და სხვადასხვა ხელშეკრული ხელისუფლების მომზადებული და წარმოდგენილი დოკუმენტების გთავაზობთ მეტი შესაძლებლობები და ჯიშის.

როგორც შესაბამისი მხარდაჭერა, ევროკავშირის ყველა ტენდერი პროცედურები არის PRAG (პრაქტიკული სახელმძღვანელო) - ქვემოთ ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საინვესტიციო პროექტები ბევრი სასარგებლო შენიშვნები და შენიშვნები ან ემზადება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტები.

აღების მხოლოდ ფასი ჭერი გათვალისწინებით, არსებობს შემდეგი ზღურბლები კონტრაქტები ევროკავშირის პროცედურები:

- i) კონტრაქტების ღირებულების ევრო 5 000 000 ან მეტი
- ii) კონტრაქტების ღირებულების EUR 300 000 მეტი, მაგრამ არანაკლებ ევრო 5 000 000
- iii) კონტრაქტები ღირებულება ნაკლები EUR 300 000
- iv) კონტრაქტები ღირებულების არანაკლებ 20 ევრო 000
- v) პროცედურების გარეშე ჭერი.

ისინი სხვადასხვა გზა განახორციელოს ევროკავშირის ბიუჯეტის ან EDF თანხები, დამოკიდებულია ცვლადი დონე გულისხმობს ევროკომისიის მის განხორციელებას. ყოფილი მართვის რეჟიმი (ცენტრალიზებული, დეცენტრალიზებული, თანაზიარი და წილადი) უკვე გამარტივებითა მხოლოდ სამი:

- i) პირდაპირი მართვის
- ii) არაპირდაპირი მართვის
- iii) საერთო მენეჯმენტი.

პირდაპირი მართვა

ევროკომისია არის პასუხისმგებელი ევროკავშირის ბიუჯეტის შესრულების ამოცანები, რომლებიც უშუალოდ მისი დეპარტამენტების ან შტაბში ან ევროკავშირის დელეგაციები და ევროპის აღმასრულებელი ორგანოების. აქედან გამომდინარე, ევროკომისიის და ევროპის აღმასრულებელი სააგენტო დამკვეთი ორგანო და იღებს გადაწყვეტილებებს სახელით და ანგარიშზე პარტნიორ ქვეყნებში. გადახრები სტანდარტული პროცედურები (გამონაკლისი / გადახვევა) და წინასწარი მოწონების / ღონისძიებები უნდა იტყობინება ჩაუყარა პრაქტიკული სახელმძღვანელო ეძლევათ დაცვით შიდა პროცედურები.

არაპირდაპირი მართვა

არაპირდაპირი მართვა, ევროკომისიის მიანდობს ბიუჯეტის შესრულების ამოცანები:

- პარტნიორი ქვეყნების (ან ორგანოები მათ მიერ დანიშნულ)
- საერთაშორისო ორგანიზაციები
- განვითარების სააგენტო ევროკავშირის წევრი ქვეყნების
- სხვა ორგანოებში.

ორი პირობების შესაძლებელია ქვეშ არაპირდაპირი მართვის პარტნიორ ქვეყნებთან.

არაპირდაპირი მართვის წინასწარი კონტროლი

გადაწყვეტილებები შესყიდვების და კონტრაქტების იღებენ პარტნიორ ქვეყანას, რომელიც მოქმედებს, როგორც მონაწილე ორგანო, შემდეგ წინასწარი ნებართვის ევროკომისია. ეს წინასწარი ნებართვის შეიძლება მოიცავს რიგ შემთხვევებში და მხოლოდ კონკრეტული ვალდებულებები, გადახრა სტანდარტული პროცედურები (გამონაკლისი / გადახვევა) ან დამტკიცებამდე / ღონისძიება ცნობით. გადახრები, წინასწარი მოწონების და ღონისძიებების ცნობით მუშავდება იძულებით ევროკომისიის მიერ.

არაპირდაპირი მართვის წინასწარი კონტროლი

გადაწყვეტილებები გათვალისწინებული დაფინანსების ხელშეკრულებით მიიღება პარტნიორი ქვეყნის, რომელიც მოქმედებს, როგორც დამკვეთი ორგანოს წინასწარი ნებართვის გარეშე ევროკომისიის მიერ. თუმცა, გადახრები სტანდარტული პროცედურების დაცვით PRAG მოითხოვს ნებართვის ევროკომისიის მიერ.

საერთო მენეჯმენტი

ეს რეჟიმი იშვიათად გამოიყენება განხორციელების გარე ქმედებები, მაგრამ არსებობს რამდენიმე შემთხვევა, როგორცაა ერთობლივი საოპერაციო პროგრამების ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის მიერ განხორციელებული ერთობლივი მართვის ორგანოს (მაგალითად, ევროპის სამეზობლო ინსტრუმენტის, ENI, ან განვითარება II) .არჩევანი მართვის რეჟიმში არსებითი ელემენტია დაფინანსების გადაწყვეტილება და ეს აისახება შესაბამისი დოკუმენტების (მაგ "აქცია დოკუმენტი" შესაბამისი დაფინანსების გადაწყვეტილება და (წლიური) სამოქმედო პროგრამა).

პრაქტიკული სახელმძღვანელო და როგორ გამოვიყენოთ იგი

დადგენილი პროცედურების ევროკომისიის შესყიდვა და ჯილდო გრანტების შესაბამისი ევროკავშირის საგარეო დახმარებას პროგრამები კონსოლიდირებული პრაქტიკული სახელმძღვანელო (PRAG). PRAG განმარტავს მონაწილე პროცედურების გამოყენების

ყველა ევროკავშირის საგარეო ქმედებების ფინანსდება ევროკავშირის საერთო ბიუჯეტის (ევროკავშირის ბიუჯეტი) და ევროპის განვითარების ფონდი (EDF). ნებისმიერი გადახრა PRAG და მისი დანართების მოითხოვს ან გადახვევა და გამონაკლისი შესაბამისი ევროკომისიის მომსახურება შესაბამისად შიდა წესების.

PRAG უზრუნველყოფს წევრებს ამომწურავი ინფორმაცია მიაწოდოს საჭირო ნამონცებს შესყიდვის ან გრანტის პროცედურების პირველი ნაბიჯი ჯილდო, ხელმოწერა და განხორციელება კონტრაქტები. დანართები მოიცავს როგორც ჯილდო ეტაპი და აღსრულების კონტრაქტები. გამკვლავი ასახავს მონაწილე პროცედურები უნდა იქნეს გამოყენებული პირდაპირი მართვის და არაპირდაპირი მართვის ex-ante დამტკიცების ან ex-post კონტროლის ევროკომისიის მიერ.

დაფინანსების გარე ქმედებების რეგულირდება მოქმედი ევროკავშირის და EDF ფინანსური რეგულირების, საერთო წესებისა და პროცედურების განხორციელების კავშირის ინსტრუმენტები დაფინანსების გარე ქმედება (CIR) და შესაბამისი ძირითადი აქტების, მაგალითად, პროგრამა რეგულირება, როგორცაა როგორც DCI, ENI, IPA II, ან EIDHR ქმედებები ფინანსდება ევროკავშირის ბიუჯეტი და კოტონუს შეთანხმება ქმედებები ფინანსდება EDF.

შეზღუდული პროცედურა

ხედი მახასიათებლები გარკვეული სამუშაოები, შეზღუდული სატენდერო პროცედურა შეიძლება იყოს გამოყენებული. კომპეტენტური ორგანო ევროკომისიის უნდა უფლებას გამოყენების ეს მიდგომა და შეიძლება ტექნიკური დახმარების შესახებ საქმის განხილვის საფუძველზე. გამოქვეყნების შესაბამის შეტყობინებას გათვალისწინებული გამოქვეყნების სახელმძღვანელო პრინციპებს რჩება სავალდებულო, რათა უზრუნველყოს ფართო მონაწილეობით.

ღია პროცედურა

სტანდარტული მეთოდით დაჯილდოების სამუშაოების არის საშუალებით საერთაშორისო ღია ტენდერის წესით გამოქვეყნების შემდეგ ყველა შესაბამისი

ტომი I - ტენდერი

საერთო მოთხოვნები

სატენდერო დოკუმენტაცია უნდა ყურადღებით შემუშავდეს, რათა უზრუნველყოს, რომ ორივე ხელშეკრულება და შესყიდვის პროცედურა სწორად ჩატარდეს. სატენდერო დოკუმენტაცია უნდა შეიცავდეს ყველა დებულების ინფორმაცია, რომ კონკურსანტი უნდა წარმოადგინონ თავიანთი tenders: პროცედურები დაიცვას, დოკუმენტები, რათა უზრუნველყოს, შემთხვევა შეუსრულებლობის ჯილდო კრიტერიუმები, და ა.შ. ტექნიკური მახასიათებლები უნდა შეეძლოს თანასწორი ხელმისაწვდომობა კანდიდატები და პრეტენდენტებთან და არ ეფექტს ქმნის გაუმართლებელ დაბრკოლებებს ტენდერის. გენერალური ხელშემკვრელ ორგანო პასუხისმგებელია შედგენის ამ დოკუმენტებს.

ტენდერის საწყისი საინფორმაციო ცნობა, სამუშაოთა ცნობა

ორივე დოკუმენტი წარმოადგენს ბაზის შესახებ მონაცემების პროექტის მომზადებული და გამოქვეყნებული უნდა იყოს წინასწარ ფორმა დამკვეთი ორგანო. სტრუქტურა

დოკუმენტები პირველ რიგში ემსახურება ინფორმაცია პროექტის შესახებ და მონაწილე პირი. კონტრაქტის სპეციფიკაციები აღწერს ცოტა ხნის პროექტი და სატენდერო პროცედურა იქნება გამოყენებული. ცალკე დოკუმენტი წარმოადგენს სტანდარტულ რეკლამა ადგილობრივი გამოცემა ადგილობრივი ღია ტენდერის პროცედურები უნდა გამოქვეყნდეს წინასწარ CA. აცხადები გათვალისწინებული გამოქვეყნების პრინციპებს. ამდე დახმარება, IPA

ვადების საინფორმაციო ცნობა, ცნობა

უფრო ადრინდელი საინფორმაციო ცნობა დაკვალია სპეციფიკის დაგეგმილი სატენდერო პროცედურა უნდა გამოქვეყნდეს, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა, მინიმუმ 30 დღით ადრე გამოქვეყნების ხელშეკრულების ცნობა. საწყისი ინფორმაცია განაცხადები იგზავნება, რაც შეიძლება მალე გადაწყვეტილების შემდეგ დამტკიცების პროგრამის სამუშაოები კონტრაქტები. გამოქვეყნების საწყისი საინფორმაციო ცნობა არ ავალდებულებს ხელშეკრულს ორგანოს დასაფინანსებლად ხელშეკრულებები შემოთავაზებული და პერსპექტიული კონტრაქტორებს მოსალოდნელი არ წარუდგინოს ტენდერები ამ ეტაპზე. საწყისი ინფორმაცია განაცხადები წარმოდგენილი უნდა იყოს გამოქვეყნების შესაბამის მომსახურება ევროკომისიის ელექტრონული ფორმით მინიმუმ 15 დღით ადრე განკუთვნილი გამოცემის თარიღი, რათა დრო თარგმანი. საწყისი ინფორმაცია განაცხადები ქვეყნდება ოფიციალური ჟურნალი, ევროპის კავშირმა, ევროპის დახმარების ნახვა და ნებისმიერი სხვა შესაბამისი მედია.

ინსტრუქციები კონკურსანტის მოწვევა

ინსტრუქციის კონკურსანტი წარმოადგენს თარგი პირობების EC პროექტები, ისევე როგორც EDF დაფინანსებულ პროექტებში. ფინანსური თვალსაზრისით და შემდგომში გადახდის, სატენდერო დოკუმენტაციის გთავაზობთ არც ერთჯერადი ფასი ან ფასები ეფუძნება განწერის ფასები სახით ხოც for ერთეულის ფასი კონტრაქტები. თუმცა ფინანსური კრიტერიუმები, აგრეთვე, პროფესიული და ტექნიკური კრიტერიუმები უნდა შეიქმნას მონაწილე ორგანო.

ტენდერის ფორმა

სატენდერო ფორმა ქვეშ ტომი I. ფორმა აქვს ევროკავშირის თარგი უნდა იქნას გამოყენებული როგორც სტანდარტული დოკუმენტის წარდგენის ტენდერების დამკვეთი ორგანო ქვეშ დაკავშირებული პროცედურა. დანართი ტენდერი მიერ მომზადებული დამკვეთი ორგანო, როგორც ნაწილი სატენდერო დოკუმენტაცია.

სატენდერო გარანტიის ფორმა

სატენდერო გარანტია ფორმა ქვეშ ტომი I, ნაწილი 3 აქვს ფორმა უნდა მომზადდეს ტენდერში და მისი ბანკის დაფინანსებით პროექტი. საერთოდ ყველა პროექტი თანადაფინანსებულია რომ ევროკავშირის და / ან EDF წყაროების საჭირო ევროს ერთიანი ვალუტა. იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ NISPAcee სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის სამუშაოები ევროკავშირის პრაქტიკაში, სავალუტო და შემდგომში გადასახადები EUR საჭირო იქნება. თუმცა სხვა დონორები და / ან პროექტებს ასევე სხვა

ვალუტაში ან შერეული თანაფარდობა EURO / ადგილობრივ ვალუტაში შეიძლება დაფიქსირდა.

სატენდერო გარანტია წარმოადგენს ჩვეულებრივი პრაქტიკაა ევროკავშირის, ისევე, როგორც EBRD- ის მიერ დაფინანსებულ პროექტებში. ძირითადად საბანკო გარანტია ფორმა ქვეშ ტომი 1, მე -3 წარმოადგენს პრაქტიკაში მუნიციპალიტეტის პროექტების ევროკავშირში. ევროკავშირის წესები აქვს პრიორიტეტი. თუმცა ყველაზე გავრცელებული პრაქტიკის საქართველოში Performance გარანტია 5% -ის ოდენობით დროს Defect პასუხისმგებლობა პერიოდი, არსებობს სხვადასხვა პრაქტიკა EBRD ისევე როგორც ევროკავშირის დაფუძნებული მუნიციპალიტეტის პროექტები. შესაბამისად, 10% შეკავების ფული არის საჭირო თითოეული IPC, ხოლო 5% უნდა გათავისუფლდეს დაკავების შემდეგ მეტი საპროცესო 5% ოდენობით რჩება Defect პასუხისმგებლობა პერიოდი, როგორც Performance გარანტია.

კითხვარი

მთავარი მიზანი კითხვარი არის შეაგროვოს შესაბამისი მონაცემები თითოეულ კონკურსანტს ქვეშ დამკვეთის თარგი. მთელი დოკუმენტი იყოფა ქვე დოკუმენტები 4.1. 4.6. როგორც ევროკავშირის თარგი შესაბამისი კომენტარი კონკურსანტები.

მეორეს მხრივ, დამკვეთის უნდა ჰქონდეს საკმარისი სიმძლავრის სახით ვარგად განათლებული პერსონალი, რათა უზრუნველყოს შეფასების და შეფასების ყველა წარმოდგენილი დოკუმენტები კონკურსანტები. მაგიდა ფინანსური განცხადება ტენდერში შეავსოთ შესაბამისი მონაცემები მისი ფინანსური მდგომარეობის ვადა - 3 წელი. მაგიდა ფინანსური საიდენტიფიკაციო დაეხმარება CA, რომ გვქონდეს მიმოხილვა ფინანსური მდგომარეობის შესახებ თითოეული კონკურსანტი

ადმინისტრაციული შესაბამისობის და შეფასების ცხრილი

ორივე დოკუმენტები მზადდება CA გამოჩნდება შეფასების კომიტეტის სახით დაკავშირებული თარგები განაცხადების მონაწილეებისათვის შეიქმნება შესახებ მონაცემების პროცედურა.

ტერმინები

მაგიდა ტერმინების წარმოადგენს სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის EC დაფუძნებული პროექტები განმარტებები სიტყვები და გამოთქმები, რომ გამოყენებულ იქნას TD.

ტექნიკური კვალიფიკაცია

ამასთან დაკავშირებული მაგიდები უნდა შეავსოთ თითოეული კონკურსანტის გვიჩვენებს მისი მოცულობა და თანამშრომლები, ასევე აპარატის დასაქმდება ხელშეკრულების WWTP აღების კონკრეტული პირობების გათვალისწინებით. საჭირო CV შეესაბამება ფორმატში და პრაქტიკა ევროკავშირის CV თითოეულ წევრს

პროექტის გუნდი.

სამუშაო გეგმა და პროგრამის ფარგლებში ფორმა 4.6.3. აქვს მარტივი ფორმა ძირითადი მონაცემები საქმიანობის ძირითადი კონტრაქტორი საიტის ისევე, როგორც წინა-სამშენებლო საქმიანობის ფორმა საპროექტო სამუშაოები. მონაცემების სამუშაო გეგმა მხოლოდ მიუთითებს გვიჩვენებს პერიოდები ეფექტური კონტრაქტის თარიღი გარეშე გადახურვის ნებისმიერი საქმიანობა. თუმცა ქვეშ მუხლი 17. [პროგრამის განხორციელების ამოცანები] ხელშეკრულების პირობების რჩება ვალდებულება კონტრაქტორი წარუდგინოს დამკვეთი ორგანო ხელშეკრულების სამაგისტრო განრიგი (CMS) პაკეტი დამტკიცება. ეს უნდა ბაზაზე კომპიუტერიზებული ლოგიკა ქსელი და მზად უნდა იყოს, როგორც კრიტიკული მეთოდი (CPM).

მოთხოვნები ქვეკონტრაქტორების მიემატება თარგი - ფორმა 4.6.3.4. მთავარი მიზანი დოკუმენტი თავიდან ასაცილებლად ჩანაცვლება ქვეკონტრაქტორების დროს დრო დასრულების შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება. შემდგომში პროცედურების ჩანაცვლება ქვეკონტრაქტორების ჩამოთვლილია ე მუხლის 7.9 [Subcontracting]. არასოდეს ნაკლებია ნებისმიერი ცვლილების სია უნდა ამტკიცებს დამკვეთი ორგანო.

გამოცდილება, როგორც კონტრაქტორს მოეთხოვება ქვეშ ფორმა 4.6.4 in a მე -4 TD. პარტნიორობა სახით ერთობლივი საწარმოების - თუ რაიმე ფორმა 4.6.5. უგზავნის კონკურსანტს. ფორმა 4.6.8. წარმოადგენს საიტის ეზო გადანყვებილებები უნდა იყოს მომზადებული საიტის ხელმძღვანელი საწყისი კონტრაქტორი აღწერილია შესაბამის ფარგლებს და დეტალები საოფისე ფართები და მისი აღჭურვილობა საიტზე.

სია დოკუმენტების დამტკიცება ან მიმოხილვა ფორმა 4.6.9 ბაზაზე გამოცდილება და პრაქტიკა ინფრასტრუქტურული პროექტები და ეკუთვნის არა ევროკავშირის სტანდარტული დოკუმენტები. მთავარი უპირატესობა დოკუმენტი და მხარდაჭერა შტაბის საიტი არის მარტივი კონტროლი ყველა დაკავშირებული დოკუმენტების მომზადდება კონტრაქტორი კონტროლის საიტის ხელმძღვანელი. დაკავშირებული სტატიები და ქვე-სტატიები ჩამოთვლილი დოკუმენტი, ისევე როგორც ფორმატში და დოკუმენტების ასლების პრეზენტაცია გაიმართება.

ტომი II - ხელშეკრულება

კონტრაქტის ფორმა ქვეშ ტომი 2, სექცია 1. წარედგინება ევროკავშირის თარგი ფორმით, როგორც ტენდერი ევროკავშირის საგარეო ქმედებათა. ქვე-ე მუხლის (2) უნდა იქნას გათვალისწინებული, განსაკუთრებით იმის გამო, რომ პრიორიტეტი დოკუმენტები გამოყენებული იქნება როგორც ნაწილების ხელშეკრულება. სტანდარტული პრიორიტეტი წარმოდგენილი ევროკავშირის თარგი, ყველა დაკავშირებული დანართებში უნდა შეგროვდეს და დასძინა მან. კონტრაქტის ფორმა წარმოადგენს ტიპური მოკლე ვერსია სამშენებლო ხელშეკრულების იყოს გამოყენებული ქვეშ FIDIC P & DB პირობები. იმის

გამო, რომ სხვადასხვა შესაძლო დანართებში ხელშეკრულების "ტიპური დანართებში" for WWTP პროექტის შეირჩა ფორმა დანართი 1. - დანართი 7 (8). გირჩევთ "სრული ვერსია" დანართების სახით მაგიდა წარმოდგენილია ქვემოთ ერთი პუნქტი დანართებში, რომ კონტრაქტები - იყოფა სამუშაოები და მომსახურება.

განსაკუთრებული პირობები

განსაკუთრებული პირობების (SC) ქვეშ, ტომი 2, ნაწილი 3. უნდა ასახავდეს პროექტის სპეციფიკის აღების ადგილობრივი პირობების გათვალისწინებით. შემდეგ, შესაბამისად, იმავე პრინციპებს, გამოიყენება FIDIC P & DB კონტრაქტები, კონტრაქტორი WWTP პასუხს აგებს ასევე დაკავშირებული საპროექტო სამუშაოები. ეს ნაწილი TD უნდა გადაიხედოს ადრე ემზადებოდა ბოლო ვერსიას სატენდერო დოკუმენტების მიერ საქართველოს ადვოკატთა ითვალისწინებდეს ბოლო ვერსია დაკავშირებული კანონები და კანონქვემდებარე შევიდა დოკუმენტები იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ განსაკუთრებული პირობები, ისევე როგორც ზოგადი პირობების საფუძველზე კიდევ ერთი კანონი.

რომელიმე სხვა კონკრეტული პირობები უნდა შემდგომში შევიდა სპეციალური პირობები დამკვეთი ორგანოს მიერ - განსაკუთრებით ნებისმიერი ცვლილების მუხლით 12c. [დიზაინი და ავანშონთ ხელშეკრულებები] თუ CA's მოთხოვნები Design Works შეიცვლება. ამ სიტუაციაში შეიძლება მოხდეს დაკავშირებით სხვადასხვა მომსახურების არეალი სახით საპროექტო სამუშაოები მომზადდება დიზაინი კომპანია საფუძველზე ცალკე ტენდერის პროცედურის გავლის ქვეშ TD საპროექტო სამუშაოებზე. ქვედა წინა გამოცდილება მთავარი ექსპერტი ინფრასტრუქტურის მუნიციპალური წყლის პროექტი მნიშვნელოვანი გამოცდილება WWTP პროექტის უკვე შევიდა SC სტატიები და Sub-ე მუხლებით, ასევე დაკავშირებული დანართებში ხელშეკრულების.

გენერალური ხელშეკრულების პირობები

იყიდება გენერალური ხელშეკრულების პირობები (GCC) პირობები სამუშაოების დაფინანსება ევროპის განვითარების ფონდის (EDF) და ევროპის კავშირის ფარგლებში, ტომი 2, ნაწილი 2 უნდა იყოს იმ ფორმირების ტომი II. საქართველოს GCC. თუმცა ახალი ვერსია ევროკავშირის დოკუმენტები (12/2015) გენერალური ხელშეკრულების პირობების უკვე ჩართულია სატენდერო დოკუმენტაცია.

ნიმუში წინასწარი დაფინანსების გადახდის გარანტია

თარგი ფორმით ტომი 2, მე -5 ევროკავშირის პროექტების გამოყენებული იქნება ზოგ შემთხვევაში საბანკო გარანტია წინასწარი დაფინანსების გადახდა მოხდება ვრცელდება. ყველა დაკავშირებული საბანკო გარანტიები სახით Templates ადგილობრივი კანონი მკაცრად უნდა იყოს გათვალისწინებული.

ნიმუში შესრულების გარანტია

შესრულების გარანტია ფორმა როგორც თარგი ევროკავშირის პროექტების ფარგლებში, ტომი 2, ნაწილი 4 უნდა შეავსოთ ეხლა პრეტენდენტები და მისი ბანკები.

შეკავების გარანტია ნიმუში

შეკავება გარანტია ფორმა როგორც თარგი ევროკავშირის პროექტების ფარგლებში, ტომი 2, ნაწილი 6 უნდა შევსების ეხლა პრეტენდენტები და მისი ბანკები.

საგადასახადო და საბაჟო შეთანხმებები

საგადასახადო და საბაჟო მოთხოვნები თარგი ევროკავშირის დებულებები ვრცელდება მხოლოდ EDF დაფინანსებულ პროექტებში. დოკუმენტი აქვს ფორმა ევროკავშირის.

ტომი III - ტექნიკური

ტექნიკური სპეციფიკაციები ქვეშ III ტომი. ეკუთვნის სრულად პასუხისმგებლობა ხელშემკვრელი ორგანო. TS იქნება მიღებული back-to-back საწყისი დიზაინი კომპანია საფუძველზე ცალკე წინა ხელშეკრულება. პირდაპირი გავლენის ტექნიკური სპეციფიკაციები და ნახატების ხელშეკრულების ფასი აღწერილია მეთოდოლოგია წინა ქვე-პუნქტი.

ტომი IV - ფინანსური შეთავაზების ფორმა

ფინანსური შემოთავაზება

ფინანსური შემოთავაზება შაბლონები მოიცავს მეტი შესაძლებლობები TD საფუძველზე ცალკე მეთოდოლოგია ფასები: ან ერთჯერადი Contracts (ტომი 4.2.1) ან კონტრაქტები ფასი დაშლას - ერთად ხოც (ტომი 4.2.2. და 4.2.3.) იქნება მიმართოს. გადანაცვტილება ამის შესახებ სათანადო ტიპის ფასების უნდა იყოს დამზადებული დამკვეთი ორგანო გამო ხასიათი პროექტი და საინვესტიციო.

ეს ნაწილი TD აქვს წინასიტყვაობა ასევე ახსნა-განმარტება ყველაზე გავრცელებული მეორადი ერთჯერადი ხელშეკრულებები და ერთეულის ფასები ხელშეკრულებები და როგორ უნდა გამოიყენოთ ისინი სათანადოდ პრაქტიკაში. შესაბამისად ტიპის ფასების ეკუთვნის კონკრეტული პირობები და ტიპის ხელშეკრულება. ყველა დადებითი და უარყოფითი მხარეები უნდა მხედველობაში საწყისი CA.

ტომი V - დიზაინის დოკუმენტები, მათ შორის, ნახაზი

სრულად ცალკე პაკეტში მოთხოვნების მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სატენდერო დოკუმენტები - Employer's მოთხოვნები (ER), რომელსაც აქვს მნიშვნელობა. განსაკუთრებით საპროექტო-სამშენებლო კონტრაქტები წარმოადგენს ამ ნაწილში მნიშვნელოვან დოკუმენტს პირდაპირ გავლენას ახდენს წარმატება პროექტი. ასევე შესაძლო Contractor's პრეტენზიები (ვარიაცია ბრძანებები-VO) ფესვები აქვს საკმარისი აღწერილობა, დაუსრულებელ ტექნიკური, შეცდომები, უმოქმედობის, ხარვეზები და შეუსაბამობები ნახატების, ხოც ან დოკუმენტები საჭირო სამუშაოები და მომსახურება. თავიდან აცილების მიზნით, VO სათანადოდ ყურადღება უნდა მიექცეს ასევე

კონტროლისა დაკავშირებული ნახაზები და სპეციფიკაცია მიერ მომზადებული დიზაინერი.

იმის გამო, რომ პროექტის კონკრეტული პირობები ამ ნაწილში TD იქნება არ არის მომზადებული NISPAcee და ეკუთვნის მთლიანად პასუხისმგებლობის დამკვეთი ორგანო. დოკუმენტები, მიღებული იქნება back-to-back from დიზაინი კომპანია საფუძველზე ცალკე აუქციონის წესით და კონტრაქტის შეთანხმება.

სპეციფიკა არსებული მცენარეთა კეთილმოწყობა უნდა იყოს გათვალისწინებული სპეციალური ხელშეკრულების პირობების, აგრეთვე, მასთან დაკავშირებული დავალების დიზაინი სამუშაოები.

გამარჯვებულის გამოვლენა

დოკუმენტი წარმოადგენს სახით თარგი ოფიციალურად წერილი მოამზადა CA შედეგად შეფასების კომიტეტის ხელშეკრულება ერთი კონკურსანტი.

წერილი წარუმატებელ კონკურსანტებს

დოკუმენტის ფორმა თარგი გაეგზავნება ყველა წარუმატებელი კონკურსანტები შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება სათანადოდ ახსნა, თუ რატომ ტენდერი დაუშვებელია ან წარუმატებელი აღწერილობა მიზეზი.

შეტყობინების წერილი

დოკუმენტი მოამზადა ტიტულოვან დამკვეთი ორგანო და შემდგომში უგზავნის წარმატებული ტენდერში სატენდერო პროცედურა ინფორმირება კომპანია შედეგების შესახებ TD და საჭირო ასევე დარჩენილი დოკუმენტები საკონტრაქტო ხელშეკრულება.

კონტრაქტი სამუშაოების მინიჭების შესახებ

დოკუმენტი ეკუთვნის სრულად უნდა CA, რომელსაც ორი ალტერნატივა ბაზის ცალკე რეგულაციები (EUOJ ან OJ).

ტენდერის კონტრაქტის დამატებები

დანართს სახით თარგი ეკუთვნის მხოლოდ დებულებები შორის დადებული ხელშეკრულების უფლებამოსილებისა და კონტრაქტორი შეიცვლება, შეიცვალოს ან დასრულდა. ყველა სხვა პირობები ხელშეკრულების უცვლელი რჩება.

რაოდენობის დათვლა / დამატებები

თუ ასევე გამო დანართის ხელშეკრულების შეიცვლება, დაკავშირებული და გამოყენებული უნდა იქნეს დანართის ხელშეკრულების დანართი.

B2. სატენდერო დოკუმენტაციის მომზადება საპროექტო სამუშაოები - ევროკავშირის პროცედურები

შემდეგ, შესაბამისად, პროცედურები და სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის ევროკავშირის და NISPAcee მეთოდოლოგია იყოფა ქვე-პუნქტი, როგორც განაცხადა, სარჩევი შესაბამის დანართებში.

ზოგადი

შედარება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის და ევრობანკის ევროკავშირის სტანდარტული პროცედურები არსებობს განსხვავებები ასევე ყველა სახის სამუშაოები, ასევე ნებისმიერი სახის მომსახურება შეუერთდა, პირველ რიგში, რამდენიმე ფინანსური რესურსების და პირობების დაფინანსების ევროკავშირის სხვადასხვა სახის პროექტები.

ამიტომ ევროკავშირი სტანდარტული დოკუმენტები სთავაზობს შესაძლებლობები დაფინანსების მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურული პროექტების ან ევროკავშირის ბიუჯეტში ან EDF პროექტები რესურსები. დაყრდნობით შესაძლებელია სხვადასხვა რესურსები და სხვადასხვა ხელშემკვრელი ხელისუფლების მომზადებული და წარმოდგენილი დოკუმენტების ევროკავშირის, TD სთავაზობს მეტი შესაძლებლობები და სხვადასხვა მოიცავს სხვადასხვა სახის რესურსები. როგორც შესაბამისი მხარდაჭერა, ევროკავშირის ყველა ტენდერი პროცედურები PRAG (პრაქტიკული სახელმძღვანელო) ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საინვესტიციო პროექტები ბევრი სასარგებლო შენიშვნები და შენიშვნები ან ემზადება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის იქნება გამოყენებული. პროცედურა უნდა ბაზაზე ორეტაპიანი ტენდერის პროცედურის გავლის (იხ ნაწილი II ნაწილი. - თეორიული ჩარჩო ტენდერი პროცედურების) სიისთვის of კონკურსანტები.

საპროექტო სამუშაოები

სატენდერო დოკუმენტაციის მომზადება საპროექტო სამუშაოები დაფარავს იგივე ტიპური სიტუაცია - დიზაინერი მოამზადებს როგორც აშენებული ნაბატების არსებული WWTP და წინადადება გაფართოება და სარემონტო (განახლება), რომ WWTP. სატენდერო დოკუმენტაცია წარმოდგენილი იქნება არასტანდარტული თარგები გამოიყენება მუნიციპალიტეტების ასევე ზედამხედველობის სამშენებლო სამუშაოები. შენიშვნები და ცვლილებები ტენდერზე დოკუმენტები NALAG ადგილობრივი ექსპერტების იყო გათვალისწინებული ეს სახელმძღვანელო და მეთოდოლოგია დოკუმენტები ასევე ევროკომისიის დაფუძნებული დოკუმენტები.

თითოეული წარმოდგენილი და წარმოდგენილი სატენდერო დოკუმენტაცია შედგება მეტი პაკეტების ეფუძნება სხვადასხვა მეთოდოლოგია ტენდერი შესულია: ტენდერი, კონკურსი მონაცემები, სატენდერო უშიშროების ფორმა, ფასი სხდომები დოკუმენტები, ხელშეკრულების ფორმა ზოგადი პირობები, კონკრეტული პირობები, დანართი ტენდერზე, ისევე როგორც სხვადასხვა შაბლონები გარანტიები, სია ქვეკონტრაქტორების და ა.შ. თუმცა გამყოფი ნებისმიერი ტომი EC დოკუმენტები (როგორც EBRD- ის მეთოდოლოგია) - უკეთესი მიმოხილვა და მუშაობა - არის დაკარგული.

საწყისი საინფორმაციო ცნობა, მომსახურების ხელშეკრულება ცნობა

დოკუმენტი ფორმა აქვს თარგი სტანდარტული ძირითადი მონაცემები და ინფორმაცია შესაბამისი პროექტი. პასუხისმგებლობა დოკუმენტი და შეესაბამება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის ფარგლებში ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული პროექტის ეკუთვნის სრულად ხელშეკრულ ორგანო. მხოლოდ რამდენიმე მონაცემები იქნება მომზადებული თანამშრომლობით სხვა პირები (ხარჯთაღრიცხვები, ფარგლებს საჭირო მომსახურება, შერჩევა და ჯილდო კრიტერიუმები, პროექტის მოკლე აღწერა) სახით აუთსორსინგის მონაცემებით. თარგი განაცხადის ხელშეკრულებას უნდა ასევე მომზადდა დამკვეთი ორგანოს მიერ.

ადგილობრივ განთავსების რეკლამა

დოკუმენტი მკაცრად ფორმა თარგი გამოყენებული იქნება გამოცემის ოფიციალურად ვებ-გვერდების EC პროექტის ბაზა მონაცემთა გააღვივებს ინტერესს კონკურსანტები.

განაცხადის EU / EDF მიერ დაფინანსებული მომსახურების ხელშეკრულება

სახით მოცემულია თარგი დოკუმენტი უნდა მომზადდეს დამკვეთი ორგანო, არ მოდიფიკაცია არის საჭირო. საჭირო ძირითადი ფინანსური მონაცემები დაკავშირებით ბრუნვა, მონაცემები ცოცხალი ძალის და ა.შ. ავსებს საწყისი ტენდერში გამო თარგი მოთხოვნებს.

დეკლარაციის მოხსენიებული განაცხადის ფორმის ფორმატი

თარგი წარმოადგენს ძირითადი მონაცემები საჭირო ტენდერში ნაწილი ტენდერი წარდგენა, დოკუმენტი უნდა მომზადდეს CA.

გრძელი სია

გრძელი სია გამოყენებული იქნება როგორც შიდა დოკუმენტი ხელშეკრულ უფლებამოსილებისა და ნაწილი არ არის სტანდარტული TD.

მოკლე სიის ანგარიში

დოკუმენტი მზად იქნება დამკვეთი ორგანოს მიერ დაფუძნებული აუქციონის წესით, როგორც შიდა დოკუმენტი ყველა დაკავშირებული დანართები, თარგი ეკუთვნის სტანდარტულ EC დოკუმენტები. მთელი პროცედურა იწყება longlist, დამკვირვებლებს შესაფასებლად პრეტენდენტები, რომლებიც ვრცელდება შესაბამისი პროექტი. შეფასების კომიტეტის განსაზღვრული ყველა განაცხადი რომელიც იქნა მიღებული ადრე ვადა, იყო ადმინისტრაციული compliant, იყო ბუნებრივი და იურიდიულ პირს უფლება ეროვნების და შედის დეკლარაციების ლიდერი და ყველა კონსორციუმის წევრები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), როგორც ჩანერილი მიმაგრებული longlist. ყველა წევრი შეფასების კომიტეტი და დამკვირვებლებს ხელმოწერილი დეკლარაციის მიუკერძოებლობა და კონფიდენციალურობის, რომლებიც ანგარიშს თან ერთვის.

მომსახურების ხელშეკრულება მოკლე სიის ცნობა, წერილი კანდიდატიდან ვინც არ შეირჩა

შედეგად ანგარიში არის სია Shorlisted კანდიდატები ფორმა მომსახურების ხელშეკრულება განაცხადის მიერ მომზადებული CA, ისევე როგორც სია წაგებულ

კანდიდატები. დოკუმენტი ცნობა უნდა დასრულდეს დამკვეთი ორგანოს მიერ და საჯარო
ამავე დროს, როგორც მიწვევა ტენდერი იგზავნება შერჩეულ კანდიდატებს.

მონვევა ტენდერზე

მიწვევა ტენდერი მზადდება თარგი ხელშემკვრელი უფლებამოსილებისა და გაგზავნას
მხოლოდ მოკლე სიის კანდიდატები. ინსტრუქციები პრეტენდენტები, რომლებიც ნაწილი
მონვევა შედგება შემდეგი დოკუმენტები:

ხელშეკრულების პროექტის შეთანხმება და სპეციალური პირობები დანართები:

I. ზოგადი პირობები მომსახურების ხელშეკრულებები

II. დავალება

III. ორგანიზაცია და მეთოდოლოგია (მიერ წარსადგენი ტენდერში გამოყენებით თარგი
გათვალისწინებული)

IV. ძირითადი ექსპერტები (მათ შორის შაბლონები შემატყობველი სიაში ძირითადი
ექსპერტები და მათი ბიოგრაფიები) (კონტრაქტები მოითხოვს გასაღები ექსპერტებს)

V. ბიუჯეტი (წარსადგენი მიერ ტენდერში ფინანსური შეთავაზება გამოყენებით თარგი
გათვალისწინებული)

VI. ფორმები და სხვა დამადასტურებელი დოკუმენტაცია

VII. ხარჯების შემონმების: დავალება და ანგარიში ფაქტობრივი დასკვნები

(გთხოვთ, ნაშალოთ გლობალური ფასი ხელშეკრულებები)

სხვა ინფორმაცია:

I. მოკლე სიის ცნობა

II. ადმინისტრაციული შესაბამისად ქსელის

III. შეფასების ქსელის

ტენდერის წარგენის ფორმა

იმ ორგანიზაციების სია რომების მონვეულნი არიან წარმოადგინონ სატენდერო
დოკუმენტი უნდა დასრულდეს დამკვეთი ორგანოს მიერ და გაგზავნილი ერთად
მოსაწვევები კონკურსანტი (ITT) იმ პირების წარსადგენად ტენდერი.

კონკურსანტების ინსტრუქციები

ზოგადად, მომსახურება მიერ მოთხოვნილი დამკვეთი ორგანო აღწერილია დავალება -
ტექნიკურ დავალებაში. ისინი დანართის II პროექტის ხელშეკრულება, რომელიც
აყალიბებს ნაწილი B სატენდერო საქმე.

ეს ნაწილი TD საფუძველზე EC თარგი მომსახურება და ეს არის იგივე ერთი უნდა იყოს
გამოყენებული შემდგომში საიტის ზედამხედველობის. ინსტრუქციები კონკურსანტი
წარმოადგენს ძირითად დოკუმენტს EC სტანდარტული ტენდერი პროცედურები. პუნქტი,
წარმოადგენილი იქნება სრული ვერსია, მათ შორის შესწორებას განაცხადა ფრჩხილებში.

ეს ნაწილი დოკუმენტი ზოგადად დაიყოს:

i) ტექნიკური შეთავაზება

ii) ფინანსური შეთავაზება

წარდგინების მათ შორის ინსტრუქციები თუ როგორ უნდა შეავსონ ცხრილების ტენდერი ადების ვარიაცია გადაწყვეტილებები - თუ რაიმე - გათვალისწინება. შესაძლებლობა დამატებითი ინფორმაცია წარდგენის ვადა განაცხადები მუშაობს 4 ალტერნატივის გამო კონკრეტული პირობები. ზოგიერთ გარკვეულ შემთხვევებში ასევე მიცემულ ინტერვიუში ტენდერში შესაძლებელია.

საუკეთესო მნიშვნელობა ფული დადგენილი მასით ტექნიკური ხარისხის მიმართ ფასი 80/20 საფუძველი მუხლი 12.3. ზოგიერთ შემთხვევაში ასევე გაუქმების სატენდერო პროცედურა შეიძლება გამოყენებულ იქნას მუხლი 15.

მომსახურების ხელშეკრულების პროექტი

მომსახურების ხელშეკრულების თვალყური პრინციპები "მოკლე კონტრაქტი" ეფუძნება ბრიტანეთის საერთო სამართლის, მათ შორის ბრძანების პრეცედენტის ხელშეკრულების დოკუმენტები. ეს უნდა თვალყური ასევე დაკავშირებული დანართები ხელშეკრულება.

განსაკუთრებული პირობები

სპეციალური პირობები წარმოადგენს ერთ-ერთ ნაწილში სატენდერო დოკუმენტაცია შესრულებული იქნება მიერ მომზადებული ხელშეკრული ორგანო. ხშირ შემთხვევაში ასევე გარე იურისტის მხარდაჭერა აუცილებელია იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ ხელშეკრულება და ხელშეკრულების პირობები სარკისებური ადგილობრივი კანონები, ამცირებს და კანონები საქართველოში. უფლებები და მოვალეობები დიზაინი კომპანია უნდა იყოს, თუმცა წაკითხვის მკაცრად ერთად დავალების და მასთან დაკავშირებული ყველა დანართები ხელშეკრულება.

ამიტომ კონკრეტული პირობები TD უნდა გადახედვის ადრე ემზადებოდა ბოლო ვერსიას სატენდერო დოკუმენტების მიერ საქართველოს ადვოკატთა ითვალისწინებდეს ბოლო ვერსია დაკავშირებული კანონები შევიდა დოკუმენტები იმის გამო, რომ ის ფაქტი, რომ განსაკუთრებული პირობები, ისევე როგორც ზოგადი პირობების საფუძველზე კიდევ ერთი კანონი.

დაყრდნობით წინა გამოცდილება მთავარი ექსპერტი NISPAcee ინფრასტრუქტურის მუნიციპალური წყლის პროექტი მნიშვნელოვანი გამოცდილება WWTP პროექტის უკვე შევიდა SC სტატიები და Sub-ე მუხლებით, ასევე დაკავშირებული დანართები ხელშეკრულება. რომელიმე სხვა კონკრეტული პირობები უნდა იყოს შემდგომში შევიდა სპეციალური პირობები დამკვეთი ორგანოს მიერ.

გენერალური ხელშეკრულების პირობები

იყიდება ზოგადი პირობები (GC) მომსახურების კონტრაქტები გარე ქმედებების ფინანსდება ევროკავშირის მიერ ან განვითარების ფონდის (EDF) უნდა იყოს იმ

ფორმირების დანართი I. საქართველოს GSC. ამ პირობების შედგება სტატია 42 რომელიც უნდა დარჩეს უცვლელად, კომენტარი ან დამატებების შეტანის შესახებ.

მომსახურების ხელშეკრულება დანართები

ყველა შესაბამისი დანართები, რომ TD უნდა მომზადდეს ხელშეკრულებითი ორგანოს ნაწილი სატენდერო დოკუმენტაცია. როგორც მთავარი დანართები ნიმუში ხელშეკრულების გამოყენებული უნდა იქნეს შემდეგი დანართები თუმცა იმის გამო, ადგილობრივი სპეციფიკის ასევე სხვა დანართების შეიძლება ჩამოყალიბდეს კონტრაქტი:

დანართი VII. - დიზაინის სამუშაოები ქვეკონტრაქტორების სია

შესაბამისად მუხლი 4. (ქვეკონტრაქტორი) კონტრაქტორი უფასოა წარუდგინონ ქვეკონტრაქტორების დამატებითი ელემენტი დროდადრო. თარგი EBRD- ის სტანდარტული დოკუმენტები იქნება გამოყენებული; პროცედურების მოწყობა წინა დანართი 5. სამუშაოები. ნებისმიერი ცვლილებების სია ქვეკონტრაქტორების შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება მტკიცდება დამკვეთი ორგანოს მიერ.

დანართი VIII. - ინსპექციის ოქმი

ხელმოწერით ინსპექტირების ოქმის ოქმის ფორმების განაცხადა ცალკე დანართი (ინსპექტირების ოქმი) კონტრაქტორი ადასტურებს, რომ მან მიიღო ყველა საჭირო ინფორმაცია რისკები, გაუთვალისწინებელი და ყველა სხვა გარემოება, რომელიც შეიძლება გავლენა ღირებულება ან მომსახურების პირობების შესრულების , გამოკითხულთა და შესწავლილი სამუშაოების ან მომსახურების ადგილი და ტერიტორიების მიმდებარე და აღმოჩნდა, რომ ადგილი მომსახურება განკუთვნილია შესრულების წინამდებარე ხელშეკრულება. ხელმოწერა ინსპექტირების ოქმი თავიდან ავიცილოთ შემდგომში ვარიაცია ბრძანებები (VO) შემდეგ საკონტრაქტო ხელშეკრულება.

დანართი IX. - სია დოკუმენტების დამტკიცების ან მიმოხილვა

ეს დოკუმენტი ეფუძნება წინა გამოცდილება და პრაქტიკა ინფრასტრუქტურული პროექტები და ეკუთვნის და არც FIDIC, EC არც EBRD სტანდარტული დოკუმენტები. მთავარი უპირატესობა დოკუმენტი და მხარდაჭერა შტაბის საიტი არის მარტივი კონტროლი ყველა დაკავშირებული დოკუმენტების იქნება მიერ მომზადებული კონტრაქტორი კონტროლის საიტის ხელმძღვანელი. დაკავშირებული მუხლები და ქვე-პუნქტი ჩამოთვლილი დოკუმენტი, ისევე როგორც ფორმატში და ასლები დაკავშირებული დოკუმენტები წარმოდგენილი კონტრაქტორი.

დანართი X. - დამკვეთის სამეურნეო ეზო ობიექტების (ოფისები)

დამკვეთი ორგანო უნდა უზრუნველყოს, რომ ექსპერტები კონტრაქტორი ადეკვატურად მხარი დაუჭირა და აღჭურვილი. კერძოდ, უნდა დარწმუნდეს, რომ არ არის საკმარისი

ადმინისტრაციული, სამდივნო და წერით უზრუნველყოფა, რათა ექსპერტები კონცენტრირება მათი პირველადი პასუხისმგებლობა. მონაცემები და ელემენტი შეიძლება განსხვავდება დამოკიდებული შტაბის საიტზე.

ზოგიერთ შემთხვევაში, შესაბამისად საიტის ეზო ობიექტების საიტის ზედამხედველობის იქნება გთავაზობთ ხელშემკვრელ ორგანოს დროს დრო დასრულება. CA უნდა უზრუნველყოს კონტრაქტორი სათანადოდ საიტის გადანაცვები უშუალოდ საიტის - საჭიროების შემთხვევაში და სხვა გამოსავალი მოწყობა (CA ოფისი და ა.შ.).

დანართი II: ტექნიკურ დავალებაში პასუხისმგებლობის ფორმები

რაც შეეხება პროექტის შედეგების დავალების მოთხოვნებს წარმოადგენს ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილი TD პირდაპირი გავლენა პროექტის შედეგების ყველა. ცვლილებები ამ ნაწილში TD ეფუძნება სხვადასხვა დაფინანსების პირობებზე. კონკურენციის უნდა გადანაცვით და, პირველ რიგში, შეიქმნა შესაბამისი კრიტერიუმების ექსპერტები.

უნარები შეიძლება შეიცავდეს პროფესიული და ტექნიკური უნარები, გუნდის მართვის უნარი, კომუნიკაციის და ფასილიტაციის უნარ-ჩვევები, და / ან ენის ცოდნა. ზუსტი დრო საშუალებებით ექსპერტთა უნდა დარჩეს შეხედულებისამებრ პრეტენდენტები, როგორც ნაწილი მათი ტექნიკური წინადადება. თუმცა, ეს შეიძლება იყოს სასარგებლო იდენტიფიცირება მინიმალური შემავალი წვლილი ძირითადი ექსპერტები.

პროფილი "იდეალური ექსპერტი" არ უნდა შეფასდეს, როგორც ის ადგენს ბარიერი მიღების შეთავაზება. არჩევის კრიტერიუმები, განიხილოს რეალური მინიმალური მოთხოვნები და ხელმისაწვდომობის ასეთი eExperts ბაზარზე. კრიტერიუმები უნდა იყოს, როგორც ფართო, რაც შეიძლება. რაოდენობრივად კრიტერიუმები უნდა შემუშავდეს ერთად სიფხიზლე. თუ ექსპერტი არ აკმაყოფილებს მინიმალურ მოთხოვნებს, მან / იგი უნდა იქნას უარყოფილი.

დანართი II: ტექნიკური დავალება - საკომისიოს დასადგენად

დავალებაში ბაზაზე წესები:

- i) მოსაკრებელზე დაფუძნებული
- ii) საერთაშორისო მოსაკრებელი.

დამკვეთის საქმიანობის ზოგადად ორივე შემთხვევაში იყოფა შემდეგ ამოცანებს:

- i) საპროექტო სამუშაოები შესაბამისი მუხლების ხელშეკრულება;
- ii) კვლევის მუშაობს და გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და გეოტექნიკური გამოძიება;
- iii) საანგარიშო.

თუმცა დეტალური აღწერა უნდა იყოს ნაწილი ცალკე დანართი (საპროექტო სამუშაოები - დეტალური აღწერა) აღწერილია სათანადოდ ვრცლად ყველა საჭირო საქმიანობა და პასუხისმგებლობა ექსპერტები.

ძირითადი ექსპერტები და დამხმარე ექსპერტები

კონტრაქტორი კეთილსინდისიერად შეასრულოს, უმაღლესი პროფესიული სტანდარტების როლი დელეგირებული უფლებამოსილების დამკვეთი ორგანოს მიერ წარმომადგენელი გთავაზობთ საპროექტო სამუშაოები და უზრუნველყოს, რომ ისინი დახვრიტეს შესაბამისად კონტრაქტის პირობების, დამკვეთი ორგანო მოთხოვნებს, სპეციფიკაციები და ნებისმიერი ცვლილებების მასთან და იმისათვის, რომ იმდენად, რამდენადაც გონივრულად შესაძლებელი, სახელშეკრულებო ფასი და პერიოდი ნებადართულ კონტრაქტის ან ნებისმიერი შეთანხმებული ცვლილებები შეაქვს მასში.

განსაკუთრებული აქცენტი უნდა მოთხოვნები Contractor's თანამშრომლები, განსაკუთრებით Key ექსპერტები. არასამთავრობო ძირითადი ექსპერტები და მხარდაჭერა არის ასევე მნიშვნელოვანი ნაწილი TD, თუმცა ბიოგრაფიები არასამთავრობო ძირითადი ექსპერტები არ უნდა იყოს წარმოდგენილი სატენდერო მაგრამ ტენდერში მოუწვევს დაამტკიცოს მათი შეთავაზება, რომ მათ ჰქონდეთ ექსპერტები საჭირო პროფილები. მოთხოვნები 4 ძირითადი ექსპერტები უკვე ნაწილად ნიმუში დოკუმენტი. მეთოდოლოგია როგორ უნდა მოამზადოს დავალების გამო მოთხოვნების შესაბამის დეტალები და მასშტაბი საჭირო მომსახურება გვხვდება ქვემ ნაწილი II. - თეორიული ჩარჩო ტენდერი პროცედურები.

შემთხვევითი ხარჯების

დებულება შემთხვევით ხარჯების მოიცავს დამხმარე და განსაკუთრებული უფლება ხარჯების ქვემ მომსახურების ხელშეკრულება. ეს არ შეიძლება იყოს გამოყენებული ხარჯები, რომ უნდა იყოს დაფარული კონტრაქტორი, როგორც ნაწილი მისი საფასურის განაკვეთები, როგორც ეს განსაზღვრულია ზემოთ. მისი გამოყენება რეგულირდება დებულებები ზოგადი პირობები და შენიშვნები V დანართში ხელშეკრულების.

ანგარიშგების მოთხოვნები

ისინი ანგარიშები უნდა მიენდოს ერთად შესაბამისი ინვოისი, ფინანსური ანგარიში და ხარჯების შემონმების ანგარიში 28-ე მუხლით ზოგადი პირობები. სფერო ანგარიშები და მოთხოვნა, თუ როგორ უნდა მოამზადოს და წარუდგინოს ისინი განისაზღვრება მუხლი 7.1. ანგარიშგების მოთხოვნები. თითოეული ანგარიში უნდა შედგებოდეს თხრობითი განყოფილება და ფინანსური განყოფილება. ფინანსური განყოფილებაში უნდა შეიცავდეს დეტალებს დროში პორტები ექსპერტების, შემთხვევით ხარჯების და ხარჯების შემონმების.

მონიტორინგი და შეფასება

შესრულების ღონისძიებების აირჩია იმიტომ, რომ მათ მოქმედებს, სასარგებლო, პრაქტიკული და შესაძარებელი ზომები მიღწევის მოსალოდნელი შედეგები

გათვალისწინებული უნდა იყოს ეხლა CA - ასეთის არსებობის შემთხვევაში. საერთოდ, ეს შეიძლება იყოს რაოდენობრივი: ღონისძიებების რაოდენობა, მათ შორის სტატისტიკური ანგარიშგება; ან ხარისხობრივი: განაჩენები და აღქმა მიღებული სუბიექტური ანალიზი.

დანართი II. - ტექნიკური დავალება - გლობალური

მომზადოს შესაბამისი დავალება (ToR) on საპროექტო სამუშაოები, როგორც ალტერნატიული გადაწყვეტის Tor - საფასური საფუძველზე ეკუთვნის სრულად ხელშემკვრელ ორგანო. იგივე პრინციპები რეკლამა სტრუქტურა იქნება გამოყენებული, განსხვავება მხოლოდ:

- i) ტიპის ანაზღაურების ღირებულება (ერთიანად თანხა ან საფასური საფუძველზე)
- ii) ამავე საანგარიშო დაკავშირებით გადასახადები.

დარჩენილი სტატიები, CA მოთხოვნებს, სტრუქტურა და ა.შ. იგივე ერთი ორივე ტიპის II დანართში.

დანართი II. - დიზაინის სამუშაოები დეტალური ტექნიკური დავალება

დეტალური და საკმარისი აღწერილობა გადამწყვეტ როლს სატენდერო დოკუმენტაცია, რათა უზრუნველყოს კვალიფიკაციას ტენდერი სატენდერო წინადადებები დროს აუქციონის წესით და შემდგომში სამუშაოების შესრულება პირდაპირ სამშენებლო.

მაღალი ყურადღება უნდა ამიტომ გადაეცა მომზადებს შესაბამის აღწერა საჭირო მომსახურება ადების ადგილობრივი პირობების გათვალისწინებით.

დეტალური აღწერა საჭირო მომსახურება ამიტომ ნაწილი სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციაში.

ტექნიკური მოთხოვნების სპეციფიკაციები

იმის გათვალისწინებით, ტექნიკური სირთულის მრავალი სამუშაოების, მომზადება ტენდერი საქმე - განსაკუთრებით ტექნიკური - შეიძლება მოითხოვოს ცოდნა და გამოცდილება ერთი ან მეტი ექსპერტი. როგორც დავალების მომსახურების ხელშეკრულებები, კერძოდ ზრუნვა უნდა იქნას მიღებული, როდესაც შედგენა ტექნიკური. ისინი გასაღები წარმატებული შესყიდვების, ხმის მუშაობს ხელშეკრულება და წარმატებული პროექტი. ტექნიკური სპეციფიკაციები სახელმწიფო - საჭიროების შემთხვევაში - ზუსტი ბუნება და შესრულების მახასიათებლები სამუშაოები. საჭიროების შემთხვევაში, ისინი ასევე დააკონკრეტა პირობები მიწოდება და მონტაჟი, სასწავლო და შემდეგ გაყიდვების სამსახური. აუცილებელია, რომ შესრულების მახასიათებლები ვარიანტს დანიშნულებისამებრ. თუ იქ უნდა იყოს საინფორმაციო შეხვედრა ან საიტის განვმარტო, ტექნიკური მოთხოვნები ადგილზე, სადაც სამუშაოები უნდა განხორციელდეს,

ეს უნდა იყოს მითითებული მითითებები პრეტენდენტები ერთად დეტალები ღონისძიებებს.

იმ მიზნით, რომ ტექნიკური განსაზღვრავს საჭირო სამუშაოები ზუსტად. მინიმალური ხარისხის სტანდარტებს, განისაზღვრება ტექნიკური, საშუალებას მისცემს შეფასების კომისია განსაზღვრავს, თუ რომელი ტექნიკურად შესაბამისობა. იმ შემთხვევაში, თუ გამართლებული ბუნების ხელშეკრულების, ტექნიკური სპეციფიკაციები გულისხმობდა ან აღწერს პროდუქცია მოცემული ბრენდის წარმოშობის და ამით სასარგებლოდ ან მის გარეშე გარკვეული პროდუქტების აკრძალულია. თუმცა, როდესაც პროდუქცია არ შეიძლება აღწერილი საკმარისად მკაფიო და გასაგები ფორმით, ისინი შეიძლება დასახელებული, რადგან მათ მოსდევს სიტყვები "ან ექვივალენტი".

III დანართი. - ორგანიზაცია და მეთოდოლოგია ფორმა

თარგი უნდა მომზადდეს კონკურსანტს, ხოლო საჭირო ინფორმაცია დაყოფილია შემდეგი თავები:

- დასაბუთება
- სტრატეგია
- გადამონმება
- ჩაბმის ყველა ნვერი კონსორციუმი
- გრაფიკი სამუშაო
- ლოგიკური სქემა.

ნებისმიერი კომენტარი სახით კონტურები, რომ დავალების წარმატებით შესრულების საქმიანობას, კერძოდ, მიზნები და მოსალოდნელი შედეგები, რითაც აჩვენა ხარისხი გაგება ხელშეკრულების რეზერვაციის Tenderes's გამოცდილება წარსულში. დამკვეთის მოსაზრება დაკავშირებული ძირითადი საკითხების მიღწევას ხელშეკრულების მიზნები და მოსალოდნელი შედეგები. სიაში შემოთავაზებულ ამოცანებს კონკურსანტს განიხილოს მისაღწევად საჭირო ხელშეკრულების მიზნების იყოს ნაწილი III დანართში.

დანართი IV. - მთავარი ექსპერტები

თარგი უნდა მომზადდეს კონკურსანტს, ხოლო ინფორმაციის სახით CV არის საჭირო. თარგი შეესაბამება სრულად EC პრაქტიკის ფორმა, ისევე როგორც სტრუქტურა.

ბიუჯეტის მოსაკრებელი

სტრუქტურა და თარგი, რომელიც მოიცავს ორივე შესაძლებლობები დაკავშირებით გადასახადები დაკავშირებული მომსახურება:

- გლობალური ფასი ერთად ან მის გარეშე ეროვნულ ვალუტაში ან
- ბიუჯეტი საფასურის სახით ღირებულება ჩაშლა

გამოიყოფა მტავარ ექსპერტი და დამხმარე ექსპერტები, მათ შორის ზედნადები და ა.შ. უზრუნველყოფას შემთხვევით ხარჯები.

CV ფორმა

CV თარგი წარმოადგენს გავრცელებული პრაქტიკა ბიოგრაფიები გამოყენებით EC, ისევე როგორც სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების პროექტები.

ბიუჯეტი / ბიუჯეტი მოსაკრებელი

შეავსოთ ბიუჯეტის საფასური კონკურსანტს უნდა გაითვალისწინოს საჭირო სტრუქტურა და გაყოფა ყველა დაკავშირებული ხარჯების სახით განაცხადები. ცვლილებები არ სტრუქტურა ბიუჯეტი საფასური იქნება გათვალისწინებული.

ექსკლუზიურობის და ხელმისაწვდომობის განცხადება

თარგი მზად იქნება ერთ-ერთი ხელშეკრულებით მხარე შემდეგ ევროკავშირის მოთხოვნებს; დოკუმენტის შევსების საწყისი თითოეულ მონაწილეს მონაწილე აუქციონის წესით. ჩართულობა ექსპერტი დასტურდება, თუ ექსპერტის მონაწილეობა იმუშაოს როგორც ძირითადი ფარგლებში ხელმოწერილი ხელშეკრულება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საერთო ბიუჯეტის ან EDF ან თუ მან / იგი არის ძირითადი ექსპერტი ტენდერი, რომელმაც მიიღო შეტყობინება ჯილდო . თარიღი დადასტურების ჩართულობის ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, ის არის, რომ შეტყობინება ჯილდო კონტრაქტორი. ზოგადად, არ შეეძლოთ მომსახურება როგორც ექსპერტი ნებისმიერ სხვა ტენდერში მონაწილე სატენდერო პროცედურა.

დანართი VI. - წინასაარჩევნო დაფინანსების გარანტია ფორმა

თარგი ფორმა ევროკომისიის ბაზა პროექტები გამოყენებული იქნება ზოგ შემთხვევაში წინასწარი დაფინანსების გარანტია საავანსო გადახდის იქნება მიმართოს.

ფინანსური საიდენტიფიკაციო შაბლონები

იმის გამო, რომ სხვადასხვა შესაძლო პრეტენდენტები ასევე რამდენიმე სახის შაბლონები ფინანსური საიდენტიფიკაციო ქვეყნდება. მისი წარმოადგენს შესაბამისად EC გავრცელებული პრაქტიკა შაბლონები ფიზიკური პირი, კერძო / საჯარო სამართლის ორგანოს და საჯარო უწყებები.

ხარჯის დავალების შემოწმება, ანგარიში და ფაქტობრივი დასკვნები

ზოგიერთ შემთხვევაში, საფასური დაფუძნებული მომსახურების ხელშეკრულებები - გარე ქმედებების ევროკომისიის პროექტების კონტრაქტორი ვალდებულია მიიღოს აუდიტორის გათვალისწინებული აუდიტის ადასტურებს, რომ მომსახურება მიერ დაფინანსებული მომსახურების ხელშეკრულება შეესაბამება პირობები და მომსახურების ხელშეკრულებით და იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ფინანსური ანგარიშგების შეიძლება შეჯერებული კონტრაქტორის ანგარიშები და შესაბამისად ამ მომსახურება.

კონტრაქტორი პასუხისმგებელია საკმარისი და ადეკვატური ინფორმაციის, როგორც ფინანსური და არაფინანსური, მხარდასაჭერად ფინანსური ანგარიში გამოაქვეყნა. აუდიტორი ზოგადად ადასტურებს დასაშვებობის გადასახადის პირობები და მომსახურების ხელშეკრულებით. დოკუმენტი შედგება თარგი და მასთან დაკავშირებული 4 დანართები გადამოწმების. ანგარიში ფაქტობრივი დასკვნები უნდა მომზადდეს აუდიტორის და დაკავშირებული მხოლოდ ფინანსური ანგარიში აუდიტორი.

ადმინისტრაციული შესაბამისობის შკალა, ექსპერტთა შეფასების ბადეები

შეფასების ბადეები შეიქმნება და გამოიყენება შიდა მიზნით ხელშემკვრელი ორგანო. კატეგორიები გამოყენებულ იქნას შეფასების ორგანიზაცია და მეთოდოლოგია (ანუ ლოგიკა, სტრატეგია, სარეზერვო ფუნქცია, ჩართულობა კონსორციუმის წევრები და ვადა საქმიანობის, მათ შორის რიგი ექსპერტი დღის შემოთავაზებული) და თითოეული ძირითადი ექსპერტები (ანუ , კვალიფიკაცია და უნარები, ზოგადი პროფესიული გამოცდილება და კონკრეტული პროფესიული გამოცდილება) შეიძლება შეიცვალოს, როგორც საჭიროა და სამმართველოს ქულა უნდა იყოს ადაპტირებული მოთხოვნების შესაბამისად კონკრეტული სატენდერო პროცედურა.

რიგი ძირითადი ექსპერტები უნდა შეესაბამებოდეს ნომერი დამხმარე ექსპერტი პროფილები განსაზღვრული დავალება და არ უნდა აღემატებოდეს 4 ძირითადი ექსპერტები. საერთო ქულა გასაღები ექსპერტები არ უნდა აღემატებოდეს 40%, მაგრამ შეიძლება ნაკლები. ძლიერი და სუსტი მხარეები შეფასების ქსელის უნდა ასახავდეს შეთანხმებული კომიტეტის მიერ, მათ შორის ყველა იმ აღნიშნა შემფასებელთა თავიანთი ბადეები.

შეფასების კომიტეტის უნდა შეაფასოს განაცხადები საფუძველზე ამ შეფასების ქსელის, რომელიც მოიცავს მაქსიმალური ქულა. იმ მაქსიმალური ქულით არ შეიძლება იყოს შეცვლილი შემდეგ ვადა ინფორმირება პოტენციურ მონაწილეებს ნებისმიერი განმარტებები. ტიპის შესაბამისად ქსელის უნდა იყოს გამოყენებული ეფუძნება ტიპის ხელშეკრულება.

საგადასახადო და საბაჟო ღონისძიებები

იყიდება EDF დაფინანსებული პროექტების საგადასახადო და საბაჟო ღონისძიებები უნდა იყოს მოქმედი გამო სპეციალური საგადასახადო და საბაჟო პირობები. ACP სახელმწიფოები ვრცელდება კონტრაქტები აფინანსებს თანამეგობრობის საგადასახადო და საბაჟო ღონისძიებებს არანაკლებ ხელსაყრელია, ვიდრე მიმართა მათ მიერ უპირატესი სახელმწიფოების ან საერთაშორისო განვითარების ორგანიზაციების, რომელიც მათ აქვთ ურთიერთობა. იყიდება განსაზღვრის მიზნით ყველაზე ხელშეწყობის რეჟიმის (MFN) მკურნალობა, ანგარიშზე არ უნდა იყოს მიღებული შეთანხმებების მიერ გამოყენებული ACP დაინტერესებული სახელმწიფოს სხვა ACP შტატები, ან სხვა განვითარებად ქვეყნებში.

დამატებების შეტანის შესახებ

რიგ შემთხვევებში თარგი დამატების როგორც საჭირო EC ხელშეკრულებები იქნება გამოყენებული. თარგი მხოლოდ რეზერვაციის პრაქტიკა მშენებლობის პროექტები. დანართი წარმოადგენს მის განუყოფელ ნაწილს ხელშეკრულება.

B3. სატენდერო დოკუმენტაცია საიტის ზედამხედველობის - EC პროცედურები

შემდეგ, შესაბამისად, პროცედურები და სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტები ევროკომისიის NISPAcee მეთოდოლოგია დაყოფილია თავები როგორც განაცხადა სარჩევი შესაბამის დანართებში.

ზოგადი

შედარება სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის და ევრობანკის EC სტანდარტული პროცედურები არსებობს განსხვავებები ასევე საიტის ზედამხედველობა შეუერთდა, პირველ რიგში, რამდენიმე ფინანსური რესურსების და პირობების დაფინანსების EC პროექტები. ამიტომ EC სტანდარტული დოკუმენტები სთავაზობს შესაძლებლობები დაფინანსების ან EC-საბიუჯეტო და EDF პროექტები რესურსები. დაყრდნობით შესაძლებელია სხვადასხვა რესურსები და სხვადასხვა ხელშემკვრელი ხელისუფლების მომხადებული და წარმოდგენილი დოკუმენტების გთავაზობთ მეტი შესაძლებლობები და ჯიშები.

როგორც შესაბამისი მხარდაჭერა ყველა EC ტენდერი პროცედურები არის საერთო გამოყენებული PRAG (პრაქტიკული სახელმძღვანელო) ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული საინვესტიციო პროექტები ბევრი სასარგებლო შენიშვნები და შენიშვნები. პროცედურა უნდა ბაზაზე ორეტაპიანი ტენდერის პროცედურის გავლის (იხ ნაწილი II ნაწილი. - თეორიული ჩარჩო ტენდერი პროცედურების) სიისთვის of კონკურსანტები. თითოეული წარმოდგენილი სატენდერო დოკუმენტაცია შედგება მეტი პაკეტების ეფუძნება სხვადასხვა მეთოდოლოგია ტენდერი შესულია: ტენდერი, კონკურსი მონაცემები, სატენდერო უშიშროების ფორმა, ფასი სხდომები დოკუმენტები, ხელშეკრულების ფორმა ზოგადი პირობები, კონკრეტული პირობები, დანართი ტენდერზე, ასევე როგორც სხვადასხვა შაბლონები გარანტიები, სია ქვეკონტრაქტორების და ა.შ. **თუმცა გამყოფი ნებისმიერი ტომი EC დოკუმენტები - უკეთესი მიმოხილვა და მუშაობა - არის დაკარგული.**

ზედამხედველობა

სატენდერო დოკუმენტაცია წარმოდგენილი იქნება არასტანდარტული Templates გამოყენებული იქნას მუნიციპალიტეტების ასევე ზედამხედველობის სამშენებლო სამუშაოები. თუმცა, არსებობს მხოლოდ რამდენიმე განსხვავებები TD საპროექტო სამუშაოებზე და TD საიტის ზედამხედველობის, როგორც ახსნას ქვემოთ.

განსხვავებები საპროექტო სამუშაოები საბუთებში და ზედამხედველობის

განსხვავებები შევადარებთ წინა ნიმუში TD დიზაინი სამუშაოები ეკუთვნის ზოგადად მხოლოდ შემდეგი თავები ან / და სტატიები სტანდარტული TD:

- i) მოთხოვნები ექსპერტები;
- ii) დავალებაში საიტის ზედამხედველობის
- iii) კონკრეტული ხელშეკრულების პირობები,

მოთხოვნები ექსპერტებზე

იმის გამო, რომ ხასიათის მომსახურება და Client's მოთხოვნები გუნდი შედგება 4 ექსპერტები წინა გამოცდილება მომზადებასა და პროექტების განხორციელება წყლის სექტორში. წინა გამოცდილება FIDIC დაფუძნებული პროექტები და / ან სხვა შესაბამისი პრაქტიკა არ არის საჭირო - ეს არის სავალდებულო. კონკრეტული პროფესიული გამოცდილება წარმოადგენს ფართო ფართო გამოცდილება WWTP დიზაინი ტენდერი ადმინისტრაცია, შეფასების Contractor's მოთხოვნები და სამსახურის, როგორც პროექტის ინჟინერი on WWTP სამშენებლო კონტრაქტების შედარებითი მასშტაბები.

დავალების ზედამხედველობა

კონსულტანტი ვალდებულია კეთილსინდისიერად შეასრულოს, უმაღლესი პროფესიული სტანდარტების როლი დელეგირებული უფლებამოსილების ხელშემკვრელი Authority's წარმომადგენელი ზედამხედველობა სამშენებლო სამუშაოები და უზრუნველყოს, რომ ისინი დახვრიტეს შესაბამისად კონტრაქტის პირობების მიხედვით, მონაწილე ორგანოს მოთხოვნები, სპეციფიკაციები და შესწორებები. დამკვეთის საქმიანობის საიტის ზედამხედველობა იყოფა შემდეგ ამოცანებს:

- ე) პროექტების მართვის დაკავშირებული ფუნქციები;
- ვ) წინასწარ სამშენებლო საქმიანობის, მათ შორის მიმოხილვა საპროექტო სამუშაოები (დიზაინი დიზაინი კომპანია, Contractor's საპროექტო სამუშაოები);
- გ) საქმიანობის განხორციელების დროს ამოცანები - საიტის ზედამხედველობის რეკლამა დაკავშირებული საქმიანობა;
- თ) საანგარიშო.

B. პროექტის მართვასთან დაკავშირებული ზოგადი ფუნქციები

კონსულტანტი პასუხისმგებელია აღწერილი საქმიანობის სათანადოდ ვრცლად დაკავშირებული ტექნიკურ დავალებაში

C. წინასამშენებლო სამუშაოები, მათ შორის მიმოხილვა საპროექტო სამუშაოები დიზაინი აუდიტი, დიზაინი მიმოხილვა კომენტარი

კონსულტანტი ვალდებულია მოამზადოს საპროექტო აუდიტი და დიზაინი მიმოხილვა მემორანდუმები როგორც საჭიროა წინასაარჩევნო პერიოდში მშენებლობის ფაზაზე საჭიროებისა მივმართო დამკვეთი ორგანო მოთხოვნები და კონკრეტული რაოდენობა დაკავშირებული ამოცანები დიზაინერი.

D. საქმიანობის განხორციელების დროს ამოცანები

შემონუმების და ტესტირების დამკვეთის სამუშაოები

კონსულტანტი ხელშეკრულებაში მხარის მონაწილეობას იღებს ვალდებულებას, განახორციელოს შემდეგი:

1. განხილვა და დამტკიცება ხარისხის უზრუნველყოფის კონტროლის გეგმები და მიწოდების გრაფიკით კონტრაქტორი;
2. მუდმივი მიმოხილვა წარმოების გრაფიკით და მიწოდების გრაფიკით კონტრაქტორი;
3. მიმოხილვა და დამტკიცება ქარხანა ტესტირების პროცედურების და ქარხნის გამოცდის შედეგების მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი

- თუ რომელიმე;

4. ქადაგება ლაბორატორიულად სფეროში საქმიანობის მომზადებისა და შესაბამისი ჩანაწერების პოსტი

მოთხოვნები ხელშემკვრელი ორგანო;

5. მიმოხილვა ტესტი ანგარიშები ლაბორატორიული გამოცდის შედეგების მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი.

სხვა კონსულტანტი საქმიანობის წარმოდგენს:

- მშენებლობის ზედამხედველობის და მართვის
- ინსპექციის, მიღების შეხვედრა და მიღება ტესტები
- და ტექნოლოგიების გადაცემის მომზადებას Contractor's Authority's თანამშრომლები
- გარემოს მენეჯმენტის ასპექტებს
- ალებისას სერთიფიკატი
- შესრულების სერთიფიკატი
- ბოლო გადახდის სერთიფიკატი

E. პატაკი

კონკრეტული ანგარიშები

თავდაპირველი ანგარიში უგვიანეს ოთხი (4) კვირის დაწყების საკონსულტაციო მომსახურება. იგი უნდა შეიცავდეს წინადადებებს, თუ როგორ მიზნები მომსახურება უნდა განხორციელდეს. გარდა ამისა, იგი ასევე მოიცავს განხორციელების გრაფიკი ხაზს უსვამს ეტაპები უნდა შეხვდნენ, რათა პროექტი შეიძლება განხორციელდეს შეუფერხებლად. მათი მეთოდოლოგია განცხადება, კონსულტანტს უზრუნველყოფს ფიქსირებული განლაგება ყველა ანგარიშების წარდგენა. სახეები დაკავშირებული ანგარიშები საფუძველზე დეტალურად აღწერა ქვეშ დავალებაში.

ოპერაციის და რემონტის სახელმძღვანელოები

კონსულტანტი ვალდებულია განიხილოს და დაამტკიცოს კონსულტაციის ხელშემკვრელი ორგანოს, ოპერაცია და რემონტი სახელმძღვანელოები მიერ წარმოდგენილი კონტრაქტორი, 4 (ოთხი) კვირის დაწყებამდე გაშვების. გარდა ამისა, კონსულტანტი ვალდებულია მოამზადოს და წარადგინოს სახელმძღვანელო პროექტის რეკომენდაციების კონსულტანტის ჯვარი მითითება დაკავშირებული დოკუმენტების ერთად დაამტკიცა ოპერაცია და რემონტი სახელმძღვანელო.

სექცია V – ბ.ზ.შ. პროცედურები

ზოგადი

ერთ-ერთი ეფექტური ინსტრუმენტები, წყლის რესურსების დაცვის და უზრუნველყოფის საკმარისი რაოდენობა და ხარისხი, წყლის მოსახლეობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების, შემდგომში მოხსენიებული, როგორც "გზმ".

შეფასების ეფექტი პროექტების გარემოზე ევროკავშირში ამჟამად დაკანონება by:

ა) დირექტივა ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 2011/92 / EU 13 დეკემბერს 2011 წლის შეფასების ეფექტი გარკვეული საჯარო და კერძო პროექტების გარემოზე (კოდიფიკაციის ფორმულირება)

ბ) დირექტივა ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 2014/52 / EU 16 აპრილი 2014 ცვლილებების შეტანის დირექტივა 2011/92 / EU შეფასებაზე ეფექტი გარკვეული საჯარო და კერძო პროექტების გარემოზე.

შემდგომში მოხსენიებული, როგორც "გზმ დირექტივა".

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში შესრულებული მინიჭებამდე პროექტის განხორციელებაზე თანხმობის პროექტის ფარგლებში პირდაპირი და არაპირდაპირი მნიშვნელოვანი მოვლენები პროექტის გარემოზე, მათ შორის შედარებით არსებული გარემო პირობების იმ ადგილას, სადაც პროექტი და თავის სპექტრს მოსალოდნელი ზემოქმედების იდენტიფიცირება, აღწერილი და შეფასებული სათანადო წესით და ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში. ნაწილი შეფასების პროცესი არის:

- შემუშავება შეფასების ანგარიში

- გამოცდების ინფორმაციის განაცხადა შეფასების ანგარიში, დამატებით ინფორმაციაზე მიერ წარმოდგენილი დეველოპერი და მიღებული ინფორმაციის კონსულტაციების დაინტერესებული ხელისუფლება
- კონსულტაცია დაინტერესებული ხელისუფლება და უწყებრივი ხელისუფლება
- საზოგადოებასთან კონსულტაციების
- შედგენა დასკვნები გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში და მათი ჩართვის შესახებ გადაწყვეტილების პროექტის განვითარების თანხმობა.

გავლენა შერჩეული ინფრასტრუქტურული პროექტების (საკანალიზაციო, კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობა) გარემოზე

ძირითადი ფუნქცია კანალიზაციის ინფრასტრუქტურა და კანალიზაციის მკურნალობის გარემოს დაცვის და მოსახლეობის ჯანმრთელობის გვერდითი მოვლენები წარმოებული კანალიზაციის (მუნიციპალური და სამრეწველო). სანიაღვრე და საკანალიზაციო მკურნალობის მცენარეები პატივი უნდა სცეს მდგრადი განვითარების, გარემოს დაცვისა და აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შედეგად ზოგადად სავალდებულო რეგულაციების და პოლიტიკის მოთხოვნებს წყლის მართვა. სტატუსი დასახლებები წყლისა და კანალიზაციის მკურნალობის ზოგადად არასაკმარისია. განვითარების კანალიზაციის და გამწმენდი ხშირად ჩამორჩება განვითარებას უზრუნველყოფს სასმელი წყლის მეშვეობით საჯარო წყალმომარაგება. ობიექტების სასმელი წყლის მიწოდება (საჯარო წყლის მაგისტრალური) შენდება გარეშე იმისა, რომ კანალიზაციის უკვე დაინა მეშვეობით საჯარო საკანალიზაციო სისტემის სათანადო საშუალებები მკურნალობის კანალიზაციის (კანალიზაციის გამწმენდი).

იმ შემთხვევაში, მაშინაც კი, თუ კანალიზაციის და კანალიზაციის ქარხნის სიმძლავრე აგებულია და ეფექტურობის განმედა ხშირად არაადეკვატურია, ასევე წყალგაუმტარი კანალიზაციის ქსელები არ არის საკმარისი, რამაც შემოდინება ბალასტური წყლის (დაინა მიწისქვეშა) შევიდა სისტემის გამწმენდი ნაგებობის, რომელიც ზედმეტად მოცულობას ზრდის დამუშავებული ჩამდინარე წყლები. სპეციალური პრობლემების დროს ოპერაცია დათხოვნის საკანალიზაციო ნარჩენების, ისევე როგორც rodent კონტროლის და სადებიზფექციო საკანალიზაციო სისტემები. განვითარება საჯარო საკანალიზაციო მოთხოვნს კომბინაცია გარემოსდაცვითი, ტექნიკური და ეკონომიკური ასპექტები.

როდესაც გეგმავს მშენებლობა კანალიზაციის პროექტები, არ უნდა იყოს ყველა განსაზღვრის მოთხოვნების ოპტიმალური ფუნქციონირება, საოპერაციო სტაბილურობას, სათანადო ინვესტიციების ინტენსივობის, ადეკვატური წარმოდგენა, გავლენა შესვლის საიტი მიმღები, და უფრო პატივცემული.

ფუნქციონალური მოთხოვნების საკანალიზაციო სისტემები უნდა დაპროექტდეს ისე, რომ როდესაც გათვალისწინებით საერთო ხარჯები (კაპიტალური და საოპერაციო) სანიაღვრე და ჩამდინარე კანალიზაციის გარეშე სერიოზული უარყოფითი ზემოქმედება გარემოზე, რისკები, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის და ოპერაციული პერსონალი უზრუნველყოფილი იქნება . გავლენა კანალიზაციის მიმღები უნდა შეესაბამებოდეს ზოგადად მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურები საქართველოში

პროცედურები და მეთოდოლოგია გზმ განისაზღვრება კანონი გარემოზე ზემოქმედების (საქართველოს N56.02-14 / 12/2007). კანონი ადგენს, რომელშიც იფა საჭირო და რატექნიკური რეგლამენტის უნდა მოჰყვეს, თუ როგორ გარემოზე ზეგავლენის შეფასების საჯარო განხილვა უნდა გაკეთდეს და როგორ შედეგები უნდა აისახოს ლიცენზიის დოკუმენტები. შედარება ამ C2 სახელმძღვანელო საქართველოს კანონმდებლობის გვიჩვენებს, რომ ეს სახელმძღვანელო უფრო მაღალ სტანდარტს აწესებს, ვიდრე საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. პარაგრაფი 11 საქართველოს კანონი განმარტავს, რომ ორგანიზაცია, შეიძლება მთლიანად გათავისუფლდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასება და გადაწყვეტილების მიერ გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო.

იმ შემთხვევაში, თუ გზმ მოითხოვა, ახორციელებს სააგენტო პასუხისმგებელია ორგანიზებისა და ჩატარების გზმ, გზმ-ს მეთოდოლოგია ამტკიცებს მინისტრის ბრძანებით და მეთოდოლოგია ახორციელებს სამინისტრო. 4 ოქტომბერს, 2011 ბრძანებით N14 მინისტრის გარემოს დაცვის სამინისტრო მეთოდოლოგიის EIA დამტკიცდა, რომელიც ზოგადად კანონის საფუძველზე გარემოს დაცვის. თუმცა, ლოგიკა კანონი ადგენს მხოლოდ მინიმალურ მოთხოვნებს და არანაირად არ ლიმიტები შექმნის მაღალ სტანდარტებს, როდესაც აკეთებს EIA მუშაობის შემთხვევაში ეს სტანდარტი შეთანხმებული სპეციალური საბჭო გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დროს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო. შესაბამისად, დადგენილი პროცედურების ამ სახელმძღვანელოს ადვილად ადაპტირებული იმ შემთხვევაში, თუ კომისია ინფრასტრუქტურული სამუშაოები ვეთანხმები მიმდინარე სახელმძღვანელო სპეციალური საბჭოს გზმ.

ხმტცია VI – აუდიტის ჩატარების პროცედურები

ზოგადი

მიზნით აუდიტის ბილივი არის, რათა უზრუნველყოს, რომ დონორი ეფექტურობის მართვის, რისკების მართვა და კონტროლი მხარდამჭერი საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია შესყიდვების და კონტრაქტების საქმიანობას. საქართველოს მთავრობა ევალეზა დაცვით დონორთა საქმეები, რომელიც მოიცავს პირად ინფორმაციას გატარება პრაქტიკის სამთავრობო უწყებების და პასუხისმგებელი განმახორციელებელი სააგენტოების საგარეო თანხები.

აღმასრულებელი სააგენტოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია მონოდებულია მისაღწევად ორგანიზაციული დონის, გამოყენების ხმა ბიზნესის მართვის პრაქტიკა, და მუდმივად გაუმჯობესების მისი წარმოდგენა აუდიტის ბილივი. მიმართებაში შესყიდვების და ხელშეკრულების საქმიანობის, UWSCW იარაღები და პატივს სცემს შეიქმნა აუდიტის ისე, რომ საფრთხე არ შეიქმნას მათ დამოუკიდებლობას.

აუდიტის ბილიკი შედგება ორი რამ:

(1) ინფორმაცია ფაქტობრივი მონაცემების. ეს არის ვინ, რა, სად, რა სახის, როდემდე და რამდენი განხორციელების პროცესებში. შეიძლება ხშირად ეს მაგია, ასე რომ არ დასჭირდეს მეტი გვერდებზე და გვერდების.

(2) ინფორმაცია იმის შესახებ თუ როგორ იყო გაანალიზებული მონაცემები. ეს შეიძლება იყოს ფაქტობრივი მუშაობის ან შეიძლება იყოს ნიმუში სტენოგრამა, კოდები და თემები და ასე შემდეგ - რაც შესაბამისი მეთოდები აირჩია.

აუდიტის პროცედურები საქართველოში

საქართველოს კანონი სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ საქართველოს N 1388 -18.05 / 2005 შეესაბამება ევროკავშირის რეგულაციების და ზოგადად, ძლივს შეესაბამება რეგულირების საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. ეს შეიძლება იყოს იმის მიზეზი, რომ მე -4 მუხლის 1-სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონში საქართველოს განმარტავს, რომ განხორციელების სახელმწიფო შესყიდვების შესყიდვების პროცედურების განისაზღვრება WB, გაერო-ს, EBRD, აზიის განვითარების ბანკის, KfW, EIB იყოს გამოყენებითი შემთხვევაში ეს ორგანიზაციები არიან იურიდიული პარტიის შესყიდვის პროცესებში. იმ შემთხვევაში, თუ ეს ორგანიზაციები არ არიან იურიდიული პარტიის შესყიდვის პროცესების შემდეგ პროცედურების შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, მთავრობის განკარგულებით საქართველოს. ნორმები ამ სახელმძღვანელოს მარტივად შეიძლება გამოყენებული იმ განხორციელებული პროექტების n Georgia, რომლებიც ფინანსდება რომელიმე ზემოთ აღნიშნულ ორგანიზაციებთან.

ნორმები ამ სახელმძღვანელოს მარტივად შეიძლება გამოყენებული იმ საქართველოში განხორციელებული პროექტები, რომლებიც ფინანსდება რომელიმე ზემოაღნიშნული ორგანიზაციების წარმომადგენლები. საჯარო სექტორის აუდიტის პროცედურები განისაზღვრება საქართველოს კანონით სახელმწიფო აუდიტის N880-26 / 12/2002. აღნიშნული კანონი ადგენს, სტრუქტურა, მეთოდოლოგია და საფუძველზე აუდიტი. სფეროში სახელმწიფო აუდიტის არის საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების (ცენტრალური და ადგილობრივი), ასევე ორგანიზაციების ხარჯვის საჯარო ფინანსები. სახელმწიფო აუდიტის ხორციელდება საქართველოს კონტროლის პალატის მიერ (კონტროლის პალატის თავმჯდომარე) და იგი გამოიყენება მხოლოდ იმ თვალსაზრისით, საჯარო ფინანსების, ხოლო დონორთა ფულის აუდიტი წესები და ორგანოების მიერ განსაზღვრული კარი.

მიმდინარე სახელმძღვანელო შეიძლება გამოყენებული იქნას შიდა აუდიტს კონკრეტული დონორების მიერ, ისევე როგორც პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაცია იმ შემთხვევაში, თუ დაფინანსების წყარო არ არის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ საქართველოს. შეთანხმება აუდიტის წესები და პროცედურები ამ სახელმძღვანელოს

წარმოადგენს სრულიად დისკრეციული სახით და შეიძლება გამოყენებულ იქნას ორმხრივი თანხმობის პარტიები.

აუდიტის მეთოდოლოგია

ეს სექცია განმარტავს, თუ როგორ აუდიტის ქვესისტემის ფუნქციები, რა კრიტერიუმს მონაცემების შეგროვება და როგორ აუდიტის მოთხოვნები გავლენა სისტემის მუშაობა.

არსებობს ოთხი პრივილეგიები დაკავშირებულია აუდიტის ქვესისტემის:

- საქართველოს ავტორიზაციის საშუალებას აუდიტის პარამეტრების ყველა მომხმარებლებს სისტემა უნდა იყოს მითითებული.
- საქართველოს ავტორიზაციის საშუალებას კონკრეტული ინფორმაცია ჩაინერება აუდიტის ბილიკი.
- საქართველოს ავტორიზაციის ხელს უშლის ნებისმიერი აუდიტი.
- საქართველოს საშუალო ქვესისტემის ავტორიზაციის საშუალებას აძლევს მომხმარებლებს ზოგადად აუდიტის ანგარიშები საკუთარი საქმიანობის შესახებ. როდესაც მომხმარებელი ენიჭება ამ ნებართვას, მათ შეუძლიათ ანგარიში არჩევანი აუდიტის მენეჯერი.

4. აუდიტის ღონისძიებები

A.	დანყება/დასრულება	B.	შესვლა/გამოსვლა
C.	შექმნა/ნაშლა	D.	ობიექტის ხელმისაწვდომობა
E.	ობიექტის რუკაზე დატანა	F.	ობიექტის მოდიფიკაცია
G.	ობიექტის ხელმისაწვდომობა	H.	ობიექტის შექმნა
I.	ობიექტის დაგრევა	J.	DAC ცვლილება
K.	DAC უარყოფა	L.	ადმინისტრაციული აქტი
M.	სუსტი ძალაუფლება	N.	რესურსების არქონა
O.	IPC ფუნქცია	P.	პროცესის მოდიფიკაცია
Q.	აუდიტის შემონმება	R.	მონაცემთა ბაზა
S.	ვევ სისტემური შემონმება	T.	ავტორიზაცია

ადმინისტრატორს შეუძლია შერჩევით შეგროვება და შეამციროს აუდიტის მონაცემები ეფუძნება ამ სახის ღონისძიება. აუდიტის ქვესისტემის ინტერფეისი გაძლევთ აშენება სია ღონისძიების სახის ან აუდიტის ქვესისტემის ან მონაცემთა დაძლევის პროგრამაში. ქვესისტემის იყენებს სახის ღონისძიება, რათა დადგინდეს, თუ არა აუდიტის ჩანაწერი უნდა ჩაინეროს აუდიტის ბილიკი. როგორც აუდიტის ადმინისტრატორს, გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის სრული კონტროლი, რა ღონისძიებები უნდა აუდიტი.

ჯანაჰთმბო

როგორ გამოვიყენოთ დანართის სატენდერო დოკუმენტაცია

იმის გამო, რომ სხვადასხვა შესაძლო დანართებში ხელშეკრულების "ტიპური დანართები" for WWTP პროექტის შეირჩა ფორმა დანართი 1. - დანართი 12 (იხ EBRD პროექტები). გირჩევთ "სრული ვერსია" დანართების და დანართების სახით მაგიდა წარმოდგენილია ქვემოთ ერთი პუნქტი დანართებში შედარებით FIDIC ხელშეკრულების პირობები. ამ მოცულობის არსებობს ყველა დაკავშირებული დანართები გამოყენებულ იქნას ყველა სხვადასხვა სახის ინფრასტრუქტურული პროექტები საქართველოში მუშაობს როგორც ნიმუში სატენდერო პროცედურები.

კონკრეტული პროექტის პირობები, ისევე, როგორც ადგილობრივი პირობები უნდა იქნეს მიღებული ყველა დანართები გათვალისწინებით პროცედურის დროს არჩევის ზუსტი და შესაბამის დანართში, პირველ რიგში, რომ მინიმუმამდე Employer's სახელშეკრულებო რისკი.

პრიორიტეტი დოკუმენტები

ყველა დანართები უნდა იქნეს გამოყენებული პრიორიტეტი დოკუმენტები მოცემულია ხელშეკრულების მუხლი 1.5 [პრიორიტეტი დოკუმენტები] ქვეშ FIDIC პირობები. საერთოდ ყველა დანართები ხელშეკრულების იყოფა ინფორმაცია შემდეგი კატეგორიები იმ მიზეზით, სადაც ისინი გამოყენებული იქნება:

- i) ტექნიკური დანართები
- ii) კომერციული დანართები
- iii) სხვა დანართები.

საერთოდ ყველა ტექნიკური დანართში მიერ მომზადებული დიზაინერი, ხოლო კომერციული და სხვა დანართები უნდა იყოს ფარგლებს მუშაობა დამსაქმებელი. თუმცა სრული მაგიდასთან რეკომენდირებული მოვალეობები დაკავშირებული დანართები ქვემოთ არის ჩამოთვლილი.

სია რეკომენდირებული დანართები

განსაკუთრებით FIDIC პირობები არსებობს განსხვავებები გამო იმისა, რომ როგორც ძირითადად გამოიყენება პირობები - YB აგრეთვე RB შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ხელშეკრულების ბაზა EBRD დაკავშირებული კონტრაქტები. ეს განსხვავებები ნაჩვენებია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში.